

ZPRÁVY

ČKAIT

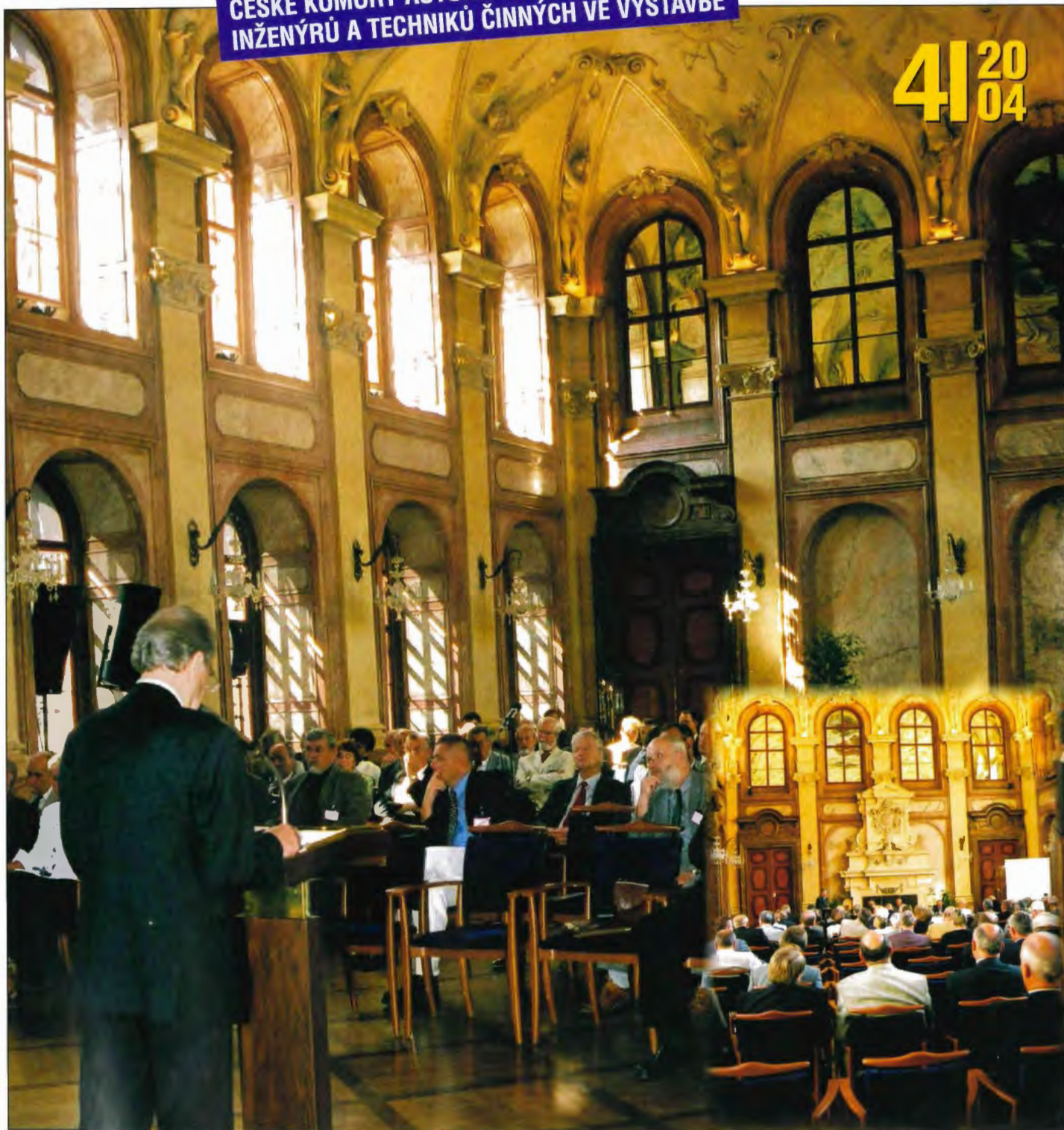
10. 12. 2004

Informace

TYDÁNO PRO ČLENY ČKAIT

ČESKÉ KOMORY AUTORIZOVANÝCH
INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ ČINNÝCH VE VÝSTAVBĚ

41²⁰
04

OBSAH

Z NAŠEHO POHLEDU

POUR FÉLICITER ČLENŮM KOMORY V ROCE 2005	1
PŘEDSTAVITELÉ ČESKÉHO STAVEBNICTVÍ	1

Z ČINNOSTI KOMORY

INŽENÝRSKÝ DEN 2004	2
AUTORIZAČNÍ ŘÁD PODLE NOVELY ZÁKONA 360/1992 Sb.	7
UPOZORNĚNÍ PRO AO Z HLEDISKA ÚČETNICTVÍ A DANÍ	7
UDRŽOVACÍ POJIŠTĚNÍ UZAVŘENO	10
ZÁKLAD SYSTÉMU PODPORY ROZVOJE PROFESY ČKAIT	11
VALNÉ HROMADY 2005 A SHROMÁŽDĚNÍ DELEGÁTŮ 2005	13
ZMĚNA ADRESY SÍDLA OK ČESKÉ BUDĚJOVICE	13
UDĚLOVÁNÍ CEN KONRÁDA HRUBANA NA VUT FAST V BRNĚ	13
ZPRACOVÁNY PODKLADY PRO SYSTÉM ENVIRONMENT	13

ZE ZAHRANIČÍ

NÁVŠTĚVA DR. SCHWINNA V BRNĚ	14
40. ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO VÝBORU STAVEBNÍCH INŽENÝRŮ (ECCE) V ZÁHŘEBU	15
ZASEDÁNÍ EXEKUTIVY EVROPSKÉ RADY INŽENÝRSKÝCH KOMOR (ECEC) VE VÍDNI	15
PUTOVÁNÍ ZA TECHNICKÝMI PAMÁTKAMI ZEMÍ V4	16
SETKÁNÍ NA HRANICI SE SLOVENSKÝMI KOLEGY	17
PŘEDSTAVITELÉ INŽENÝRSKÝCH ORGANIZACÍ ZEMÍ V4 SE SEŠLI V MAĎARSKÉM GYÖRU	18
DOHODA O SPOLUPRÁCI ČESKÝCH INŽENÝRSKÝCH ORGANIZACÍ S VBI NĚMECKO	19
PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ A SPOLEČNÝ STAVEBNÍ TRH EU	19
Z ČINNOSTI ZAHRANIČNÍCH INŽENÝRSKÝCH KOMOR	26
ZE SVĚTA VÝSTAVBY	29
UDRŽITELNÁ VÝSTAVBA	31

ODBORNÉ AKCE

NOVÉ VEDENÍ SVAZU PODNIKATELŮ VE STAVEBNICTVÍ V ČR	34
ZPRÁVA ZE ZÁJEZDU DO SKOTSKA 2004	35
EXKURZE ISLAND 2004	37
ZPRÁVA ZE ZÁJEZDU NA SLOVENSKO 2004	38
ZPRÁVA ZE ZÁJEZDU DO FRANCIE A ŠPANĚLSKA 2004	39

ODBORNÉ ZAJÍMAVOSTI

VYSVĚCENÍ KLÁŠTERNÍHO CHRÁMU	40
SOUTĚŽ „MÁ VLAST V SRDCI EVROPY“	41
ZLATÁ PEČEŤ FOR ARCH 2004 PRO PUBLIKACI ČKAIT	42

ODBORNÉ PUBLIKACE

HODNOCENÍ PUBLIKACE ATLAS ŠTANDARDNÝCH DETAILŮV	43
---	----

**Inženýrský den 2004, Praha, Rytířský sál
Valdštejnského paláce**

Z + i 4/04

**PRO SVÉ ČLENY VYDÁVÁ ČESKÁ KOMORA
AUTORIZOVANÝCH INŽENÝRŮ A TECHNIKŮ
ČINNÝCH VE VÝSTAVBĚ**

WWW.ZPRAVY-CKAIT.CZ

Redakční rada:

Ing. Miroslav Loutocký, předseda redakční rady,
tajemník RS Brno, člen Představenstva ČKAIT
Marie Báčová, ředitelka Informačního centra ČKAIT
Ing. František Bartoň, Hradec Králové
Ing. Jan Bedrníček, tajemník ČKAIT
Ing. Jiří Kuchynka, čestný člen ČKAIT
Doc. Ing. Vojtěch Mendl, CSc.
Ing. Miroslav Najdekr, CSc.,
předseda Autorizační rady ČKAIT
Ing. Jiří Schandl, přednosta oblasti České Budějovice,
člen Stavovského soudu ČKAIT
Ing. Ivana Švaříčková, Fakulta stavební VUT v Brně
JUDr. Marie Urbancová, kancelář RS Brno
Ing. Svatopluk Zídek, přednosta oblasti Karlovy Vary,
člen Představenstva ČKAIT

Adresa redakce:

ČKAIT – regionální sekce Brno
Vrchlického sad 2, 602 00 Brno
telefon/fax: 545 574 310, telefon: 545 212 123
e-mail: brno@ckait.cz

Grafická úprava: EXPO DATA spol. s r.o.
Výstaviště 1, 648 03 Brno
tel.: 541 152 565, e-mail: mkuncak@expodata.cz

Tisk: Tiskárna EXPDATA-DIDOT, spol. s r.o.
Výstaviště 1, 648 75 Brno

Vychází nejméně čtyřikrát ročně
Pro členy ČKAIT zdarma
Náklad 23 100 výtisků

Následující vydání Z + i ČKAIT č. 1/2005
Termíny příspěvků: 8. 2. 2005 na adresu redakce.
Termín vydání: 16. 3. 2005

POUR FÉLICITER ČLENŮM KOMORY V ROCE 2005

Fotografie raznic na římských cihlách pořízeny s laskavým svolením Regionálního muzea v Mikulově. Barevná reprodukce je na 4. straně obálky.

V příštím roce 2005, kdy začneme více pocítovat vlivy vnější evropské konkurence a budeme intenzivněji uplatňovat naši vzdělanost a zkušenosti, budeme potřebovat ke všem dobrým profesionálním základům také zdraví a štěstí.

Zdraví a štěstí byly spojovány mimo jiné s pocitem tepla a sytosti, které byly touhou lidstva odnepaměti. Tato touha vedla k používání dřeva a kamene, hlavních konstrukčních materiálů, v dlouhé historii stavitelství.

Kámen a dřevo byly doplňovány dalšími přírodními materiály dle místního výskytu a úrovně civilizací. Na archeologické výstavě „Římané na Mušově“ v Pasohláskách pod Pálavskými vrchy byly vystaveny římské cihly z 2. století n. l. pálené na místě římskou legií a opatřené otiskem raznice ve tvaru lidské šlápěje, ve které jsou písmena LEGXG PF, která znamenají zkratku Legia Decima Gemina Pia Fidelis (Fidelia), Desátá legie zdvojená pobožná a věrná.

Každého stavaře zaujmou písmena PF na stavařském materiálu z druhého století nového letopočtu a vyvolají analogii

s novoročenkou českého šlechtice, hraběte Karla Chotka, nejvyššího purkrabí v Čechách, který začal v roce 1827 rozesílat blahopřejné lístky se symbolem Pour féliciter - PF jako vánoční blahopřání.

Využíváme této souvislosti k tomu, abychom Vám popřáli s netradičním stavařským námětem PF veselé svátky vánoční a mnoho štěstí v roce 2005.

*Ing. Miroslav Loutocký
předseda Redakční rady ČKAIT*

PŘEDSTAVITELÉ ČESKÉHO STAVEBNICTVÍ

Redakční rada míní a život mění. Poté, kdy redakční rada časopisu Z+i rozhodla o tom, že při představování osobností českého stavebnictví budou postupně představeni představitelé zastupující tři výrazné skupiny působící ve stavebnictví a to provádění staveb, projektování staveb a vědu, výzkum a školství došlo k události, která tento časový plán ihned v zárodku celého seriálu mírně narušila.

Prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví v České republice doc. Ing. Milan Veverka, CSc., oznámil představenstvu SPS, v souvislosti s přípravou řádné Valné hromady, své rozhodnutí na další volební období již na funkci prezidenta nekandidovat. Jsem pevně přesvědčen, že budeme mít zanedlouho důvod i tuto výraznou osobnost, která se do dějin českého stavebnictví zejména po roce 1989 výrazně zapsala a o níž můžeme, s vědomím vážnosti tohoto označení v naší vlasti, hovořit jako o prezidentu - zakladateli (SPS), rovněž členům ČKAIT představit.

Valnou hromadou nově zvolené představenstvo Svazu podnikatelů ve stavebnictví na svém prvním jednání konaném ihned po ukončení valné hromady, na návrh odstupující exekutivy Svazu, zvolilo jednomyslně prezidentem Svazu podnikatelů ve stavebnictví v České republice dosavadního prvního viceprezidenta SPS Ing. Václava Matyáše, i formálně představitele českého stavebnictví, člena ČKAIT, jehož představení komorovým kolegům nechceme odkládat a proto se omlouváme za důslednou nedůslednost redakční rady, kterou ale jistě všichni čtenáři Z+i budou akceptovat.

Ing. Václav Matyáš

Ačkoli bych se nerad stal na stálý úvazek životopiscem výrazných osobností českého stavebnictví, k úkolu představit čtenářům Z+i

právě Ing. Václava Matyáše mne nebylo nutno ani chvilku přemlouvat.

Ing. Václav Matyáš spatřil světlo světa v Českém Brodě. Ale i když tato sportem zocelená osobnost na první pohled klame tělem, musím prozradit, že tomu bylo v době světové války (ale až druhé). Ačkoli vystudoval na naší Alma mater, Stavební fakultě ČVUT v Praze, obor pozemní stavby, ihned po promoci se začal hrabat v zemi. Hned v počátku své odborné praxe činnosti stavebyvedoucího, při snaze skrýt pod zem pražskou osobní dopravu výstavbou pražského metra a to zejména tras 1A a 1C, po dobu sedmnácti let přesvědčoval zejména (české) ekology o svém ekologickém cítění. To bylo zřejmě ale naposledy, kdy jako stavebyvedoucí Výstavby kamenouhelných dolů Kladno těmto skupinám vyhovoval. Poté, kdy si jako pracovník technické správy přípravy Jaderné elektrárny Temelín stavbu elektrárny připravil, stal se ředitelem divize 3 Vodních staveb Temelín – hlavního dodavatele naší nejmodernější jaderné elektrárny. Od té doby si od českých, ale zejména rakouských ekologů užil své. Myslím, že ohodnocení stavby Jaderné elektrárny Temelín jako nejnáročnější inženýrské dílo minulého století, svědčí samo o sobě nejvíce o kvalitách jednoho z jejího tvůrců. V roce 1996 se stal generálním ředitelem a předsedou představenstva podniku, který sice celkem třikrát změnil své jméno, z původního Vodní stavby Bohemia a.s., přes VSB a.s. a od roku HOCHTIEF VSB a.s., nezměnil však svou pověst vynikající stavební firmy, jejíž činnost propaguje kvalitu českého stavebnictví v celém světě.

Ing. Václav Matyáš je zejména pro naše mladé kolegy, často lamentujícími na nedostatek času, který jim neumožňuje například odbornou práci v Komoře, zářným příkladem, že pokud je k práci chuť a vůle, tak to jde. Předpokládám, že generálního ředitele nikdo nepodezírá z přebytku času, přesto je Ing. Matyáš, dosavadní první viceprezident SPS, nejen členem ČKAIT, ale i aktivním členem České betonářské společnosti ČSSI, členem Správní rady Českého vysokého učení technického v Praze i členem ClOD (Czech Institute of Directors).

Dosavadní odborná praxe i činnost v profesních organizacích kolegu Ing. Matyáše k výkonu funkce prezidenta SPS téměř předurčuje. Má dar hovořit fundovaně s mistrem i ministrem. Ve funkci viceprezidenta SPS se výraznou měrou podílel zejména na dobré spolupráci SPS s vládou i parlamentem ČR. Nezanedbatelnou výhodou nového prezidenta SPS je i jeho aktivní znalost anglického a ruského jazyka.

Zmínka o sportu nebyla náhodná. Pokud budete někdy obtížně hledat s Ing. Matyášem vhodné téma k hovoru, doporučuji lehce jako téma nadhodit golf. Máte vyhráno. Ing. Matyáš se stal nejen aktivním golfovým hráčem, ale i zaujatým propagátorem tohoto sportu pro

všechny věkové kategorie, pro muže i pro ženy.

Velkou výhodou autorů při představování současných žijících klasiků českého stavebnictví je skutečnost, že se jim v závěru článku dá i něco konkrétního přímo popřát. Nevýhodou pak skutečnost, že se představování mohou, na rozdíl od zvěčnělých, relativně důrazně bránit. Přání novému prezidentu SPS je v případě člena Komory nasnadě. Vážený pane prezidente, pane generální řediteli, milý Vašku, přeji Tobě, ale i nám, aby dosavadní dobrá spolupráce Svazu podnikatelů ve stavebnictví s ČKAIT i ČSSI dále pokračovala. Je však užitečné mít na paměti, že dobrá spolupráce může být lepší a lepší spolupráce může být i nejlepší.

*Ing. Svatopluk Zidek
přednosta oblasti ČKAIT Karlovy Vary
člen Představenstva ČKAIT*

INŽENÝRSKÝ DEN 2004

USPOŘÁDAL VÝBOR PRO HOSPODÁŘSTVÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ A DOPRAVU SENÁTU PARLAMENTU ČR VE SPOLUPRÁCI S TRADIČNÍMI POŘADATELI ČKAIT A ČSSI

Hlavními řečníky Inženýrského dne konaného v atraktivním prostředí Rytířského sálu Valdštejnského paláce Senátu Parlamentu České republiky byli Dipl.-Ing. Hanspeter Klein, viceprezident Spolkové inženýrské komory Německa a člen Výboru pro honorářový řád AHO a Ing. Pavel Křeček, člen Představenstva

ČKAIT. Téma Inženýrského dne – Veřejná zakázka a honorářový řád je bezesporu pro každého člena Komory tématem zajímavým. S ohledem na skutečnost, že kapacita Rytířského sálu Valdštejnského paláce je relativně malá (i když zájemců o danou problematiku z řad členů ČKAIT by možná nestačila ani nová Sazka aréna), připravili jsme v plném znění pro čtenáře Z+i oba hlavní přednesené referáty.

A/ VYUŽÍVÁNÍ HONORÁŘOVÉHO ŘÁDU PRO ARCHITEKTY A INŽENÝRY (HOAI) PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V NĚMECKU (DIPL.-ING. HANSPETER KLEIN)

Spolková republika Německo je federálně členěný stát. Tvoří ji 16 zemí a velké množství obcí. Země jsou současně regiony ve smyslu evropských smluv. Jako jediné regiony v rámci EU jsou kompetentní k vydávání zákonů, pokud to připouští ústava SRN. Např. oblasti kultury, výchovy a vysokého školství jsou výhradně v kompetenci jednotlivých zemí. To se týká i všech zákonů a nařízení relevantních z hlediska profesních stavů. Tak existuje vedle sebe 16 zemských stavebních řádů, 16 zákonů o inženýrech a architekttech a 16 zákonů o komorách inženýrů a architektů. Všechny tyto zákony se od sebe navzájem liší a zřejmě nebude možné je v krátkodobém a střednědobém horizontu harmonizovat. Společné zájmy inženýrských a architektonických komor na spolkové úrovni hájí Spolková komora inženýrů a Spolková komora architektů jako zapsané spolky (e. V.); naproti tomu zemské komory jsou veřejnoprávními organizacemi. Jsou to svazy s právní způsobilostí, které výsostrnými prostředky pod státním dozorem vykonávají státní úkoly. V tomto smyslu mají tedy zemské komory mnohem silnější pozici

Auditorium ID 2004

Předsednictvo ID (část) zleva: doc. Ing. Miloslav Pavlík, CSc., prezident ČSSI, JUDr. Jaroslav Král, CSc., první náměstek ministra, MMR, Ing. Pavel Křeček, člen Představenstva ČKAIT

než jejich sloučení ve svaz na spolkové úrovni. Kromě komor existuje velký počet svazů inženýrů a architektů, např. VBI, BDB, VUBIC nebo BDA, chceme-li jmenovat ty větší. Komory a svazy jsou členy a zřizovateli AHO, výboru pro honorářový řád * (Dipl.-Ing. Klein je viceprezidentem Spolkové inženýrské komory a členem představenstva výboru pro honorářový řád). Tento výbor zastupuje zájmy inženýrů a odněkud i architektů, které se týkají honorářů a hospodářské soutěže. Spolu se spolkovými komorami inženýrů a architektů je partnerem spolkových ministerstev v Berlíně pro jednání o otázkách honorářového řádu nebo práva hospodářské soutěže.

Vznik a vývoj HOAI

Od 4. listopadu 1971 existuje zákon o regulaci výkonů architektů a inženýrů. Tento zákon je tvořen třemi paragrafy a zmocňuje vládu k vydání honorářového řádu pro inženýry a architekty – ovšem se souhlasem Spolkové rady. První HOAI vstoupil v platnost v roce 1977 a od té doby byl 5x novelizován. O další novelizaci se v současné době vede živá diskuze. Před 4. listopadem 1971 existovaly poplatkové řády odděleně pro inženýry a architekty, které však nebyly nařízením státu, a tedy ani cenovým předpisem.

Obsah HOAI

Znění platné v současné době, tedy HOAI '96 obsahuje 14 částí a 103 paragrafů. Důležitá část I zahrnuje takzvané „obecné“ předpisy, tj. oblast používání, základní výkony na rozdíl od „zvláštních výkonů“, definici pojmů, výpočet a sjednávání honoráře včetně časového honoráře, náhradu výloh, způsob platby a problematiku daně z obrátu. V části II se pojednává o výkonech v souvislosti s budovami, venkovními zařízeními a exteriérovými dokončovacími pracemi, v části III o takzvaných přídatných výkonech

(stavba v zimě, prefabrikáty, sériová prefabrikace, seznam pracovních kroků při řízení projektu) bez stanovení cen, v části IV o posudcích a stanovení ceny, v částech V a VI o urbanistických a krajinářských výkonech, v částech VII a VIII o projektování objektů (inženýrské stavby a dopravní zařízení). Výkony odborných inženýrů a poradenské výkony (zejména projektování nosných konstrukcí a technického vybavení budov), ale také výkony v oboru termiky staveb, akustiky vnitřních prostor a protihlukových opatření, mechaniky půdy (zemní a základací práce) a zaměřování jsou obsaženy v částech VIII až XIII. V části XIV najdeme takzvaná závěrečná a přechodná ustanovení.

V honorářových řádech nejsou obsaženy výkony a příslušné ceny týkající se těchto oborů:

- 1) požární prevence
- 2) koordinace bezpečnosti a zdraví
- 3) řízení projektu
- 4) technika fasád
- 5) ekologické studie
- 6) výkony související s projektováním odstranění starých ekologických zátěží.

Pro tyto výkony nechal výbor AHO vypracovat prostřednictvím svých odborných komisí doporučení, která rozdál svým členům i jiným zainteresovaným osobám.

Právní zatřídění HOAI

HOAI jako čistě cenový předpis neobsahuje úpravy týkající se zadávání výkonů ani obsahu a řešení smluv o dílo mezi stranami, tedy zadavatelem a zhotovitelem. Zobrazuje výhradně „situaci pokud jde o poplatky“, a na jeho bázi tedy nelze vznášet nároky na rozsah výkonů dohodnutých ve smlouvě. Proto je nutno v každé smlouvě přesně popsat výkony, které mají být provedeny. Podle § 1 platí cenové předpisy HOAI při určování odměny za výkony inženýrů a architektů pro všechny zadavatele, veřejné i soukromé, pokud HOAI obsahuje odpovídající vzory výkonů. Ve VOF (zadávací řád pro výkony svobodných povolání) § 16 odst. 2 věta 2 je určeno, že cenový předpis podle HOAI platí výslovně i pro veřejné zadavatele. Příslušné ustanovení zní: „Je-li nutno prováděný výkon odměnit podle zákonného poplatkového nebo honorářového řádu, je třeba použít cenu ve výši předepsané tímto řádem.“ Tím je stanoveno, že odměna musí ležet mezi příslušnou stanovenou minimální a maximální sazbou a každá smlouva, v níž se odměna nepohybuje v tomto rozpětí, je neplatná.

Využívání HOAI

Nedávný průzkum mezi inženýrskými kancelářemi v Německu vypovídá vedle jiných důležitých ekonomických údajů

Čestní hosté ID 2004 v první řadě zleva: senátoři Mgr. Jiří Brýdl a Mgr. Vladimír Kulhánek, senátorka Mgr. Soňa Paukrťová

o značné převaze zakázek veřejných zadavatelů, spolkové republiky, zemí a obcí v Německu. Jestliže soukromý a podnikatelský sektor se na obratu kancelářů, které odpovídaly na anketu, podílejí dohromady méně než 50 %, činí podíl zakázek z veřejných rozpočtů více než 50 %. Tím se ozřejmuje dominantní postavení veřejných zadavatelů i s ní spojená „síla na trhu“.

Využívání HOAI v soukromém a podnikatelském sektoru

Deregulace, tj. osvobození od schvalovacího řízení a náhrada těchto řízení oznamovací povinností přesunuje odpovědnost za dodržování ustanovení stavebního řádu a předpisů pro projektování staveb týkajících se zejména stability, protipožární ochrany nebo také sousedského práva na architekty a inženýry. Většina stavebníků uznává, že pro inženýry a architekty je s tím spojena větší pracnost a vyšší náklady, a je ochotna to honorovat. Na druhé straně nutí krize v německém stavebnictví projektanty k tomu, aby hledali způsoby, jak by případně obešli ustanovení HOAI, např. tím, že nasadí příliš nízké honorářové pásmo nebo i příliš nízké, nereálné započitatelné náklady nebo koeficienty pro opakování, které neodpovídají skutečnosti. V němčině se říká: „Kde není žalobce, není soudce“, tj. dokud se tomu nikdo nebrání, nelze tento špatný stav odstranit. Lze tedy tvrdit, že v neveřejném sektoru se HOAI sice využívá, není však dosahováno přiměřené a slušné odměny.

Využívání HOAI ve veřejném sektoru. Pravidla a předpisy pro zadávání výkonů svobodných povolání architektů a inženýrů

- VOF (zadávací řád pro výkony svobodných povolání)
- předpis pro zadávání
- oběžníky ministrů
- doporučení komor (příklad: Bavorská inženýrská komora)
- směrnice pro realizaci stavebních úkolů Spolkové republiky v okruhu působnosti finančních správ stavby (RBBBau)
- příručka pro zadávání a realizaci výkonů svobodných povolání inženýrů a krajinných architektů při stavbě silnic a mostů (HVA F – StB)
- pravidla a předpisy privatizované pošty a železnice a zcela obecně: rozpočtové právo

Volba a realizace zadávacího řízení a výběr zhotovitele

Nejprve si dovoluji konstatovat, že orgány státní správy (zde zejména spolkové ministerstvo stavebnictví a ministerstvo financí) již vzory výkonů, honorářová pásma a sazby odměn uvedené v HOAI zahrnují do svých směrnic a příruček. Při tom doporučují zemským ministrům a komunálním zastřešujícím organizacím, aby postupovaly stejným způsobem. Podle příslušných ustanovení se zakázky pro výkony svobodných povolání inženýrů a architektů

zadávají prostřednictvím vyjednávacího řízení resp. z volné ruky. Zpravidla se jedná o duševně tvůrčí výkony, které nelze srovnávat se službami živnostenské povahy, a už teprve ne s dodávkami zboží nebo se zhotovením stavby. Proto je třeba použít VOF (zadávací řád pro výkony svobodných povolání) a nikoliv VOL/A (zadávací řád pro ostatní výkony) nebo VOB (zadávací řád pro stavební výkony), avšak teprve od hodnoty honoráře € 200,- netto.

Pro zadání výkonů svobodných povolání s hodnotou nižší než € 200.000,- nepředepisuje VOF veřejnému zadavateli formální zadávací řízení. Pokud čistý honorář nepřekročí hodnotu € 10.000,-, zadá se zakázka zhotoviteli, jehož spolehlivost a odbornost je známa, bez formálního řízení. Kromě toho zásadně platí (podle HVA F – StB), že jednání pouze s jedním uchazečem a následné zadání zakázky z volné ruky je přípustné pouze, je-li zajištěno, že budou prováděny jen základní výkony podle HOAI, že není nutno brát v úvahu žádné významné přídavné výkony a že nedojde k překročení minimálních sazeb příslušného honorářového pásma. Není-li jeden z těchto předpokladů splněn a částka honoráře se pohybuje mezi € 10.000,- a € 200.000,-, jedná se s několika (zpravidla třemi) uchazeči. U výkonů s hodnotou honoráře přes € 200.000,- netto je třeba přistoupit k zadávacímu řízení podle § 5 VOF, zpravidla po předchozím oznámení v úředním věstníku EU a ve Spolkovém věstníku výběrových řízení. Projektanti, kteří mají zájem, se pak mohou o zakázku ucházet a při tom musí předložit prohlášení a doklady o ekonomické a finanční situaci své kanceláře, ale také o odborné způsobilosti a pojištění odpovědnosti za škody. U těchto podkladů se kontroluje jejich úplnost a správnost a pak se hodnotí pomocí bodového systému. Uchazeči, kteří se umístili nejlépe (jejich počet se případ od případu liší) jsou pak vyzváni k odevzdání nabídky. Nabídky jsou po doručení podrobeny formální a početní kontrole, posléze i prověření z ekonomického a odborného hlediska. Pak se provede vyhodnocení. Podle § 24 se vedou se všemi uchazeči pokud možno v jeden den pohovory o zakázce, které trvají u každého z nich maximálně 90 minut. I zde se provádí hodnocení pomocí bodů, v oboru stavby silnic a mostů např. mezi 0 a 5, přičemž se nabídka a pohovor o zakázce hodnotí společně. Uchazeč, který dosáhne nejvyššího počtu bodů, nakonec zakázku dostane. Pro soutěžící, kteří se v soutěži umístili na prvním místě, platí ustanovení o zadávání „z volné ruky“. Před několika dny předložil spolkový ministr hospodářství a práce dokument s hlavními body nových zadávacích předpisů. Pro všechny zakázky nad prahovými hodnotami EU by chtěl zavést pouze jeden zadávací řád, do kterého by sloučil ustanovení VOF, VOL i VOB. Návrh tohoto nového zadávacího řádu má být brzy předložen. Zda a v jakém rozsahu tím dojde ke změně dosavadních zadávacích postupů pro výkony inženýrů

a architektů, nelze v současné době říci. Navíc má být zaveden korupční registr pokrývající území celé Spolkové republiky a kromě toho pro veřejné zakázky takzvané prekvalifikační řízení. Výsledkem mají být moderní zadávací předpisy, které jsou v souladu s evropskými normami, jsou pružnější než dosud a omezují se na podstatné a nutné věci. Počkejme si!

Provádění smluv a náchylnost ke sporům

„Pacta sunt servanda“, říkali staří Římané. Smlouvy je nutno dodržovat, zní obecně platná zásada. Většina smluvních partnerů se tím řídí – také inženýři, architekti a zástupci veřejného sektoru.

Výběrové a zadávací řízení, které jsem právě představil, se pokouší zajistit maximální míru objektivitu, plausibility a úplnosti. Tím je dán dobrý základ pro provádění smluv. Vedle sazeb odměn podle HOAI zde lze sjednat navíc bonus za inovaci nebo zkrácení doby výstavby. V některých případech se přes nejlepší úsilí objevují před a při uzavírání smlouvy nebo i po něm potíže, např. kdy je splatná poslední úhrada honoráře, jak se má objekt rozdělit, jak a v jakém rozsahu se má do stavby zapracovat stávající stavební substance nebo jaký je rozsah započitatelných nákladů. Proto se doporučuje řešit smlouvu tak, aby nebylo možno tyto body vykládat různými způsoby. Další potíže při realizaci smlouvy vznikají často tím, že výkon projektanta je objektivně nekompletní nebo dokonce nekvalitní, že stavebník požaduje po uzavření smlouvy změny výkonů nebo že např. dojde k poruchám výkonů (zásahům zadavatele) v procesu projektování, za něž projektant nenese odpovědnost.

Jak se projektanti a zástupci veřejného zadavatele nyní s takovou skutečností vyrovnávají. Soudní spor je časově i finančně náročný. Prof. Dr. Diederichs z Univerzity Wuppertal doporučuje ustanovení o mimosoudním rozhodčím řízení se smírčími soudci a znalci, kteří dojdou v krátkém termínu ke smírčímu výroku, přičemž obě strany se předtím smluvně zavázaly se takovému výroku podrobit. Tímto způsobem by se dalo zabránit dalším sporům a bylo by možno přesněji formulovat budoucí smlouvy o dílo. V součtu lze tedy říci, že smluvní partneři k sobě zpravidla přistupují s důvěrou a smlouvu vykládají „podle znění a podle ducha“.

Vyhledky do budoucna

Poplatkový řád vydaný státem a nikoliv komorami se neprohřešuje proti ustanovením evropského práva. Je ve veřejném zájmu, neboť zjednodušuje jednání státních a komunálních orgánů. Poplatkový řád s právním charakterem slouží k ochraně spotřebitelů a zajišťuje inženýrům a architektům odměnu pokrývající náklady za výkony relevantní z hlediska bezpečnosti. Zcela obecně platí: poplatkový řád pro výkony svobodných povolání má regulační a politický význam, protože garantuje, že např. advokáti nebudou dostávat honorář závislý na výsledku sporu, lékaři nebudou

placení farmaceutickými firmami a inženýři a architekti nebudou závislí na stavebnictví. Úřadující ministr hospodářství a práce SRN, pan Clement, by chtěl dosáhnout toho, aby HOAI měl v budoucnu pouze doporučující charakter. Příslušný odborný ministr (výstavby, bydlení a dopravy) to však odmítá, a rovněž velká většina zemských vlád. Aby bylo možno uvést do praxe výsledek expertizy (Zpráva o stavu 2000 plus), pracuje výbor pro honorářový řád, BINGK a BAK intenzivně na návrhu novelizace HOAI. Nové znění má být rigoróznější, transparentnější a logičtější než to současné. Zejména mají být vypuštěna veškerá ustanovení týkající se smluv o dílo. Dále existují snahy o zrušení závislosti honorářů na nákladech stavby. V neposlední řadě proto, že projektanti jsou podezíráni, že podporují zvyšování nákladů stavby, aby si tímto způsobem zvýšili i vlastní honorář. Je to sice mylný předpoklad, ale dá se jen těžko eliminovat. Německý HOAI bude v budoucnu kratší, snáze čitelný a méně napadnutelný pokud jde o vazbu honorářů na výši stavebních nákladů. 27. května tohoto roku měl bavorský ministr vnitra Dr. Beckstein před fórem AHO v Mnichově významný projev. Mimo jiné zde řekl, cituji: „Podstatným bodem pro téma vaší dnešní akce je ale zásada, která je důležitější než všechny ostatní, totiž že zakázky pro architekty a inženýry je třeba zadávat v soutěži, jejímž hlavním kritériem je výkon (poznámka: nikoliv v soutěži, kde hlavním kritériem představuje cena). Významná je povinnost veřejného zadavatele realizovat zadávací řízení tak, aby za prvé každý, kdo má na zakázce oprávněný zájem, dostal šanci se o ni ucházet a za druhé, aby zadavatel pak mezi uchazeči vybral toho, kdo je s ohledem na stanovený úkol nejspíše zárukou odborného a kvalitního výkonu. Tato „záruka“ se nejspíše prosadí, bude-li cena z kritérií hodnocení soutěže co nejvíce eliminována, bude-li se tedy soutěž soustředit na kvalitu výkonu. Právem vystupuje cena při zadávání takových služeb v pozadí jako doplňkové kritérium. Je proto jen důsledné, cenu za takové služby z hodnotících kritérií soutěže pokud možno odstranit. A právě to splňuje HOAI. V jiných pasážích Dr. Beckstein konstatoval: „Zohlednit středostavovské zájmy neznamená pouze rozdělit zakázky do odborných oddílů, ale znamená to také oddělit od sebe projektování a realizaci, tedy zajistit nezávislost projektanta.“ V závěrečné větě svého projevu pak shrnul: „HOAI se musí zjednodušit a zeštíhlit, ale musí zůstat zachován jako právní předpis.“ K tomuto směrodatnému a jednoznačnému výroku není co dodat.

Vážené dámy, vážení pánové, podle Vašeho přání jsem se pokusil Vás seznámit s významem ustanovení HOAI a jiných pravidel a předpisů pro zadávání veřejných zakázek v Německu. Snad jsem tím podpořil Vaši profesní politiku. Mimo to by mne velmi potěšilo, kdyby nejen české komory inženýrů a architektů, ale i české státní orgány objevily

užitečnost takového právního cenového předpisu pro svou práci.

B/ UPLATŇOVÁNÍ HONORÁŘOVÉHO A VÝKONOVÉHO ŘÁDU V ČESKÉ REPUBLICE. (ING. PAVEL KŘEČEK, ČLEN PŘEDSTAVENSTVA ČKAIT)

Vážené dámy, pánové, je mi ctí k Vám promluvit v rámci dnešního Inženýrského dne.

V poslední době se velmi hovoří o špatném prostředí vznikajícím při zadávání veřejných zakázek. Účastníci často mívají pocit, že se nehraje poctivá hra. ČKAIT i ČKA se svou činností snaží jak ve společnosti, tak především pro své členy, autorizované osoby, vytvořit podmínky pro zlepšení stavu a snížení negativních vlivů. Nesporně činnost AO obohacuje národní, kulturní i hospodářskou úroveň státu. I dnešní Inženýrský den má být nejen společenským, ale i odborným setkáním s následným výstupem nejen pro členy Komory. Letošní ID je věnován zadávání veřejných zakázek.

Veřejnou zakázkou je – podle zákona 40/2004 Sb., O veřejných zakázkách – zakázka na dodávky, služby nebo stavební práce, jejímž zadavatelem je osoba uvedená v § 2 a u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky přesahuje 2 miliony Kč. Veřejná zakázka se uskutečňuje za úplatu na základě písemné smlouvy s jedním nebo více vybranými uchazeči nebo zájemci. Zadavatel musí dodávky, služby nebo stavební práce, jejichž cena nepřesáhne limit 2 mil., zadat transparentním a nediskriminačním postupem za cenu obvyklou v místě plnění. Taková je citace zákona. A tady nastává jeden z mnoha paradoxů. Co je cena v místě obvyklá. Jak má zadavatel vůbec stanovit, zda se jedná o zakázku přes 2 mil. nebo nadlimitní zakázku ve smyslu § 14 zákona.

V jednom nejmenovaném investičním odboru pro špatně sestavené zadávací soutěžní podmínky musela být vypsána soutěž celkem třikrát. Jenom inzerce stála více jak 150 tis. A to jenom proto, že byly použity špatné pomůcky a podklady.

Pokusím se soustředit na dva § zákona a to § 8 a § 9.

§ 8 se týká veřejné zakázky na služby. Mezi služby s povinností uveřejnění v Ústředním věstníku Evropských společenství jsou mimo jiné uvedeny: „Služby architektů, inženýrské služby a integrované inženýrské služby, územní plánování, související vědecko-technické poradenství, služby zkušeben a provádění analýz“.

§ 9 veřejná zakázka na stavební práce. V § 9 odst. 3 se říká: „Veřejnou zakázkou na stavební práce je též veřejná zakázka, jejímž předmětem je kromě provedení stavebních prací podle odst. 1 (což jsou nové stavby) rovněž projektová a inženýrská činnost týkající se těchto prací.“

To, se zdá, je v rozporu s rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který

v rozhodnutí z roku 2000 pod č. j. 168/2000-151/3793/2000 rozhodl takto: „Není možno zadávat současně veřejnou zakázku na zpracování projektu ke stavebnímu řízení společně s provedením stavby“.

Toto rozhodnutí pokládám z hlediska autorizované osoby za velmi důležité. Z něj lze odvodit jednu podstatnou věc a to, že před vypsáním veřejné zakázky na stavební práce musí být vždy vypracována projektová dokumentace pro stavební povolení. A součástí stavebních prací tedy mohou být realizační projekty, kompletní inženýrské služby. Naopak součástí zadávacích podmínek musí být, mimo DSP, další části ve smyslu vyhlášky 239/2004 Sb., kterou se stanoví podrobný rozsah zadávací dokumentace stavby. I když stanovisko Úřadu pro hospodářskou soutěž bylo k zákonu číslo 199, myslím, že má své oprávnění i pro nový zákon.

Je pravdou, že v zahraničí není společné zadávání projektových a stavebních prací neobvyklé. K tomu slouží např. pomůcky zpracované Mezinárodní federací konsultačních inženýrů FIDIC jako je tzv. Žlutá kniha. Potom ale není součástí zadávací dokumentace projektová dokumentace, ale požadavky zadavatele. Myslím, že v tomto případě je vhodné, aby zadávací podmínky byly vypracovány nezávislým konsultantem. Doporučoval bych spolupráci s autorizovanými osobami.

Zadávací dokumentace

Nezbytným podkladem pro provedení stavby je projektová dokumentace. To pochopitelně víme všichni, ale již velmi obtížně se budeme dohadovat co je obsahem takové projektové dokumentace. Obě Komory ČKAIT i ČKA vědomy si těchto problémů vypracovaly aktualizaci Výkonového a honorářového řádu a to především s uvedením standardu výkonů v jednotlivých výkonových fázích. Jednotlivé výkonové fáze jsou podrobně specifikovány s rozdělením na základní výkony a zvláštní výkony.

Dále je nutno připomenout, že zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách zmocnil v § 100 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR k vydání právních předpisů k provedení některých ustanovení zákona. Mimo jiné pak stanovil i podrobný obsah a rozsah zadávací dokumentace stavby. Zadávací dokumentaci zákon vymezuje v § 48 až 52, částečně se obsahu týká i § 56 pojednávající o variantách nabídky. Z vlastní dikce zákona v § 50 je zřejmé, že součástí dokumentace je dokumentace přikládaná ke stavebnímu povolení, příslušné dopracovaná.

Nebudu se zmiňovat o stavbách realizovaných na ohlášení a odstranění staveb. Odborná veřejnost očekávala, že vyhláška 239/2004 Sb., přinese podrobnější obsah projektové dokumentace. Bohužel se tomu tak nestalo. Je uvedena pouze citace: Projektovou dokumentací se rozumí dokumentace, která určuje stavbu do technických, ekonomických a architektonických podrobností, které

jednoznačně vymezují předmět veřejné zakázky, jeho hmotové, materiálové, stavebně technické, technologické, dispoziční a provozní vlastnosti a jakost a umožňuje vyhotovit výkaz výměr.

To vede ovšem mnohdy ke značným sporům o obsahu zadávací dokumentace. Jsou resorty (jako je Ministerstvo dopravy), které mají vypracovaný metodický předpis a pro zadávání dopravních staveb se již praxe ustálila a není výraznějších problémů.

U jiných zadavatelů tomu tak bohužel není a mnohdy to vede k následným problémům při vyhodnocení zakázek. Velmi často zadavatelé vydávají za zadávací dokumentaci DSP, rozšířenou o výkaz výměr. Naštěstí v § 40 se mluví o dopracování projektové dokumentace do podrobností nezbytných pro zpracování nabídky.

Jednoznačně doporučuji zadavatelům využít VHR zejména jeho přílohy 1a již zmíněných standardů. Musím ovšem upozornit na dost zneužívanou praxi, kdy zadavatel záměrně nerozeznává základní a zvláštní výkony. Reliktem minulosti je, že dokumentaci pro provedení stavby zajišťuje dodavatel stavby. To vzniklo v době, kdy se dodavatelé vymlouvali, že nemohou zahajovat stavby, protože nemají prováděcí projekty a projektant je v práci brzdí. Pokud ale má být zpracován výkaz výměr, který musí být součástí zadávací dokumentace, potom musí být dopracována DSP do podrobností, umožňující tento výkaz vypracovat. Zde musím přiznat, že při koncepci tvorby VHR jsme fázi zadávací dokumentace přiznali pouze 7 %, ale s tím, že ji předchází fáze dokumentace pro provedení stavby a je tudíž k dispozici. To znamená, že ji zadavatel nechá vypracovat před vyhlášením soutěže. Zadávací dokumentace nenahrazuje realizační dokumentaci, tu si vždy zpracovává vybraný dodavatel. Pojem výkaz výměr sám o sobě přesně terminologicky neodpovídá. Ve VHR se u staveb inženýrských a technologických používá výraz soupis prací a dodávek.

Ceny za projektové práce

V předchozích přednáškách jsme slyšeli jak je tomu s honoráři a jejich závazností v Německu. Obě české komory na základě oprávnění ze zákona vypracovaly již v počátku devadesátých let Výkonový a honorářový řád, který se opíral o jiné zahraniční řády. Nejvíce byl vzorem německý, kde je velmi obdobná struktura prací. Nikdy ani jedna z komor (ČKAIT a ČKA) nevyhlásila, že se jedná o závazný dokument. Vždy se jednalo pouze o doporučenou pomůcku pro zadavatele a zpracovatele. A přesto Úřad pro hospodářskou soutěž uložil ČKAIT koncem roku 2003 pokutu 500 tis. Kč za vydání aktualizace VHR, podle něj se jedná o kartelovou dohodu. V současné době Komora čeká jak dopadne její odvolání.

Nicméně v zákoně číslo 40/2004 Sb. se uvádí § 20, odst. 2, písm. c: „projektovou činnost, určí zadavatel její celkovou cenu na základě honorářů“. Je naprosto v pořádku, že

bylo odstraněno tuhé plánování a povinnost používání centrálně vydávaných ceníků. Na druhou stranu není možná úplná bezbřehost a je nutné přesně vědět o čem se při zadávání prací mluví. Vždyť právě pro rozhodnutí do které kategorie bude zakázka zařazena, zda do limitních nebo podlimitních, musí zadavatel přibližnou cenu vědět. K tomu mu slouží pomůcky, které jsou veřejně používány. Jedná se o např. i o již zmínované VHR zpracované oběma komorami.

Dost často a naprosto bez uzardění se objevuje v soutěžních podmínkách podmínka, že ceny budou navrženy podle UNIKY. V případě UNIKY se jedná o sazebník, který vypracoval na základě algoritmu bývalého Ceníku projektových prací soukromý subjekt a pouze každoroční úpravou cen je tímto privátním vydavatelem vydáván a zadavateli veřejných zakázek často předepisován. Tento stav Úřadu pro hospodářskou soutěž nevdá. Lze dokonce prokázat, že v mnoha případech jsou ceny UNIKY vyšší než v VHR. Stejně je tomu u sestavování soupisu prací a dodávek, kdy je v zadávacích podmínkách předepsán program, který si některé soukromé společnosti převzaly z bývalého státního podniku Ústav racionalizace ve stavebnictví. Také to nikomu nevdá.

VHR dovoluje, aby uchazeč používal různé třídy obtížnosti a zónování podle kategorie objektu. To je předpokladem pro zpracování dostatečně široké škály jednotlivých nabídek. Každý projektant i dodavatel si sleduje svoji cenovou politiku a dobře ví, kam až může při zpracování nabídky jít. Přesto se mnohdy jedná při posouzení jednotlivých nabídek o tak vysoké rozdíly, že je technicky nemožné dodržet kvalitativní a mnohdy i kvantitativní podmínky zadání. Podhodnocené nabídkové ceny jsou důvodem ke zpochybnění výsledků soutěže. V průběhu stavby se hledají následně možnosti jak dostat cenu na vyšší úroveň než byla uvedena v nabídce. Nebyvá nikdy obviněn zadavatel soutěže, že nezadal kompletní zadávací dokumentaci. Viníkem je většinou označen projektant, zpracovatel výkazu výměr. Teď navíc je podepřeno zákonem v § 50, že dojde-li k nesouladu mezi výkazem výměr a projektovou dokumentací, je pro stanovení ceny rozhodující výkaz výměr.

Budu přehánět, když zapomene projektant ve výkazu výměr např. střechu budovy, bude cena pochopitelně nižší. Zadavatel obviní z vady zpracovatele výkazu výměr, tedy povětšinou projektanta. A požaduje na něm ve smyslu zákona střechu zaplatit. Je pravdou, že výkaz výměr nepatří mezi práce, které musí vypracovat AO a tudíž se může jednat i o osobu nepojištěnou. Když bude zpracovatel výkazu výměr tak zvaně překryt autorizovanou osobou, zadavatel bude vymáhat škodu na AO, která je ze zákona pojištěna profesním pojištěním. Pojišťovna však škodu nebude chtít zaplatit. Paradoxy. Myslím, že v těchto případech je ještě nutno některé otázky dořešit mezi Komorou a Pojišťovnou. Jasně je, že ze strany projektanta se nejedná o jinou škodu, než škodu za opomenutí

a neúplnost vypracovaného výkazu výměr, kdy se jedná o škodu v řádu mnohem nižším než je požadovaná úhrada chybějící dodávky střechy.

Ale ještě horší je stav u rekonstrukcí. A je jedno, zda se jedná o obnovu podzemních vedení nebo rekonstrukci budovy. Zadavatel nemá a nemůže mít k dispozici úplné podklady a tak je nutné velmi často doplňovat ad hoc, podle reálného stavu na stavbě, doplňkové práce. Protože, ale zadavatelé veřejných zakázek podléhají povětšinou zastupitelstvům, ministerstvům a podobně, bojí se nadřízené orgány žádat o navýšení a vyhrožují zpracovateli zaplacením škody. Opět škoda nevznikla, pouze to nebylo a mnohdy ani nemohlo být v projektu uvedeno a tedy se může jednat pouze o škodu za projektovou činnost. Ale i to je sporné, neboť u nepředvídaných událostí se může jednat často pouze o dodatek projektu. Přesto doporučuji se tomuto problému věnovat podrobně v Z+I.

Málokdy je uváděna v oficiálních dokumentech konečná cena, za kterou veřejná stavba byla předána do užívání. Je logické, že každá stavba se dá postavit a projekt navrhnout pouze za odpovídající cenu tak, aby bylo dosaženo kvalitního díla. Proč zákon mluví o ceně obvyklé v místě. No protože, když neznám cenu obvyklou, nemohu vědět, co chci. Jistěže jiná cena je v Portugalsku, jiná v Británii a jiná u nás. Proč existuje vyhláška ministerstva financí č. 540/2002 Sb., o oceňování majetku? No protože potřebujeme znát, za kolik co mám ohodnotit. Proč Ústav územního rozvoje MMR uvádí a zpracovává orientační ceny dokonce z podkladů soukromého subjektu. No protože potřebuje předat široké veřejnosti informaci, jaká je cena obvyklá. No a proto komory, pochopitelně vázání zákonem povinností k veřejnosti, vydávají pomůcky typu VHR.

Jiná situace je u stavebních dodávek, ale i tam Svaz podnikatelů ve stavebnictví informuje o orientačních cenách a vydává své informační dokumenty. Pochopitelně je, že každá zavedená firma má své cenové oddělení, ve kterém aktualizuje ceny a sleduje konkurenční nabídky. Ano to patří do liberální společnosti, ale určitý pořádek je nutný. Konec konců samotný Úřad pro hospodářskou soutěž nedávno v cause odtěžení zeminy na lokalitě Velká Ohrada v Praze 13 označil nabídku po porovnání s cenami obvyklými jako přiměřenou. Kde tyto obvyklé ceny vzal?

Ještě více vystane potřeba informovanosti o obvyklých cenách při společných investicích spojených veřejných a soukromých peněz. Všichni víme, že v nadcházejícím období tento institut společných investic bude čím dále více využíván. Může se jednat o dopravní a jiné infrastrukturní stavby, vězeňské stavby, školy, nemocnice, stavby pro ubytování vojáků a podobně. Tím více informací o cenách by měli mít zadavatelé k dispozici.

V závěru svého vystoupení se chci zmínit o hodnocení nabídek. Hodnocení nabídek je

opět dáno zákonem. Již jsem se zmiňoval, že Komora může veřejnému sektoru nabídnout členy a náhradníky ze svých AO. Pokud se týká hodnocení posouzení dle ceny, myslím, že právě v případě pokud bude v nabídce navržena mimořádně nízká cena a zdůvodněná případně novými metodami, bude obzvláště vyžadovat posouzení kvalifikovanými osobami. Stejně tomu bude i v případě hodnocení nabídek dle kritéria ekonomické výhodnosti. I v tomto případě lze využít materiály vydávané ČKAIT v rámci vzdělávání svých členů.

Rozhodnutí o veřejných nebo společných stavbách-investicích nesmí probíhat za zavřenými dveřmi a zakázky musí být udělovány absolutně otevřeně a spravedlivě. Mnohdy bývá na začátku soutěže vyloučena nabídka pro formální nedostatky, formální chyby a naopak nabídka s horšími technickými a jinými parametry je přijata a zkoumána. Víím, že lze těžko proti takovému postupu něco namítat, ale to je již jiná rovina. V tomto případě se bude jednat při hodnocení zejména o úroveň hodnotícího týmu. I zde mají komory možnost nabídnout z řad AO odborníky ve smyslu § 57 – složení hodnotící komise.

Pomoc při zpracování jasně formulovaného zadání, možnost srovnání s obdobnými zakázkami, nabídka osob s odbornou způsobilostí, jsou atributy, které Komora může nabídnout zadavatelům a tak zlepšit průhlednost a korektnost veřejných zakázek. Mimo uváděné doporučené pomůcky jakou je VHŘ má ČKAIT i další pomůcky vydávané Informačním centrem ČKAIT, které mohou sloužit nejen AO ale i ostatním odborným institucím.

Z materiálů obou referujících připravil s jejich souhlasem

*Ing. Svatopluk Zidek
přednosta oblasti ČKAIT Karlovy Vary
člen Představenstva ČKAIT*

ÚVOD

Podepsáním nového Autorizačního řádu dne 6. 9. 2004 ministrem pro místní rozvoj Ing. Jiřím Paroubkem nabyla tato vnitřní právní norma ČKAIT účinnosti od data podpisu. S ohledem na historii udělování autorizace po dobu 11 let podle Prozatímního autorizačního řádu se jedná o významnou událost, jejíž důležitost spočívá v tom, že od této doby má ČKAIT Autorizační řád, který není prozatímní, který respektuje změny a nové souvislosti s vydáním a nabytím platnosti změny zákona 360/1992 Sb., a konečně, který reaguje svým obsahem na změny, které souvisí se vstupem České republiky do Evropské unie. Původní předloha Autorizačního řádu obsahovala dvě části. První, která svým obsahem zahrnovala podmínky udělování autorizace pro občany České republiky v souladu s autorizačním zákonem a část druhou s názvem „Uznávací / registrační řád“, která obsahovala podmínky udělování autorizace pro občany členských zemí Evropské unie. Druhá část byla na základě diskuze a konečného rozhodnutí Představenstva ČKAIT z Autorizačního řádu vyjmuta a v nezměněné podobě platí jako vnitřní směrnice ČKAIT. Na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR byl v konečném znění předložen pouze Autorizační řád (první část) a v této podobě byl podepsán a také nabytí platnosti.

POROVNÁNÍ NOVÉHO AUTORIZAČNÍHO ŘÁDU S PROZATÍMNÍM AUTORIZAČNÍM ŘÁDEM

Novela autorizačního zákona se zásadně liší od předchozího PAR v ustanoveních týkajících se oborů a specializací, požadavků na odbornou praxi a vzdělání. K jednotlivým částem:

1. novela AZ se významně promítá do původní struktury rozdělení oborů a specializací, které jsou definovány § 5, odst. 3 AZ. Tyto změny ve svém důsledku znamenají rozšíření o nový obor s názvem „Stavby pro plnění funkce lesa“ a formální úpravu pouze v názvu oboru „Vodohospodářské stavby“, jehož název se mění na „Stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství“. Tuto formální úpravu bylo možno zavést na základě rozboru obsahu původního oboru „Vodohospodářské stavby“ se zjištěním, že věcná náplň pokrývá veškeré požadavky týkající se principů, které vyplývají ze zásad technické disciplíny krajinného inženýrství. Další změna spočívá v převedení specializace „Požární bezpečnost staveb“ pod obor se stejným názvem. Specializace, jejichž zřizování je v kompetenci komory, zůstaly beze změn. Pro nový obor „Stavby pro plnění funkce lesa“ bylo zpracováno věcné vymezení oboru v souladu s vyhláškou 433/2001 Sb., kterou se stanoví technické požadavky pro stavby pro plnění funkcí lesa, a které je podkladem pro metodické pokyny pro přijímání žádostí o autorizaci a také pro zkušební komise.

2. požadavky na odbornou praxi jsou formulovány v souladu s § 7 odst. 1, písm. f

AZ a v novém AŘ jsou obsaženy v § 5, kde se upřesňují doklady, které musí uchazeč předložit, aby mu odpovídající odborná praxe byla uznána. Odborná praxe musí přímo souviset s vybranými činnostmi ve výstavbě podle § 46a stavebního zákona, musí být vykonána v délce předepsané zákonem v letech po sobě jdoucích a pokud mezi ukončením studia a vykonanou praxí neuplynula delší doba než 5 let. Ve sporných případech o způsobu prokazování odborné praxe rozhoduje Autorizační rada. Požadavky na vzdělání jsou vymezeny § 7 odst. 1, písm. e AZ a nový AŘ vychází z těchto ustanovení beze změn.

3. požadavky na vzdělání jsou formulovány § 7 odst. 1, písm. e AZ a v novém AŘ jsou součástí dokladů, které musí předložit uchazeč o autorizaci v rámci žádosti o autorizaci. Pojem „příbuzného vzdělání“ byl zachován s podmínkou vykonání rozdílové zkoušky, která je vymezena § 8 nového AŘ.

Nabytím platnosti nového AŘ se nepromítá do autorizačního procesu žádná další významná změna, pomineme-li autorizaci občanů členských států Evropské unie podle citované Směrnice, kde je nutné provést určité změny na základě získaných zkušeností.

ZÁVĚR

Cílem předloženého příspěvku bylo podat členům komory základní informaci o nově zpracovaném Autorizačním řádu, který vychází z principů, které jsou obsahem novely AZ a který nabytí platnosti podepsáním ministra pro místní rozvoj dne 6. 9. 2004. Příspěvek navazuje na informaci o novém Autorizačním řádu, která byla uveřejněna v Z+i 2 s tím, že výše uvedený příspěvek informuje již o Autorizačním řádu, který nabytí platnosti a bylo žádoucí o této pro ČKAIT významné události informovat členskou základnu.

*Ing. Miroslav Najdekr
předseda Autorizační rady ČKAIT*

AUTORIZAČNÍ ŘÁD PODLE NOVELY ZÁKONA 360/1992 SB.,

o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění zákona č. 164/1993 Sb., zákona č. 275/1994 Sb., zákonem 224/2003 Sb. (dále jen autorizační zákon = AZ) NABYL PLATNOSTI.

UPOZORNĚNÍ PRO AO Z HLEDISKA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

INFORMACE PRO AUTORIZOVANÉ OSOBY O ZÁSADNÍCH ZMĚNÁCH V OBORU JEJICH ČINNOSTI

Důležité upozornění! Pokládáme za nutné upozornit Vás na další upřesnění změn

v účetnictví a daňovém systému vyplývající z pokračování tzv. „reformy veřejných financí“. Aktuální stav je popsán ve verzi pomůcky A4/41 – Finance a daně autorizovaných osob 2004-2005, který je uveřejněn na CD a internetové adrese www.ice-ckait.cz. Přes tento úplný výklad upozorňujeme i zde v Z+i na některé povinnosti o nichž jsme přesvědčeni, že nejsou známy ještě všem autorizovaným osobám. Aktuální informace a výklady ke konkrétním problémům je možno najít i na webových stránkách Ministerstva financí ČR: www.mfcr.cz

Zákon č. 235/2004 Sb., ze dne 1. dubna 2004 s účinností od 1. května 2004 zcela nahradil stávající normu. Z hlediska autorizovaných osob působících v živnostech vázaných - projektová činnost ve výstavbě, provádění staveb, jejich změn a odstraňování a event. v živnostech volných (např. Inženýrská činnost apod.) jde o následující změny:

PLÁTCE DPH: Zákon nově definuje osobu povinnou k dani. Je to fyzická či právnická osoba (i nezaložená za účelem podnikání) **pokud uskutečňuje ekonomické činnosti**. Zákon definuje v § 5 odst. 2 jako ekonomickou činnost - činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby ...jakož i nezávislé činnosti právníků, inženýrů, architektů..... Plátcem DPH i za platnosti nového zákona zůstává ten, kdo byl plátcem k 30. 4. 2004. Nově se osobou povinnou k dani stane ten, jehož obrát (tj. veškeré zúčtované výnosy bez plnění, která jsou osvobozena od DPH) v souhrnu za posledních 12 kalendářních měsíců **překročí 1 000 000,- Kč** (§ 111, odst. 7 zákona).

Pozor: Plátcem se stane každý, u něhož kumulovaně obrát překročí 1 000 000,- Kč (tedy třeba již ve třetím měsíci). Je povinen se přihlásit k registraci nejpozději do 15-ti dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročil stanovený limit. Plátcem se potom stane od 1. dne měsíce následujícího. **Tato povinnost platí posunem od 1. 5. 2005 o každý měsíc, což znamená, že je nutno měsíčně prověřit a evidovat součet vlastního obrátu za posledních 12 měsíců!** (Pozn. Podle novelizace původního zákona platí tato povinnost počínaje 1. říjnem 2003 za posledních 12 měsíců pro překročení výše obrátu 2 mil. Kč!).

PROJEKTOVÁ ČINNOST: Podle § 47 odst. 3 se u všech služeb s výjimkou uvedených v příloze 2 **uplatňuje základní sazba 19%!** Projektová činnost je nepochybně službou a není uvedena v žádné z položek přílohy 2. Z toho vyplývá, že **veškerá projektová činnost bez ohledu na to, pro koho či jaký druh stavby je vykonávána, podléhá zdanění 19% bez výjimky!**

Pokud se uskutečňuje v rámci přípravy stavby, např. projektová příprava pro realizaci stavby v rámci komplexní dodávky stavby pro

bydlení, může být zahrnuta do této stavby, nesmí však být samostatnou položkou. (Viz výklad MF ČR).

PROVÁDĚNÍ STAVEB: Podle § 47 odst. 5 je u **dodání stavby, stavebních a montážních prací**, kompletně uplatněna **základní sazba 19%!**

Pokud se dodává **stavba pro bydlení**, včetně všech stavebních a montážních prací spojených s jejich výstavbou, rekonstrukcí, modernizací a opravami uplatní se **snížená sazba 5%!** V § 48 odst. 3 je definován bytový dům jako stavba pro bydlení, v níž z úhrnu podlahových ploch všech jejich místností a prostorů připadá víc než polovina na byty. U rodinného domu musí být polovina místností a prostorů určena pro bydlení, přičemž je rodinný dům definován max. třemi samostatnými byty, 2 NP a 1 PP a podkroví. Bytem je potom soubor místností určených rozhodnutím stavebního úřadu k bydlení!

Výše uvedené zásady se vztahují i na stavební práce typu oprav, modernizací a rekonstrukcí **na stávajících objektech**, pokud splňují výše uvedené podmínky.

Důležité je uvědomit si, že nový zákon zcela **zrušil dřívější přílohu č. 3**. To znamená, že snížená sazba se vztahuje i na ty předměty, které se zabudovávají do bytového domu a dříve se samostatně zdaňovaly sazbou 22% - (např. svítidla, elektrické spotřebiče, zastínění apod!). To může znamenat určité dočasné snížení investičních nákladů.

Výše uvedená opatření sice není v zákoně přímo časově ohraničeno, předpokládá se, že bude ukončeno nejpozději pro stavby a práce dodané do 31. 12. 2007 (končí výjimka EU). Protože se neustále opakují dotazy na přesné definování rozsahu prací zařazených do 5% DPH uvádíme výtah výkladu MF ČR k této problematice. (Plné znění viz internetové stránky).

VÝKLAD MF K UPLATNĚNÍ DPH VE VÝSTAVBĚ

A. Základní pojmy

Stavba = veškerá stavební díla jako výsledek stavební činnosti, tvořící prostorově ucelenou nebo alespoň technicky samostatnou část stavby spolu s jejími součástmi. Patří sem zařízení a předměty pevně spojené se stavebním dílem, včetně bytů a nebytových prostor.

Nebytový prostor (převoditelný) = místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k jiným účelům než k bydlení.

Rodinný dům je stavba pro bydlení, v níž je více než polovina podlahové plochy místností a prostorů určena pro bydlení. Rodinný dům může mít nejvýše tři samostatné byty, nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví.

Bytem je místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení, včetně podílu na společných částech domu podle § 2 písm. b) zákona č. 72/1994 Sb., zákon o vlastnictví bytů, dále jen „ZovB“.

Bytovým domem je stavba pro bydlení, v níž z úhrnu podlahových ploch všech jejich místností a prostorů připadá víc než polovina na byty.

Mezi bytové domy a rodinné domy **nepatří** budovy, které jsou zapsané v katastru nemovitostí jako stavby pro individuální rekreaci.

Dále mezi bytové domy a rodinné domy **nepatří** stavby, které jsou v katastru nemovitostí zapsané jako stavby určené k shromažďování většího počtu osob. Jsou to ubytovací zařízení pro různá společenství (komunity), ubytovací zařízení pro studenty a pro ostatní sociální skupiny, např. ubytovny pracujících, studentské koleje, ubytovny, které jsou samostatnými budovami internátních škol, různé útulky, např. pro bezdomovce apod.

U ubytovacích zařízení a domů se službami sociální péče pro staré nebo postižené osoby a domovů důchodců lze uplatnit sníženou sazbu daně, pokud tyto stavby odpovídají definici bytové výstavby podle § 48 zákona o DPH.

Stavebními a montážními pracemi se rozumí práce při výstavbě nových budov a inženýrských děl a také práce při rekonstrukcích, modernizacích, rozšíření, stavebních úpravách, opravách a údržbě těchto budov a inženýrských děl. **Součástí stavebních a montážních prací jsou** konstrukce, materiály, stroje a zařízení, které se do staveb (budov a inženýrských děl) jako jejich součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují. **Součástí staveb a stavebně montážních prací nejsou** předměty vnitřního vybavení, stroje a zařízení, které nevyžadují zabudování nebo montáž (např. obrazy, stroje a zařízení nevyžadující montáž, mobilní provozní a technické vybavení včetně ledniček, praček, myček nádobí apod., pokud nejsou konstrukčně určeny k zabudování, tzn. že jejich povrchová úprava nedává předpoklad jejich umístění ve volném prostoru).

B. Podlahová plocha, výpočet podlahové plochy

Pro určení bytového nebo rodinného domu je podstatné vymezení podlahové plochy připadající na byty nebo pro bydlení.

Podlahovou plochou místností a prostorů se rozumí jejich vnitřní nášlapná plocha mezi lícními konstrukcemi stěn v půdorysném průmětu domu.

Do úhrnu podlahových ploch se započítává podlahová plocha všech místností a prostorů určených k bydlení, nebytových prostorů, plocha hal, chodeb, schodišť, sklepů, balkonů, teras, prádelny,

sušáren, kočárkaren, podloubí, průjezdů, pasáží apod.

Do úhrnu podlahových ploch se nezapočítává plocha těch místností či prostorů, které nejsou běžně přístupné uživateli domu a obvykle slouží jako technologické zázemí (transformovny, kotelny, místnosti a prostory pro vzduchotechniku, dílny pro údržbu). Dále se do úhrnu podlahové plochy nezapočítávají šachty výtahů.

Podlahovou plochou bytu se rozumí součet podlahových ploch všech místností a prostor, včetně těch tvořících příslušenství bytu ve smyslu ustanovení § 2 písm. g) ZoVB, a to i v případě, že příslušenství je umístěno mimo byt.

Do podlahové plochy bytu se započítává plocha vybavení bytu, sloužící uživateli bytu (nábytek, vestavěné skříně a kuchyňské linky, otopná tělesa apod.).

Vzhledem k tomu, že se pro stanovení, zda se jedná o bytovou výstavbu, bere též v úvahu poměrná část společné podlahové plochy (např. chodby) využívané společně pro bytové a nebytové účely, doporučujeme pro výpočet následující postup:

- u **bytového domu** se nejprve od úhrnu všech podlahových ploch odečtou části společných podlahových ploch využívaných společně pro byty i nebytové prostory a správný poměr se určí jako procentuelní podíl podlahových ploch bytů k nebytovým prostorům

- u **rodinného domu** se nejprve od úhrnu všech podlahových ploch odečtou části společných podlahových ploch využívaných společně pro bydlení i pro nebytové účely a správný poměr se určí jako procentuelní podíl místností a prostorů určených pro bydlení k nebytovým prostorům.

Úhrn podlahových ploch v uvedeném vymezení se zjistí z projektové dokumentace stavby schválené stavebním úřadem. Pokud tato dokumentace neodpovídá skutečnému stavu, podlahová plocha se zjistí jiným způsobem.

D. Uplatnění DPH při dodání stavby

Podle ustanovení § 47 odst. 5 zákona se uplatňuje u **dodání** stavby, včetně nedokončené stavby, stavebních a montážních prací spojených s jejich výstavbou, rekonstrukcí a opravami včetně konstrukcí, materiálů, strojů a zařízení, které se do stavby jako jejich součást montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují, základní sazba daně, pokud zákon nestanoví jinak.

Výjimky jsou uvedeny v ustanovení § 48 odst. 2 zákona, kdy se uplatní **snížená sazba** daně u **dodání** bytového domu, rodinného domu a bytu jako součástí těchto domů, a to i nedokončených, včetně stavebních a montážních prací spojených s jejich výstavbou, rekonstrukcí, modernizací a opravami včetně konstrukcí, materiálů,

strojů a zařízení, které se do nich jako **jejich součást** (§ 120 OZ) montážními a stavebními pracemi zabudují nebo zamontují.

Dodáním stavby se rozumí:

- **vznik** bytového domu, rodinného domu nebo bytu výstavbou. **Objednatel je prvním vlastníkem** nové věci. Nejde o případy, kdy stavební firma provede stavbu ve svém vlastnictví a převádí ji na objednatele. Rovněž nejde o pojem dodání ve smyslu „dodání zboží“ podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona.

- **rekonstrukce, modernizace a opravy** bytového domu, rodinného domu a bytu, obvykle na základě smlouvy o dílo; nevzniká nová věc, jde o stavební zásahy na majetku. Jde o takové práce, ke kterým se v zákoně o daních z příjmů (dále jen ZDP) vážou tyto právní kategorie:

- technické zhodnocení ve smyslu § 33 ZDP
- výdaje podle § 24 odst. 2 písm. Sb.) ZDP
- opravy a údržbu ve smyslu účetních předpisů

Snížená sazba daně se uplatní:

- pro zdanění stavebních a montážních prací spojených s výstavbou, rekonstrukcí, modernizací, opravami a údržbou bytového domu, rodinného domu a bytu, který je součástí bytového nebo rodinného domu včetně zabudovaných materiálů, výrobků a konstrukcí (zboží), tzn., že zboží se stane pevnou součástí stavebního díla. Jedná se o práce prováděné uvnitř vnějšího půdorysu bytového nebo rodinného domu, tj. nadzemní stavby prostorově soustředěné a navenek převážně uzavřené obvodovými stěnami a střešní konstrukcí, součástí domu mohou být pouze ty podzemní prostory, které s domem konstrukčně a stavebně souvisí. Za součást vnějšího půdorysu domu se považují rovněž konstrukce připevněné na fasádě (okapy, dešťové svody), předložené schody umožňující vstup do budovy, rampa pro vstup tělesně postižených, zastřešení terasy náležející k domu, přístřešek nad vchodem. Snížená sazba daně rovněž podléhají subdodávky stavebních a montážních prací provedené na stavbách pro bydlení.

- v případě dodání bytu, který je součástí bytového nebo rodinného domu.

- pro dodání spojené se zabudováním a pro rekonstrukci, modernizaci, opravu a údržbu stávajících strojů a zařízení zabudovaných do rodinného nebo bytového domu a tvořících jeho součást. Jedná se například o technologie osobního výtahu, centrálního vysavače, klimatizačního zařízení, dále o zabudované kuchyňské linky včetně vestavěných spotřebičů, bojlerů, kotle a radiátory ústředního topení, části tepelných čerpadel pevně zabudovaných do stavby, žaluzie, rolety, markýzy,

svítidla, podlahové krytiny apod. v bytovém domě, rodinném domě a bytě jako součástí těchto domů.

- pro stavební opravy a stavební údržbu bytového nebo rodinného domu. Materiály a zařízení dodávané se stavební opravou, včetně výměny, pokud jsou součástí bytového nebo rodinného domu, se zdaňují stejnou sazbou jako oprava, např. opravy truhlářských a zámečnických výrobků pevně spojených se stavebním dílem, oprava dveří oken včetně zasklívání, opravy zámků, opravy vestavěného nábytku.

Sníženou sazbou daně nelze uplatnit:

- pro **stavební a montážní práce** prováděné při výstavbě, rekonstrukci, modernizaci, opravách a údržbě drobných a vedlejších staveb, byť se tyto stavby pro účely převodu považují za příslušenství stavby hlavní. Znamená to, že základní sazba daně podléhá výstavba, rekonstrukce, modernizace, oprava a údržba staveb, které se nacházejí mimo vnější půdorys domu jako garáže, sklady, skleník, kůlen, zahradních altánů, oplocení, studní, septiků, přístupových cest, přípojek inženýrských sítí, atd.

- pro **činnosti nezbytné k přípravě** a realizaci stavebních děl a zajištění přípravné fáze výstavby, jako jsou průzkumné a projektové práce, geologické, geodetické a kartografické práce včetně inženýrských prací (např. revize), které nejsou uvedeny v příloze č. 2 zákona a proto se zdaňují **základní sazbou** bez ohledu na druh výstavby. Takto se tyto služby zdaňují, pokud jsou samostatným zdanitelným plněním. Pokud jsou tyto služby poskytovány jako nedílná součást služby jiné, např. provedená revize v souvislosti s opravou elektroinstalace, jsou součástí ceny příslušné služby - oprava elektroinstalace a zdaňují se **stejnou sazbou jako poskytnutá služba**.

U dodání bytu (přístavbou, nástavbou, půdní vestavbou...) v domě, který **není** bytovým či rodinným domem, není splněna podmínka, že takový byt je **součástí bytového či rodinného domu** a uplatní se základní sazba daně v souladu s ustanovením § 47 odst. 5 zákona.

ÚČETNICTVÍ

Účetnictví autorizovaných osob se řídí ustanoveními zákona č. 437 ze dne 25. listopadu 1993, kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon pokládá za **samostatné účetní jednotky**, které jsou povinny vést účetnictví mj:

a) **osoby samostatně výdělečně činné** - autorizovaná osoba vykonávající podle Zákona č. 360/1992 Sb.:

aa) činnost ve smyslu § 15 jako **svobodný**

architekt a svobodný inženýr, vlastním jménem na vlastní odpovědnost a za odměnu, přičemž tato činnost není živností.

ab) činnost jako podnikatel na základě ohlášené vázané živnosti osvědčené vydáním živnostenského listu podle Zákona č. 455/1991 Sb., v platném znění (Živnostenský zákon). Tuto činnost koná jako **Firma fyzické osoby**. Firmou fyzické osoby je vždy její jméno a příjmení a může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.

b) obchodní společnosti - firmy právnických osob.

Zákon č. 437/2003 Sb., v souladu se Směrnicemi Rady ES (EU) zavádí od 1. ledna 2004 povinnost pro všechny samostatné účetní jednotky **vést účetnictví**. Pokud zákon dále hovoří o účetnictví jedná se pouze o to, které jsme dříve znali **pod pojmem „podvojný účetnictví“**. S ohledem na přechodnou lhůtu jednoho roku, jsou povinny všechny firmy / účetní jednotky vést od **1. 1. 2005 ÚČETNICTVÍ!**

Upozorňujeme, že tato povinnost se týká všech právnických osob, bez ohledu na výši obrátu, způsob jejich založení či účel, k němuž byly zřízeny. U fyzických osob je stanovena v § 1 odst. 2 písm. e pro ty fyzické osoby, jejichž obrát podle zákona o dani z přidané hodnoty, včetně plnění od DPH osvobozených, přesáhl za bezprostředně předcházející rok částku 6 000 000,- Kč.

DAŇOVÁ EVIDENCE

Pro fyzické osoby samostatně výdělečně činné, jejichž obrát (viz výše) nepřekročí v kalendářním roce 6 mil. Kč není stanovena povinnost vést účetnictví, ale pouze tzv. **Daňovou evidenci**. Ta není upravena zákonem o účetnictví, ale pouze § 7b. zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Ten obsahuje následující zásady:

- Daňová evidence zajišťuje zjištění základu daně z příjmů a obsahuje údaje o
 - a) příjmech a výdajích v členění potřebném pro zjištění základu daně
 - b) majetku a závazcích
- pro obsahové vymezení složek majetku v daňové evidenci, se použijí zvláštní právní předpisy o účetnictví, není-li dále stanoveno jinak (praktický postup viz dále).
- zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků provede poplatník k poslednímu dni zdaňovacího období. Tomuto zjištění provede zápis a o případné rozdíly upraví základ daně.
- poplatník je povinen uschovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně stanovená zákonem č. 586/1992 Sb.

Protože stanovený limit 6 mil. Kč je poměrně nízký pro stavební firmy (všechny

musí tedy vést účetnictví od 1. 1. 2005) týká se vedení daňové evidence pouze projektově-inženýrských firem menšího rozsahu, jejichž obrát za kalendářní rok nepřekročí výše uvedenou hranici. Daňová evidence je zjednodušený postup dřívějšího „Jednoduchého účetnictví“, které zcela zaniklo. Je možno pro ni ovšem využít programy, které jsou ve vlastnictví autorizovaných osob. Dobré softwarové firmy ovšem dodají jejich potřebnou aktualizaci. Jinak je ovšem v rámci daňové evidence vést jednoduchou evidenci o příjmech a výdajích, např. v návaznosti na výpisy z banky. Následující návod je jedním z možných modelů, který by měl vyhovovat potřebám autorizovaných osob.

Systém daňové evidence - obsahuje:

- a) Záznam o příjmech a výdajích - zaznamenávají se příjmy a výdaje v hotovosti a pohyby na podnikatelském účtu provedené bankou.
- b) Záznam o pohledávkách a závazcích. Seznam přijatých a vydaných faktur s údajem o jejich proplacení.
- c) Evidence hmotného a nehmotného majetku (většinou přímo ve spojení s evidencí daňových odpisů).
- d) U autorizovaných osob, které zaměstnávají další pracovníky se dále vede:
 - Mzdová evidence - mzdový list v rozsahu Zákona č. 337/1992 Sb.
- e) U autorizovaných osob, které jsou plátcí DPH - viz oddíl C se vede:
 - Záznam o přijatých a poskytnutých zdanitelných plněních.

Na konci roku je nutno daňovou evidenci uzavřít tzv. **Zápisem o daňové evidenci**: způsob zpracování zápisu je podrobně popsán v pomůcce A4/41 - viz CD a Internet.

ÚČETNICTVÍ

Pro všechny ostatní subjekty tj. fyzické osoby s obrátem přes 6 mil. Kč, fyzické osoby, které se dobrovolně rozhodly a všechny právnické osoby platí od 1. 1. 2005 povinnost vést účetnictví. Pojem účetnictví znamená to, co je dosud známo pod pojmem „Podvojný účetnictví“. V § 9 zákona č. 437/2003 Sb., je dána možnost vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu pro:

- občanská sdružení, církve, o.p.s., honební společenstva, nadační fondy a společenství vlastníků jednotek
- bytové družstva a družstva založená za účelem potřeb svých členů
- územní samosprávné celky
- příspěvkové organizace
- fyzické osoby pokud nemají povinnost mít závěrku ověřenou auditorem (kritéria pro povinnost auditu jsou - aktiva větší 40 mil. Kč, obrát větší 80 mil. Kč a více než 50 zaměstnanců - přičemž musí být překročena min. 1 kritérium u akciových společností a 2 kritéria u ostatních).

c.1. - Zjednodušený rozsah účetnictví
Zjednodušení účetnictví ve smyslu § 13a spočívá především ve skutečnosti že mohou:

- sestavit účetní rozvahu členěnou pouze do účtových skupin
- spojit účtování v deníku s účtováním v hlavní knize
- sestavují účetní závěrku v rozsahu stanoveném pro jednotlivé skupiny účetních jednotek prováděcím právním předpisem
- využít ostatní drobná zjednodušení § 13a.

c.2. - Účetnictví v běžném rozsahu - Všechny ostatní účetní jednotky vedou účetnictví v běžném rozsahu. Pro vedení podvojného účetnictví je nutno zajistit zpracování u odborné firmy, nebo vlastními kvalifikovanými pracovníky.

*Ing. Vladimír Blažek, CSc.
ekonomický mandatář ČKAIT*

UDRŽOVACÍ POJIŠTĚNÍ UZAVŘENO

Dne 10. srpna 2004 s účinností od 1. srpna 2004 byla uzavřena další pojistná smlouva č. **8021218914** o tzv. „Udržovací pojistění“. K uzavření této smlouvy vedla ČKAIT snaha o rozšíření pojistné ochrany pro naše členy, kteří z nejrůznějších důvodů ukončili aktivní činnost. Dle podmínek hlavní smlouvy č. **8010632616**, prvním dnem následujícího čtvrtletí, přestali být vedeni na seznamu pojištěných osob. Tím jejich práce zpracované v předcházejících třech letech přestaly být pojištěny. U členů odcházejících do starobního důchodu, nebo přerušujících činnost na vlastní žádost to bylo určité poškození, u těch u nichž došlo k pozastavení či ukončení činnosti šlo o zvýšení postihu nesouvisející s příslušným proviněním s výjimkou případu, kdy pozastavení bylo způsobeno neplacením členských příspěvků. Samozřejmě ten, kdo neplatí členské příspěvky, nehradí ani pojistné, nemůže být v souladu s běžnými pravidly ani pojištěn. Všechny tyto problémy řeší nově podepsaná smlouva.

Udržovací pojistění je podle ní sjednáno v totožném rozsahu pojistného krytí a dalších ujednání, jaký je sjednán hlavní pojistnou smlouvou včetně všech jejích dodatků v okamžiku vzniku škody ve smyslu těchto pokynů.

Udržovací pojistění je uzavíráno dvěma způsoby:

a) **pro autorizované osoby**, které dosáhnou 70 let věku, do dne jeho dosažení byly členy ČKAIT, zůstávají jimi i nadále a platily do tohoto dne snížený členský příspěvek, sjednává toto pojištění kancelář ČKAIT. Pojištění bude uzavřeno na základě ověřené skutečnosti /dotazem/, že v uplynulých třech letech autorizovaná osoba vykonávala činnost. Pokud i po 70. roce věku pokračuje v aktivní činnosti je možné udržovací pojištění sjednávat opakovaně po třech letech.

Pozn.: Tyto osoby přestávají dosažením 70 let věku hradit i snížený členský příspěvek ČKAIT.

b) v ostatních případech:

- ukončení činnosti na vlastní žádost
- ukončení činnosti na základě odchodu do starobního důchodu před 70. rokem věku
- po dobu pozastavení na vlastní žádost
- pozastavením, nebo ukončením činnosti na základě disciplinárního opatření uděleného ČKAIT v souladu se zákonem č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- pozastavením, nebo ukončením činnosti na základě ztráty bezúhonnosti, nebo z jiných důvodů uvedených v zákoně č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů **si sjedná a hradí každá autorizovaná osoba sama.**

Plný text nové smlouvy a internetovou přihlášku pro autorizované osoby najdete na internetových stránkách www.ckait.cz a www.ice-ckait.cz i na stránkách zplnomocněného makléře pojištění fy. www.casensky-hlavaty.cz. V přihlášce se vyplní příslušné identifikační údaje a kontaktní adresa. Platnost pojištění počíná 1. dnem čtvrtletí v němž nastala skutečnost vyřazení ze seznamu pojištěných autorizovaných osob vedeného ČKAIT. Přihlášku nutno s právoplatným podpisem doručit zplnomocněnému makléři a uhradit na základě jeho pokynů jednorázové pojistné ve výši 500,- Kč. Pojistná ochrana potom platí po dobu tří let za stejných podmínek jako u hlavní smlouvy - tj. spoluúčast 10 000,- Kč a výše pojistné částky pro práce do 31. 12. 2003 100 000,- Kč a pozdější 250 000,- Kč při dodržení všech dalších podmínek a postupů. K tomuto pojištění je možno sjednat za stejných podmínek i individuální připojištění.

*Ing. Vladimír Blažek, CSc.
ekonomický mandátář ČKAIT*

ZÁKLAD SYSTÉMU PODPORY ROZVOJE PROFESY ČKAIT

Od roku 2003 se stává nosným systémem přenosu informací pro autorizované osoby (AO) elektronická forma - prostřednictvím Internetu a každoročně vydávaných CD. To umožňuje každé autorizované osobě s minimálními náklady mít po ruce potřebné informace. Současně bylo v tomto roce rozhodnuto o vybudování Integrovaného informačního systému. Jeho cílem je postupně provázat veškeré informační toky pro autorizované osoby poskytované z různých zdrojů a později vybudovat systém cílených informací pro jednotlivé obory a specializace autorizovaných osob. Integrovaný informační systém vznikl ve spolupráci nově ustavené Rady pro podporu rozvoje profese a Informačního centra ČKAIT s.r.o. a dostal název PROFESIS. První zkušební CD roku 2003 obdržely autorizované osoby v prosinci 2003.

Rada pro podporu rozvoje profese ČKAIT vedená doc. Ing. Antonínem Pokorným, CSc., si stanovila úkol vypracovat soustavu Metodických pomůcek popisujících činnosti autorizovaných osob. Pomůcky popisují běžnou činnost autorizovaných osob, upozorňují na odlišnosti od činnosti ostatních osob ve stavebnictví. Cílová podoba Integrovaného informačního systému je uvedena v tabulce na další straně. Je to systém, který musí reagovat na potřeby stavebního oboru a bude se tedy vyvíjet i v dalších letech.

Letošní práce je poznamenána především hledáním konsensu úrovně činnosti autorizovaných osob. Jde o průnik množin variabilních činností, hledání základu, který by měl být společný pro všechny autorizované osoby. Od něj se budou potom odvíjet varianty vyplývající z předpisových a technických odlišností jednotlivých oborů a specializací, způsobu výkonu povolání, či nutných potřeb pro činnost autorizovaných osob.

Metodické pomůcky činnosti autorizovaných osob uvedené na letošním CD popisují základní výkony autorizovaných osob při zpracování projektové dokumentace a vedení realizace staveb ve smyslu zákona č. 50/1976 Sb., Stavebního zákona, v platném znění zejména § 44 a § 46a. Sjednocují základní terminologii, zkratky a popisují vazby na závazné obecně platné předpisy.

Popisují činnosti autorizovaných osob v jednotlivých fázích a to v oblasti přípravy,

stanovení základních podmínek, realizace, návrhu řešení, jeho zpracování a projednání. Řeší spolupráci s dalšími autorizovanými osobami, a spolupracovníky. Zabývají se i ukončením zakázky, jejím předáním a dohledem nad dalším vývojem, řešení možných konfliktních situací a problémů při realizaci díla.

Snaží se popsat míru odpovědnosti autorizovaných osob na základě zákonných předpisů, smluvních ujednání, zvyklostí i etického řádu ČKAIT vůči společnosti a zákazníkovi.

V dílčích postupech činností jsou potom rozpracovávány obecné principy pro konkrétní varianty zakázek a odlišnosti jednotlivých postupů (Dokumentace pro územní rozhodnutí, pro stavební povolení) - jednotlivých dílčích úkolů či splnění specifických podmínek obchodních smluv. Jejich vzájemná kombinace je uváděna ve vývojových diagramech.

Postupy autorizovaných osob jsou popsány bez vazby na výši honoráře za jejich činnost, neboť jsou objektivně nutné. Jejich řádné ocenění je součástí obchodní přípravy zakázky a jako metodická pomůcka tu slouží Výkonový a honorářový řád ČKAIT, který hovoří o tom, které výkony jsou základní a které doplňující při zachování smluvní volnosti a dodržení etických pravidel.

Integrovaný profesní informační systém autorizovaných osob uvedený v tabulce, zahrnuje v sobě všechny stávající a osvědčené informační řady zajišťované servisní organizací - Informační centrum ČKAIT s.r.o. a využívá je v Metodických pomůckách. Ty budou zpracovány ve třech úrovních:

Základní úroveň: Metodické pomůcky základní úrovně popisují činnosti, shodné pro všechny autorizované osoby bez ohledu na jejich obor a specializaci. Jsou rozděleny na dvě skupiny:

- MP 1. - Projektová činnost
- MP 2. - Realizace staveb

Tyto základní pomůcky jsou předmětem letošního zkušebního vydání. Profesní rada volila mezi dvěma možnými přístupy, nejprve zpracovat tyto popisy pro jednotlivé obory a specializace a potom najít společný průnik činností shodných pro všechny AO, nebo nejprve dát základní kostru činnosti a tu dále rozpracovávat. Byl zvolen postup druhý s tím, že společný průnik bude neustále - v každém ročním vydání upřesňován. K základní úrovni dále patří:

- IP 1. - Universální přílohy (obsahují přílohy použitelné ve více metodických pomůckách).
- IP 2. - Odpovědnost autorizovaných osob

Pomůcky základní úrovně navazují na předpisovou úroveň - řady A pomůcek ČKAIT a to přímými odkazy zejména na:

- A1. - Řády ČKAIT

INTEGROVANÝ PROFESNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM ČKAIT
Cílový stav

CD ROM PROFESIS
www.ica-ckait.cz
tiskové publikace

Předpisová úroveň	A 1 Řády ČKAIT	A 2 Předpisy ČKAIT	A 3 Právní předpisy	A 4 Ekonomika, řízení	
Základní úroveň	MP 0 Základ systému	MP 3.01 Svobodn. povol.	MP 3.03 Odpov.zást./PČ	MP 2 Realizace staveb	IP 1 Univerzální přílohy
	MP 1 Projektová činnost	MP 3.02 OSVČ/PČaING	MP 3.04 Zaměstnanec	3.05 Odp. zást. stav. firmy	IP 2 Odpovědnost AO
				3.06 OSVČ – real. staveb	
Průřezová úroveň	MP 4 Smluvní vztahy	MP 6 Spisová agenda	MP 8 Inženýring, PM	P 1 Univerzální přílohy	P 3 Software
	MP 5 Nakupování	MP 7 Systém MJ	MP 9 Technický dozor	P 2 Kancelář. vybavení	P 4 Strojní stav. technika
Oborová úroveň	MP 1.01 PČ Pozemní stavby	MP 1.04 PČ Mosty a inž. konstrukce	MP 1.07 PČ Statika a dynamika st.	MP 1.10 PČ Požární bezpečn. staveb	MP 2.02 RS Dopravní stavby
	MP 1.02 PČ Dopravní stavby	MP 1.05 PČ Technologická ZS	MP 1.08 PČ Městské inženýrství	MP 1.11 PČ Stavby pro pl. funk. lesa	MP 2.03 RS Inženýrské stavby
	MP 1.03 PČ Stavby VH a KI	MP 1.06 PČ Technika prostředí stav.	MP 1.09 PČ Geotechnika	MP 2.01 RS Pozemní stavby	MP 2.04 RS Techn. a technolog. ZS
Technická úroveň	DOS M Doporučené standarty metodické	TK Technická knihovna	Elektronická média	StAVEDUK- DTB progr. ČZVz členů ČKAIT	DTB dokumentograf. IS ve výstavbě
	DOS T Doporučené standarty technické	Ostatní publikace ČKAIT	Převzaté publikace jiných vydavatelů	Signální informace	
Referenční a faktografická úroveň	RF 1 Informace o ČSN	RF 3 Informace o cenách ve výstavbě	INF 5 Informační systém o vadách staveb	RF 7 Soustava techn. specifikací pro výstavbu	
	RF 2 Informační systém o výrobcích pro stavby	RF 4 EXPERT – IS o specialistech ve výstavbě	RF 6 Referenční systém o inf. zdrojích ve výst.	RF 8 Makroekonom. data o stavebnictví v ČR, EU	

- A2/20 - Autorizační zákon
- A2/21 - Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby
- A2/22 - Výkonový a honorářový řád
- A2/24 - Smluvní pojištění autorizovaných osob
- A3/33 - Stavební zákon
- A3/35 - Živnostenský zákon

Základní úroveň metodických pomůcek bude doplněna v dalších letech o varianty způsobu výkonu povolání, neboť ty výrazně odlišují způsoby činnosti AO

- MP 3.1. - Svobodné povolání
- MP 3.2. - Osoba samostatně výdělečně činná
- MP 3.3. - Odpovědný zástupce
- MP 3.4. - Zaměstnanec - vše pro obor projektové činnosti
- MP 4.1. - Odpovědný zástupce stavební firmy
- MP 4.2. - Osoba samostatně výdělečně činná - stavební firma

Oborová úroveň: Metodické pomůcky další úrovně řeší odlišnosti výkonu činnosti AO v projektování pro jednotlivé obory a specializace tak, jak jsou rozděleny zákonem č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů - návaznost na předpis MP 1. - Projektová činnost

V návaznosti na MP 2. - Realizace staveb potom pro jednotlivé druhy realizace staveb, Metodické pomůcky oborové úrovně rozpracovávají činnost AO ve vztahu

ke speciálním předpisům a potřebám jednotlivých oborů a specializací a jsou tedy více podrobné.

Průřezová úroveň: - Metodické pomůcky v této úrovni jsou univerzálně použitelné pro všechny AO bez ohledu na jejich obor a specializaci a popisují obecné činnosti v návaznosti na řadu MP:

MP 3. - Obchodní činnost (popisuje smluvní agendu, jednání se zákazníkem apod.)

MP 4. - Nakupování - (veškeré dodávky od dalších firem a organizací, ať služeb či výrobků)

MP 5. - Spisová agenda - (práce s písemnými a elektronickými materiály a jejich ukládáním a archivováním)

MP 6. - Systém jakosti (popis vazeb na systémy podle ČSN EN ISO 9001:2001 a 14001:1997)

MP 7. - Inženýring a projektové řízení (nejdou sice činnosti pod autorizací, ale AO se na nich podílí)

MP 8. - Stavební dozor - (doplnění o výkon činnosti AO - stavebního dozoru)

Druhá skupina metodických pomůcek průřezové úrovně obsahuje pomůcky - katalogy minimálního rozsahu potřebného vybavení pro činnost autorizovaných osob:

P3. - Kancelářské vybavení

P4. - Software

P5. - Strojní stavební technika

Rozsah a náplň této skupiny metodických pomůcek bude v budoucnosti dále upravován a doplňován.

Metodické pomůcky si nekladou za cíl postihnout celou problematiku stavebnictví. Jejich účelem je především popis obvyklé úrovně výkonu činnosti autorizovaných osob, přenesení zkušeností pro ty kteří do profese teprve vstupují a upozornění na etické či zákonné limity jejího výkonu. Je samozřejmě skutečností, že ČKAIT nemůže vydat všechny potřebné postupy najednou a jde o kontinuální proces vzájemného ovlivňování a přenášení zkušeností do praxe.

Materiály doporučených postupů jsou materiálem živým, neustále doplňovaným, popisují aktuální stav představy o výkonu činnosti autorizovaných osob, nejsou a nedávají si za cíl být jedinou a předepsanou možností výkonu činnosti autorizovaných osob. Metodické pomůcky v letošním roce vydávané na CD a uvedené na internetových stránkách jsou zatím texty zkušebními, které poskytujeme odborné veřejnosti autorizovaných osob k získání dalších poznatků o významu, problematice a optimálním rozsahu činnosti autorizovaných osob.

Ing. Vladimír Blažek, ČSc.
ekonomický mandátář ČKAIT

VALNÉ HROMADY 2005

Po	10. 1.	Hradec Králové
St	12. 1.	Jihlava
Po	17. 1.	Ústí nad Labem
Út	18. 1.	Praha
St	19. 1.	Zlín
Čt	20. 1.	Brno
Po	24. 1.	Ostrava
Út	25. 1.	Olomouc
Čt	27. 1.	Plzeň
Po	31. 1.	Pardubice
Út	1. 2.	Karlovy Vary
St	2. 2.	Liberec
Čt	3. 2.	Č. Budějovice

SHROMÁŽDENÍ DELEGÁTŮ

19. BŘEZNA 2005

ZMĚNA ADRESY SÍDLA OK ČESKÉ BUDĚJOVICE

Oznamujeme, že od 1. 12. 2004 se mění adresa ČKAIT, oblastní kancelář:
Novohradská 1, 370 01 České Budějovice
Tel/fax.: 386 352 881
E-mail: ckait@proactive.cz

Děkujeme

Ing. Jiří Schandl
přednostu oblasti ČKAIT České Budějovice
člen Stavovského soudu ČKAIT

UDĚLOVÁNÍ CEN KONRÁDA HRUBANA NA VUT FAST V BRNĚ POVAŽUJEME ZA PODPORU BUDOUCÍCH ČLENŮ ČKAIT

Brněnská oblast ČKAIT velmi úzce spolupracuje jak se středními, tak s vysokými školami stavebního zaměření.

Umožňuje účast nejlepších studentů na vzdělávacích programech a exkurzích pořádaných ČKAIT zdarma, nebo za snížený poplatek. Podporuje studentskou vědeckou a odbornou činnost a hodnotí nejlepší práce. Stalo se již tradicí, že jsou autoři nejlepších diplomových prací odměňováni i finančně. Za diplomovou práci, která se umístí na prvním místě je finanční odměna 5000,- Kč za druhé místo 3000,- Kč a za třetí místo 2000,- Kč.

Hodnocení prací se pravidelně zúčastňují zástupci ČKAIT, specialisté v jednotlivých oborech.

Všichni hodnotitelé se shodují, že úroveň diplomových prací neustále roste.

Studenti se zaměřují na uplatnění nejnovějších poznatků, využívají kontakty s projektovými a prováděcími firmami u nás i v zahraničí.

Také v roce 2004 byly uděleny ceny za nejlepší diplomové práce v oborech konstrukce a dopravní stavby, pozemní stavitelství a vodohospodářské stavby.

V oborech konstrukce a pozemní stavitelství byly uděleny všechny tři ceny, v oboru vodohospodářském byla udělena pouze první cena.

Ceny byly tak jako v minulých letech předány při slavnostní promoci zástupcem ČKAIT.

Tato tradice, která je studenty velmi oceňována, bude udržována i v dalších letech.

ČKAIT tak intenzivně přispívá ke kvalitě své budoucí členské základny.

Ing. Svatava Henková, CSc.
členka výboru oblasti ČKAIT Brno

ZPRACOVÁNY PODKLADY PRO SYSTÉM ENVIRONMENT

Od roku 1998 pod názvem „Projekt systém managementu jakosti“ řeší ČKAIT pro podporu malých a středních projektových a stavebních organizací podklady pro snadné zavádění systému podle ČSN EN ISO 9001:2001. Vydání nových norem EN ISO 9000:2000 jež ukončily platnost stávajícího systému jakosti a jeho certifikace – s tím, že platnost certifikátů vydaných podle soustavy ČSN EN ISO 9001/2 skončila definitivně dnem 15. 12. 2003, vedla ke zpracování podkladů nové generace. Dnes je zpracována již 3. varianta podkladů distribuovaná na CD od 1. listopadu 2003 poradenským střediskem IC-ČKAIT s. r. o. Hradec Králové.

Ve vývoji systému se pokračuje. Ke konci listopadu nabízíme všem zájemcům z řad autorizovaných norem 5. část Projektu - rozšíření podkladů Systému managementu jakosti podle ČSN EN ISO 9001:2001 o podklady řady ČSN EN ISO 14000 - Systém environmentálního managementu.

Lidská výrobní i ostatní společenská činnost je stále produktivnější, náročnější na energii a další vstupy. Lidstvo již několik století intenzivně likviduje přírodní zdroje, ovlivňuje negativně biologickou rovnováhu a zatěžuje životní prostředí svými produkty, které kontaminují půdu, vodu, ovzduší. Mezinárodní společenství proto začala přijímat opatření k redukci těch neškodlivějších technologií a látek, které prokazatelně působí nenávratné poškození životního prostředí na Zemi. Pro tuto problematiku byla přijata i speciální terminologie, aby bylo zajištěno vzájemné porozumění všech, kdo se problematikou budou zabývat. V české terminologii byl převzat mezinárodní termín pro životní prostředí: ENVIRONMENT.

Přechod k tržní ekonomice přinesl řadu závažných změn v činnosti podnikatelských subjektů. Konkurenční prostředí vyvolalo nové přístupy k orientaci na zákazníka. Důsledkem bylo zabezpečování jakosti v podobě certifikace systému managementu jakosti ve smyslu norem ISO 9000, které byly zpracovány v Projektu Systém jakosti ČKAIT ČSN EN ISO 9001:2001. Zvyšuje se tlak na prosazování nových environmentálních zákonů v souvislosti se vstupem do EU a prokazování požadavků norem ISO řady 14000. Požadavky těchto norem mohou být i jedním z kritérií veřejných obchodních soutěží podle Zákona o zadávání veřejných

zakázek. Normy ISO 14000 představují celosvětově transparentní normativní dokumenty, které slouží jak pro zavedení do podnikové praxe, tak pro certifikaci těchto systémů.

ČKAIT tak po zpracování podkladů pro zavedení Systému jakosti v malých a středních projektově-inženýrských a stavebních organizacích přistoupila i k přípravě podkladů další etapy zavádění těchto systémů – Environmentu. Tyto podklady jsou určeny pro projektové a stavební firmy, které již mají zavedený systém jakosti a u nichž je logický požadavek na systémové zajištění ochrany životního prostředí, které je stavební činností ohroženo. Aplikace pro projektově-inženýrské organizace není samozřejmě bezprostřední, ale vyplývá z nutnosti prosazovat principy environmentu v celé etapě projektové přípravy staveb.

Pro organizace, které zvažují zavést systém environmentálního managementu (EMS) mají posloužit předkládané podkladové materiály. Základem může být již certifikovaný systém managementu jakosti organizace, který bude o požadavky systémové normy ČSN EN ISO 14001:1997 rozšířen nebo budovat systém integrovaného managementu souběžným zajišťováním požadavků systému managementu jakosti a systému environmentálního managementu a vytvořit tak integrovaný systém - systém integrovaného managementu. Systémy jakosti a environmentu jsou si velice blízké. Obdobné jsou postupy při zavádění. Vyžaduje se vedení dokumentace, vypracování environmentální příručky, vedení záznamů, vyhlášení environmentální politiky, cílů, jmenování představitelů vedení pro environment, provádění interních auditů.

Podmínkou pro poskytnutí podkladů Environmentu je uzavřená smlouva o využití Projektu systému managementu jakosti ČKAIT podle ČSN EN ISO 9001:2001, buď z dřívější doby (rozšíření podkladů za 3000,- Kč + DPH) nebo nová - poté budou podklady environmentu zahrnuty do celé soustavy za stávající cenu 14900,- Kč + DPH.

Pro rok 2005 připravujeme další rozšíření podkladů pro ucelený systém, včetně bezpečnosti práce - pracovníě označováno „Bezpečný podnik“.

*Ing. Josef Sláchal, CSc.
člen Dozorčí rady ČKAIT*

*Ing. Vladimír Blažek, CSc.
ekonomický mandátář ČKAIT*

PREZIDENT NĚMECKÉ SPOLKOVÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY DR.-ING. KARL HEINRICH SCHWINN NAVŠTÍVIL BRNO

V září 2003 byla ve Vídni založena Evropská rada inženýrských komor ECEC, jejímž členem se stala i Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

Prezidentem této rady byl zvolen Dipl.-Ing. Rudolf Kolbe z Rakouské komory inženýrů a architektů a jedním z viceprezidentů byl zvolen Dr.-Ing. Karl Heinrich Schwinn, prezident Německé spolkové inženýrské komory, která má sídlo v Berlíně. Pan Schwinn projevil zájem seznámit se s Brnem a činností naší Komory po zasedání představenstva ECEC ve Vídni dne 25. září tohoto roku. Podporoval naše zájmy v ECEC a přispěl k úspěchu exkurze do Berlína na stavbu nádraží Lehrter Bahnhof v roce 2004.

Pro pana Schwinna, kterého doprovázela jeho manželka, byl v Brně zajištěn program, který doplnil pracovní rámec návštěvy. Po návštěvě Mahenova divadla, které uvádělo baletní muzikál „Edith Piaf – vrahčák z předměstí“, následoval ranní výhled na Brno s podrobným popisem místopisným, topografickým a inženýrsko-geologickým.

Prezident Německé spolkové inženýrské komory Dr.-Ing. Karl Heinrich Schwinn navštívil sídlo Komory v Brně.

Následovala prohlídka historické části Nové radnice, prohlídka s podrobným výkladem na hradu Špilberk a ve vile Tugendhat.

Při návštěvě domu ČKAIT v Brně byla diskutována témata týkající se postavení komor v legislativním prostředí Německa a České republiky, technické studium bakalářské a magisterské a zapojení absolventů do praxe, veřejná zakázka a komory, komory „Visegrádských států“ a Evropská rada inženýrských komor (ECEC), Berlín a jeho stavby a účast německých autorů v časopise Inženýrská komora.

Dr.-Ing. Karl H. Schwinn na terase vily Tugendhat, která je zařazena do světového kulturního dědictví památek UNESCO, v rozhovoru s Ing. arch. Yvetou Černou, vedoucí pracovnící vily, o problémech ochrany a údržby stavebních památek.

Dr. Ing. Karl H. Schwinn v zasedacím sále Rady města Brna.

Po prohlídce historické části Brna a staveb ve vnitřním městě se pan Schwinn a jeho paní rozloučili a odcestovali k dalšímu programu do Vídně.

Oblast Brno a Výbor oblasti ČKAIT Brno si váží uznání pana prezidenta Schwinna, které vyslovil při rozloučení k činnosti ČKAIT v ECEC, k postavení Komory v ČR a v brněnské oblasti a ke spolupráci se školami a městem Brnem.

*Ing. Miroslav Loutocký
oblast ČKAIT Brno
člen Představenstva ČKAIT*

40. ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO VÝBORU STAVEBNÍCH INŽENÝRŮ (ECCE) V ZÁHŘEBU

Podzimní zasedání ECCE bylo uspořádáno chorvatskou komorou architektů a inženýrů v metropoli Záhřebu ve dnech 1. a 2. října 2004.

Patřilo k těm, která díky konání brzy po letních prázdninách mají o něco chudší program. Nicméně dalo prostor k některým důležitým rozhodnutím. Začnu bodem týkajícím se členských příspěvků

– neboť peníze, jak říkával významný český ekonom – jsou až na prvním místě.

Do letošního roku činily tyto příspěvky pro Českou republiku 0,97 tis. EUR.

Vztahovala se na nás 50% sleva pro nečlenské země EU a patřili jsme do střední kategorie podle výše HDP na obyvatele. Po našem začlenění do EU se na nás výše uvedená sleva již dále nevztahuje a podle výše HDP jsme postoupili do vyšší kategorie. Tím měl činit náš příspěvek cca 4,0 tis. EUR. Podle našeho rozboru, který jsme předložili v červenci, se změnilo limity kategorií a příspěvky nových členských zemí EU byly ve velké většině upraveny směrem dolů a náš tedy bude činit pro nejbližší léta 1,95 tis. EUR.

A nyní již k běžné agendě zasedání, které řídil současný prezident ECCE pan Yrji Matikainen z Finska.

General Secretary Diana E. Maxwell prezentovala poslední novelizovanou verzi publikace *Stavebně inženýrská profese v Evropě*, která je nepravidelně vydávána prakticky od založení v roce 1985.

Prezident Matikainen informoval o přípravě společného semináře ECCE, ACE (Evropská rada architektů) a EFCA (Evropská asociace konzultačních firem) v Bruselu 21. října letošního roku. Tématem je problematika veřejné zakázky a snaha pomoci správné implementaci. Českou republiku reprezentuje prezident CACE Ing. Vladimír Veselý, CSc.

Poněkud se opožděje vypracování a schválení nové evropské směrnice o vzájemném uznávání profesní kvalifikace. Původní sektorové směrnice a současná všeobecná směrnice měly být nahrazeny novou společnou směrnicí SLIM s účinností od 1. ledna 2004. Příprava se opozdila, teprve v průběhu první poloviny roku prošla prvním čtením starého evropského parlamentu. Od té doby byla připravena řada pozměňovacích návrhů a podle všeho půjde směrnice znovu do prvního čtení nového parlamentu fungujícího od 1. října 2004.

Mimořádně velká pozornost byla věnována problematice bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci ve stavebnictví. Informoval jsem o aktivitě České společnosti stavebních koordinátorů ČSSI i o přípravě již tradičního společného semináře ČKAIT, ČSSI a ICE (Institution of Civil Eng. z Velké Británie) na duben příštího roku. Tématem bude právě tato problematika a význam semináře podpoří osobně nový (nám však již delší dobu známý z našich Inženýrských dnů) prezident ICE pan Colin Clinton.

Delší dobu se na půdě ECCE diskutuje téma, zda založit WFCE (Světová organizace stavebních inženýrů) a to společně s dalšími velkými obdobnými organizacemi jako jsou ASCE (Americká), JSCE (Japonská), čínská,

ruská, australská, jihoamerická a další. Iniciátorem je především Prof. Medem ze Španělska, bývalý prezident WFEO (Světová federace inženýrských organizací, jejímž členem je naše ČSVTS), dále bývalý prezident Fonseca z Portugalska a prof. Ahrens z Německa. Je připraven návrh stanov této organizace.

Osobně se domnívám, že globální výměna informací by asi nebyla neúžitečná, ale že máme v Evropě dostatek vlastních problémů (vzájemné uznávání profesní kvalifikace, bezpečnost práce a ochrana zdraví, atd.), které sotva vyřešíme v Šanghaji, Melbourne či Kapském městě.

Účastníci absolvovali též odbornou exkurzi na stavbu tunelu Malá kapela na dálnici ze Záhřebu směrem k adriatickému pobřeží. Tunel je svými 5700 m nejdelším v Chorvatsku, sestává ze dvou jednosměrných tubusů a jeho projekt byl upraven s ohledem na vyšší požadavky na požární bezpečnost. Každých cca 800 m je možné přejet z jednoho tubusu do druhého, po cca 230 m jsou uzavíratelné únikové cesty apod. Tunel by měl být uveden do provozu v červnu 2005 před zahájením hlavní letní turistické sezóny a měl by výrazně zkrátit cestu i českým turistům na Jadran.

*Ing. Jiří Plíčka, CSc.
člen Představenstva ČKAIT*

ZASEDÁNÍ EXEKUTIVY EVROPSKÉ RADY INŽENÝRSKÝCH KOMOR (ECEC) VE VÍDNI

V sobotu 25. září 2004 se konalo ve Vídni společné zasedání exekutivy ECEC a přípravného výboru valné hromady této evropské organizace.

Na programu byla především problematika týkající se profese stavebního inženýra a vývojové směry, kterými se ubírá projednávání Směrnic EU. Účastníci informovali o současných systémech vzdělávání v členských zemích. Pracovní skupina zabývající se vzájemným uznáváním profesní kvalifikace zpracovává připomínky a stanovisko ECEC k dané problematice k neprodlenému předání evropskému parlamentu.

Prezident Rudolf Kolbe informoval o úspěšném jednání s Německou spolkovou stavební inženýrskou komorou o možnosti využívat jejich kancelář a oficiální adresu v Bruselu, dále telefon, fax, internet, podporu při lobby v oblasti společných zájmů, odběr měsíčníku Zprávy z Bruselu atd. za zlomek nákladů, kterých je zapotřebí k provozování kanceláře v hlavním městě EU, což se v současné době jeví téměř nutností pro mezinárodní organizace, mající ambice stát se organizacemi opravdu významnými. Domnívám se, že organizace sdružující profesní stavební komory ustavené v jednotlivých zemích ze zákona, by se takovou stát měla.

ECEC založilo webové stránky na adrese www.ecec.net. Jsou zpracovány a udržovány žáky střední školy za dohledu jejich učitele. Je tomu tak z ekonomického hlediska, jejich kvalita tím neutrpěla. Webové stránky obsahují prozatím základní informace, nicméně se budou velmi rychle doplňovat.

ECEC bylo nabídnuto členství v CEPLIS (Evropská rada svobodných profesí), což bylo akceptováno, p. Kolbe se stal navíc členem pracovní skupiny pro inženýrské záležitosti a bude kooptován do Exekutivy CEPLIS.

Dalším bodem programu byla příprava valné hromady ECEC, která se uskuteční 24. listopadu 2004 v Bruselu. Termín ani místo nebyly vybrány náhodně. ECEC se chce prezentovat ve správnou dobu na správném místě a umožnit tak účast poslancům evropského parlamentu event. členům evropské komise. Proto byl vybrán Brusel a to v týdně, kdy jsou zde přítomni poslanci a komisaři.

Skutečnost, že hlavním řečníkem bude pan Günter Verhaugen, komisař pro rozšíření EU, který se svým časem velmi pečlivě hospodaří, je pro ECEC velmi významná. Jsou a ještě budou pozváni i další činitelé, za nově přistoupivší země promluví bývalý brněnský primátor, europoslanec RNDr. Petr Duchoň.

Valná hromada by měla v doplňovacích volbách zvolit místopředsedu ČKAIT pro zahraniční činnost do exekutivy ECEC jako Viceprezidenta nominovaného zeměmi V4.

*Ing. Jiří Plíčka, CSc.
člen Představenstva ČKAIT*

PUTOVÁNÍ ZA TECHNICKÝMI PAMÁTKAMI ZEMÍ V4

K tematickému zájezdu na téma Technické památky zemí visegradské čtyřky nás inspirovala návštěva maďarských kolegů z Miskolce v Českých Budějovicích a zejména druhý díl stejnojmenné publikace. V prostoru mezi Bratislavou a Budapeští se nachází 10 památek (Banská Štiavnica, Koněšpěžka Bratislava-Senec, Hvězdáreň Hurbanovo, Pevnostní systém Komárno slovenská a maďarská část, podzemní dráha v Budapešti, Tržnice v Budapešti, Muzeum slévárenství v Budapešti, Most Svobody v Budapešti a Most Marie Valerie Ostřihom-Štúrovo) uvedených v obou dílech publikace. Kromě toho se zde nacházejí velmi významné stavby Gabčíkovo-Nagymaros, mosty přes Dunaj v Bratislavě a rozsáhlá výstavba ve Vídni a Budapešti. V rámci 4-denního programu nebylo možno všechny uvedené stavby navštívit.

Tematický zájezd se uskutečnil ve dnech 25. - 28. 9. 2004 se 40 účastníky. Po odjezdu z Českých Budějovic byla první zastávka ve Vídni. V rámci okružní jízdy informoval Ing. Jiří Schandl účastníky o jednotlivých významných stavebních objektech historické části města a o rekonstruovaných plynojemech, popsaných v článku Gasometer – Vídeň, Simmering ve sborníku Inženýrská komora 2002. V rámci osobního volna si účastníci prohlédli centrum Vídně. Někteří navštívili značně propagovanou výstavu děl Rubense v paláci Albertina. Zde se

potvrdila známá skutečnost, že vídeňská muzea sestaví výstavu jen z několika málo exponátů, které doplní větším množstvím pomocných náčrtů apod.

Při cestě k maďarským hranicím je rozsáhlá oblast Rakouska osázena větrnými elektrárnami; dojem z nich není příjemný, ještě že krajina je řídce osídlena.

Ubytování jsme byli v obci Velký Meder (Čalovo), kde jsme využívali možnosti zdejšího termálního koupaliště se zdrojem vody o teplotě 92°C. Následující den jsme podnikli vyjížďku do maďarského Győru, města s upraveným historickým jádrem, a přes Komárom do slovenského Komárna. Tamní pevnostní systém je podrobně popsán v 2. díle zmíněné publikace. O možnostech jeho dalšího využití informoval Ing. Jiří Hájek z materiálů převzatých z webových stránek města Komárna. Velice zajímavý je též projekt Evropského náměstí s domy charakterizujícími stavební slohy v různých státech.

Hlavní náplní programu byla návštěva Budapešti dne 27. 9. 2004. Odborný výklad o městě a jeho stavbách nám poskytla v 3,5 hodinové okružní jízdě průvodkyně Petra Lovácz. V programu byly využity též informace z obou dílů publikace, o podzemní dráze, mostu Svobody a ústřední tržnici, kde naše exkurze skončila. Účastníci využili zbytek doby k její návštěvě a neopomenuli se též projít známou Váci utca.

Návrat do místa ubytování jsme zvolili delší trasou podél Dunaje. Městečko Szentendre je skanzenem 17. století, kdy sem přišla rozsáhlá kolonie srbských utečenců před Turky i se svým biskupem. Dokumentuje to 7 pravoslavných chrámů.

Malebné údolí Dunaje se zužuje mezi městy Visegrad a Nagymaros. Obě místa jsou

Most přes Dunaj v prodloužení ulice Košické v Bratislavě - stav týden po dokončení otáčení a osazení na provazeřní pilíř.

velice významná; Visegrad jako historicky významný maďarský hrad a místo založení Visegradské čtyřky, Nagymaros jako poslední stupeň projektovaného vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros. Odborný výklad o problematice vodního díla nám poskytl Ing. František Hladík. Posledním zastavením v Maďarsku bylo město Ostřihom. Toto významné církevní a historické místo je též symbolem opětovného spojení středoevropských států v rámci EU. Historii zde reprezentuje královský hrad, kde po 250 let bylo první sídlo maďarského království. Ostřihom je stále sídlem arcibiskupa a zdejší dóm je proto nejvýznamnějším chrámem Maďarska. Most Marie Valérie, znovu obnovený po 56 letech v roce 2001, je významným symbolem mezinárodní spolupráce, proto jeho popis uvozuje druhý díl uvedené publikace.

Pro poslední den zajistil Ing. Jiří Hájek exkurzi na dokončovanou stavbu pátého mostu přes Dunaj, zvaného Košická, v Bratislavě. Pracovník Hutních montáží Ostrava Ing. Milan Citta nám detailně objasnil postup výstavby hlavního pole na levém břehu Dunaje a způsob jeho otočení a osazení na pravobřežní pilíř, což proběhlo týden před naší návštěvou za značné pozornosti laické i odborné veřejnosti. Protože zařízení potřebné pro přesun bylo ještě na místě, byla naše představa o této akci autentická.

Pracovní program exkurze byl zcela naplněn, navíc možnost koupání v pěkném termálním bazénu přispěla ke spokojenosti účastníků.

*Ing. Jiří Schandl
přednosta oblasti ČKAIT České Budějovice*

SETKÁNÍ NA HRANICI SE SLOVENSKÝMI KOLEGY

ČKAIT obdržela pozvánku ze Slovenské komory stavebních inženýrů na 4. setkání „Na hranici“ slovenských a českých inženýrů. Jeho konáním ve dnech 24. a 25. září tohoto roku se potvrdilo, že naše vzájemné vztahy i po vstupu do EU setrvávají na nadstandardní úrovni a dále se utužují. O velkém zájmu svědčilo i to, že se ho z naší strany zúčastnili zástupci všech příhraničních oblastí Zlína, Olomouce, Brna i Ostravy a také Karlových Varů i centra Komory Prahy. Hostitelská slovenská strana byla průřezově zastoupena členy komory ze všech krajů a regionálních sdružení. Setkání se uskutečnilo v prostorách

horského hotelu Matador na Čertově. Pohledem na mapu nám bylo jasné, že místo nebylo vybráno náhodně, ale skutečně na hranici. Spadá do pohoří Javorníků. A navíc ve slovenských i našich horách je podzim svou barevností obzvláště přitažlivý.

Téma setkání: Spolupráce regionů v podmínkách EU. A to doslova. Jak po stránce odborné, tak i společenské. Při přátelském přivítání nechyběly ani typické krajové speciality. Hlavní organizátorka paní Ing. Edita Cmarková, členka představenstva SKSI, při něm nastínila program setkání. Po sportovním odpolední a poohlédnutí se po okolí začala první část odborného programu, kterou zahájil předseda představenstva SKSI prof. Ing. Dušan Majdúch, PhD., uvítáním účastníků. Pohovořil o odborném programu jednání a o přínosu dosavadní spolupráce obou komor i o prohlubování vzájemných vztahů při těchto setkáních. Také naše strana ústy Ing. Jindřicha Pater, místopředsedy ČKAIT, poděkovala za vřelý příchod a ujistila slovenské kolegy, že i my jsme donesli mnoho vhodných podkladů a chceme poskytnout užitečné údaje a informace ze života našich členů.

Vpodvečer zaznělo při cimbálovce i několik slovenských a českých písniček potvrzujících, že se z dob společného státu nic nezapomnělo a že obě strany umí stále jejich slova i melodie.

Dopolední jednání delegací příštího dne bylo ve znamení hlavních témat: Informace o dění v komorách, právní stav ve výstavbě a záměry rozvoje a dopravní infrastruktura příhraničních oblastí. K tomuto tématu vystoupili zástupce Krajského stavebního úřadu Trenčín Ing. Peter Kručay. Slovenská strana nás informovala o dění v komoře, činnostech regionálních sdružení, odborných sekcí SKSI, seznámila s činnostmi jednotlivých komisí, s aktualizovaným postupem autorizace stavebních inženýrů.

Pozorně jsme vyslechli průběh dění v přípravě změn slovenského autorizačního zákona 138/1992 Zb. Podle vládou schváleného návrhu zásad novelizace tohoto zákona se SKSI měla transformovat na dobrovolné sdružení podle zákona o sdružování občanů. Téma jistě aktuální, neboť podobné myšlenky se občas rodí i v hlavách našich zákonodárců a zástupců výkonné moci i státní správy. Výsledky analýzy současného stavu mimo jiné prokázaly, že taková transformace by měla velmi negativní důsledky. Nejen, že by regulace vybraných činností ve výstavbě musela podléhat přímo státním orgánům, ale znamenalo by to i nárůst výdajů ze státního rozpočtu. Usnesením vlády č. 718 z 14. července t. r. byl úkol zadán ministři výstavby a regionálního rozvoje předložit návrh na zrušení komor zrušen!

Vedoucí delegace z České republiky, místopředseda ČKAIT Ing. Jindřich Pater a viceprezident ČSSI Ing. Svatopluk Zídek spolu s předsedy Dozorčí rady Ing. Hrubým a Autorizační rady Ing. Najdekrem podali informace o novém autorizačním zákonu, o možnostech působení příslušníků jiných zemí EU v naší komoře. Zabývali se zejména tématy: Jak pracovat jako inženýr v Evropě, Uznávání profesních kvalifikací z členských států EU v ČR, Autorizační řád. Informovali o vydaném úplném znění autorizačního zákona č. 150/2004 Sb., novém zákonu o zaměstnanosti, o stavu a o výhledech vývoje legislativy ve výstavbě, zákonu o veřejné zakázce, zejména pak o nově připravovaném stěžejním stavebním zákonu a návrhu zákona o vyvlastnění. Pozornosti neušly ani cenné informace o celoživotním vzdělávání a zahájené činnosti Profesní rady, jejího poslání a zaměření. Z naší strany byly také podány ředitelkou kanceláře ČKAIT Ing. Lenkou Zimovou a ředitelkou informačního centra Marií Báčovou informace o činnostech zaměřených k evidenci hostujících a usazených osob, vydávání odborných a právních publikací a poskytování informací všem členům komory elektronickými nosiči v programu Profesis. Předány byly časopisy komory vydané v roce 2004, autorizační zákon v plném znění, příručka Autorizovaný inženýr a technik v procesu výstavby a jiné publikace. Nechyběly ani informace z konaných bilaterálních setkání s ostatními členy v rámci V4. Reciproční informace nám podali pracovníci kanceláře SKSI.

O co déle trvalo odborné jednání, o to usilovněji bylo třeba splnit i poslední bod programu. Výstup na nejbližší skoro tisícovku Kohútka, ležící na společné hranici. Při hezkém počasí více jak desetikilometrovou túru zvládli všichni. Odměnou jim byl kouzelný výhled do horské krajiny po obou stranách republik. Nově vybudovaná komunikace na české straně tuto horu zpřístupnila a umožnila oběma stranám lépe využít krásný sportovní areál i renovovaný hotel.

Na závěr si všichni vzájemně popřáli šťastný návrat a ujistili se, že tato setkání mají více než symbolický význam. Štafetu a pomyslnou vlajku převzala oblast Olomouc s konstatováním, že vysoko nastavený standard setkání slovenskými kolegy je zavazuje a bude třeba vynaložit hodně úsilí, aby ho při dalším setkání za dva roky zachovali.

*Karel Pastuszek, autorizovaný inženýr
člen výboru oblasti ČKAIT Ostrava*

*Ing. Jindřich Pater
místopředseda ČKAIT*

PŘEDSTAVITELÉ INŽENÝRSKÝCH ORGANIZACÍ ZEMÍ VISEGRADSKÉ ČTYŘKY SE SEŠLI VE DNECH 7. - 9. ŘÍJNA V MAĎARSKÉM GYÖRU

Obdobně, jako loni v Krakově, předcházela pracovnímu setkání představitelů inženýrských organizací odborná konference, věnovaná tentokrát v Györu problematice dopravy v nových zemích EU a to zejména s ohledem na jejich dokonalejší propojení na dosavadní země Evropské unie. Místem konání konference se stala zasedací síň magistrátu města Györu v budově radnice. Setkání inženýrských organizací v Györu, které pozdravil i primátor města bylo pro celé město opravdovou událostí. Na konferenci přednesli své příspěvky zástupci všech čtyř zemí V4. Českou republiku prezentovali přednesením přednášky na téma dostavby leteckého terminálu letiště Praha – Ruzyně jejímž autorem byl Ing. arch. Alois Nikodem, (z osobních důvodů se nemohl účastnit) doc. Ing. Miloslav Pavlík, CSc. a Ing. Jan Froněk z karlovarského Pragoprojektu poté přednesl svoji přednášku o nově budovaném spojení silniční a dálniční sítě Německa a Rakouska s Českou republikou. Zájemcům o průběh celé konference můžeme poskytnout jak v ústředí ČKAIT, tak i ČSSI k prostudování sborník v anglické verzi obsahující všechny přednesené referáty.

K tradicím visegradských setkání patří i odborné exkurze a návštěva památných míst hostitelského místa. Tentokrát to byla návštěva nově vybudované továrny AUDI a maďarského kultovního místa Panonhalma. V závěru setkání bylo přijato společné prohlášení, které otiskujeme v plném znění.

Společné prohlášení XI. setkání představitelů inženýrských komor a svazů zemí V4 Győr 7 – 9. října 2004.

Představitelé inženýrských komor a svazů zemí V4 se sešli na XI. výročním setkání, tentokrát v Maďarsku, ve městě Győr. Na setkání se kromě oficiálních delegací zemí V4 zúčastnili jako pozorovatelé i zástupci bavorských inženýrů.

Závěrečný protokol byl slavnostně podepsán v salonku hotelu Rába v Györu.

Delegace projednaly následující témata:

1. Zkušenosti a úkoly inženýrských organizací v období po připojení zemí V4 k EU.
2. Situace v oblasti pojištění inženýrů v zemích V4.
3. Úkoly energetického auditu v zemích V4.
4. Maďarská strana podala informaci o organizaci Inovačního prostoru pro podnikání ve střední a východní Evropě a požádala o podporu a připojení se ostatních komor k těmto aktivitám.
5. Maďarská strana předala v anglickém jazyce všem účastníkům organizační řád komory založený na vládní vyhlášce, který

v Maďarsku reguluje přístup k projekční činnosti zahraničních inženýrů i jejich činnosti jako znalců.

- Zúčastněné strany souhlasily se zachováním úlohy profesních komor i po připojení k Evropské unii. Je nutné, aby autorizační řády jednotlivých komor byly přizpůsobeny k systému přijatému v Unii, berouce v potaz specifika jednotlivých členských zemí.

- Komory a svazy doporučují, aby bez omezení soutěže byla upřednostněna odbornost a kvalita inženýrské činnosti před soutěží založené výlučně na výši ceny,

Jednání V4 za účasti všech oficiálních delegací zahájil Dr. Gábor Kovács, prezident Maďarské inženýrské komory.

protože soutěž založená výlučně na výši ceny v sobě skrývá vážné nebezpečí pro společnost a hospodářství.

- Strany se vzájemně informovaly o situaci v oblasti pojištění odpovědnosti autorizovaných osob a shodly se na tom, že vytvoří pracovní skupinu, která se bude touto otázkou zabývat.

- Otázka energetického auditu je velmi významná. Zúčastněné strany se dohodly, že je nutná jednoznačná a jednotná regulace standardů a předpisů, která odpovídá pravidlům EU. Strany si budou vzájemně vyměňovat dokumentaci související s tímto tématem.

- Zúčastněné delegace navrhnou jako kandidáta na třetího viceprezidenta ECEC (Evropský výbor inženýrských komor) Ing. Jiřího Plíčka, CSc. Tento post viceprezidenta budou v budoucnu obsazovat země V4 rotačním způsobem.

- Země V4 považují za užitečné – při zachování priority úzké spolupráce zemí V4 – i přítomnost dalších evropských zemí jako pozorovatelů a podporují další rozšíření Evropské unie.

- Strany se dohodly na tom, že třetí díl série představující technické památky zemí V4 bude připraven v redakci polské inženýrské komory a polského inženýrského svazu.

- Česká delegace informovala zúčastněné strany o tom, že příští setkání představitelů inženýrských organizací zemí V4 se bude konat v Liberci v severních Čechách a to v termínu od 6. do 8. října 2004.

Győr, 9. října 2004

(podepsání všichni vedoucí účastněných delegací)

Ing. Svatopluk Zídek
viceprezident ČSSI

Ing. Jiří Plíčka, CSc., a za ČSSI prezident doc. Ing. Miloslav Pavlík, CSc. Jedná se o další významné rozšíření spolupráce českých a německých inženýrů po přistoupení České republiky do EU a proto ji pro členy ČKAIT otiskujeme v plném rozsahu.

Ing. Svatopluk Zídek
viceprezident ČSSI

DOHODA O SPOLUPRÁCI

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků (ČKAIT), Český svaz stavebních inženýrů (ČSSI), Česká asociace konzultačních inženýrů (CACE) a Německá asociace konzultačních inženýrů (VBI) uzavírají tuto dohodu za účelem zvýšení úsilí jednotlivých organizací zaměřeného na zlepšení služeb poskytovaných veřejnosti a samotné inženýrské profese ve své vlastní zemi.

Typ činností, na které se tato dohoda vztahuje, může zahrnovat činnosti uvedené u položek 1 až 8 seznamu na konci této dohody, ale nemusí se vztahovat pouze na tyto činnosti.

Tato dohoda vstoupí v platnost po schválení ze strany řídicích orgánů výše uvedených organizací a bude mít pevnou platnost v délce trvání tři roky. Šest měsíců před datem vypršení platnosti bude přezkoumána a v případě, že ji budou obě organizace považovat za prospěšnou, bude automaticky obnovena na dobu dalších tří let. Bude-li se některá z organizací domnívat, že tato dohoda prospěšná není, bude dohoda ukončena. Dohoda může být také ukončena kdykoli před datem vypršení platnosti formou písemné výpovědi některé z organizací.

Dodatky k dohodě je možné doplňovat kdykoli, ale všechny organizace musejí takové dodatky stvrdit písemnou formou.

Každá organizace jmenuje jednu osobu nebo kancelář, která bude komunikačním bodem pro podrobné plánování činností prováděných v rámci této dohody. Rozpočtové záležitosti konkrétních programů navrhovaných v rámci této dohody se budou posuzovat případ od případu, přičemž výsledný finanční plán musejí schválit obě organizace.

Níže je uveden seznam činností prováděných v rámci této dohody, který ale nemusí být úplný:

1. Výměna informací týkajících se inženýrské profese všeobecně.
2. Vydávání článku, pojednání a informací za preferenčních podmínek, v souladu s touto dohodou a dle konkrétního případu za předpokladu, že budou přijata příslušná opatření za účelem identifikace autora, ochrany jeho práv a v případě potřeby také získání předchozího souhlasu.
3. Podpora výměny publikací.
4. Podpora společných akcí všeho druhu.

5. Podpora výměny studentů, mladých inženýrů, přednášejících a hostů.
6. Výměna informací týkajících se vědeckých a technických událostí, které jsou oboustranně zajímavé.
7. Výměna technických periodik a jiných publikací podle dohodnutého seznamu speciální literatury.
8. Vzájemné poskytování odborného poradenství, zvláště ve všech oblastech mezinárodních, technických a vědeckých záležitostí v rozsahu, který jednotlivé organizace zajistí pro své členy.

Drážďany, 29. října 2004

ČKAIT, ČSSI, CACE, VBI

Ing. Jiří Plíčka, CSc.

doc. Ing. Miloslav Pavlík, CSc.

Ing. Rudolf Kopek, Dr. Volker Cornelius

PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ A SPOLEČNÝ STAVEBNÍ TRH EVROPSKÉ UNIE

NOVÉ FRANCOUZSKÉ PŘEDPISY PRO ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Nové francouzské předpisy o veřejných zakázkách „Marchés publics“ a dvě varianty zákona o veřejných zakázkách změnily dosud zavedenou praxi v podmínkách konstituování veřejné zakázky. Základní pojetí předpisu nedovolovalo počítat při veřejné zakázce s jakýmkoli variantami, kdežto podle nového pojetí rozhodne o možnosti variant skladby zadání zakázky přímo subjekt, řídící konkurzní řízení na zakázku. Častým dotazem zájemců je, zda přitom musí zájemce dodržovat základní požadavky vypisovaného zadání (cahier de charges) nebo zda může v rámci variant navrhovat určité změny. Platí, že se při nabídce musí dodržovat základní požadavky zakázky a že změna nesmí tyto základní požadavky nijak ovlivňovat. Vyhodnocování případných variant není dostatečně právně podchyceno (nejsou jednoznačně stanoveny minimální požadavky) a může tak být předmětem sporů. Kriterium např. minimální ceny nezachycuje kvalitativní úroveň nabídky. Nezbyvá, než při předkládání variantního návrhu nabídky požít podrobné přehledy všech faktorů, které nabízející v nabídce uvažuje. V řadě podrobností si předpisy částečně odporují v úrovni národních zákonů

DOHODA O SPOLUPRÁCI ČESKÝCH INŽENÝRSKÝCH ORGANIZACÍ S VBI NĚMECKO

V průběhu zasedání spolkového kongresu VBI byla dne 29. října 2004 v Drážďanech slavnostním způsobem podepsána „Dohoda o spolupráci“, kterou z pověření předsedy ČKAIT podepsal

a s předpisy, kterými se řídí hospodářská činnost společností.

Podle Travaux, č. 806/2004

HLAVNÍ FRANCOUZSKÉ PROJEKTY V RÁMCI DYNAMICKÉ EVROPY

Francouzské stavebnictví zažívá dynamický rozvoj, vycházející z dlouhodobé perspektivní plánovací činnosti centra a z existence relativně dostatečného množství finančních prostředků pro uskutečnění řady plánovaných akcí. Příručka, vydaná francouzskou vládou, obsahuje 50 velkých projektů, které ukazují široký rozsah nové koncepce výstavby v zemi. Objem uvedeného programu představuje 20 mld. EUR (660 mld. Kč) v období let 2004 – 2012. Financováním celé koncepce je vládou pověřena zvlášť zřízená instituce s počátečním kapitálem 7,5 mld. EUR, na nějž se napojí další kapitál ze státních a soukromých zdrojů podle přesného programu. Do uvedených 50 projektů patří:

- 8 projektů železničních tratí pro vlaky o vysokých rychlostech TGV, mimo jiné trať Rýn-Rhône, Lyon-Turin, trať Východ;
- velká železniční spojení Paříže a regionů (Toulouse, Le Havre, Cherbourg, a Clermont-Ferrand);
- 5 železničních tratí pro náklady (atlantický koridor sever – jih, sever – jih středem přes Lyon, východ – západ z Dunkerque do Lotrinska, jiné trati do Německa a do Itálie);
- 9 dálničních projektů, mimo jiné okolo Lyonu, v Alpách, v Aquitanii, z Bordeaux na španělské hranice a obchvaty měst Strasbourg, Arles, Bordeaux, tunel v Toulonu;
- 3 projekty rozšíření dálnic u Limoges, Toulouse a Remeše;
- 5 projektů pro vodní cesty, mimo jiné kanál Seine – severní Evropa;
- 2 letištní projekty – nové letiště Nantes-Notre Dame des Landes a třetí síť letišť v pařížské oblasti (Beauvais, Vetry, Chateauroux);
- 15 rozvojových programů urbanizace – mimo jiné města Marseille Nancy, Saint-Etienne, Lille, Caen-Rouen, Strassbourg.

Podle Travaux č. 807/ duben 2004

Z FRANCOUZSKÉ VÝSTAVBY

Ve francouzských inženýrských stavbách se plánuje do roku 2013 nábor 100 tisíc mladých pracovníků. Za tím účelem je nutné revalorizovat význam a váhu inženýrského stavění důrazem na vysokou technologickou úroveň staveb a na možnosti celoživotního uplatnění; je třeba působit na rodiče, na učitele a na vychovatele poukazem na výhodnost vstupu dětí, žáků nebo chovanců do řad pracovníků inženýrských staveb se zajímavým finančním ohodnocením.

Tato kampaň je zahrnuta do celkového programu výchovy mladých pracovníků národního hospodářství s dílčím cílem zvýšit v roce 2004 počet uchazečů o 6 %.

Konference o geosyntetických výrobcích, konaná v únoru 2004 v Lille měla za cíl upozornit na značné výhody, které skýtají geosyntetické materiály pro mnoho různých účelů, např. pro zpevňování svahů, zřizování skladišť odpadů, pro různé vodohospodářské práce. Rozličná materiálová skladba umožňuje provádět také řadu těsnících opatření, drenáže a ochranné zábrany. Výsledky konference budou zahrnuty do návrhů příslušných předpisů, norem a doporučení.

Francouzské prameny upozorňují v předstihu na kongres, který se bude konat v březnu 2005 v Las Vegas, USA. Kongres se bude týkat výrobků a materiálů pro inženýrské stavby pod názvem „Virtual Trade Show“ (informace lze najít na internetu).

Podle Travaux č. 806, str. 12, 13, 16, 17

PŘEDSTAVENÍ PROJEKTU MOSTU PŘES MESSINSKOU ÚŽINU

Projekt přemostění Messinské úžiny mezi Itálií (Kalábrie) a Sicílií byl představen italským ministrem dopravy panem Lunardi. Most má být dlouhý celkem 5 170 m. Hlavními nosnými konstrukcemi zavěšeného mostu budou dva sloupky s výškou okolo 310 m nad vozovkou a s rozpětím mezi nimi 3 300 m, zakotvení na straně Kalábrie bude ve vzdálenosti 810 m od 1. sloupu, na sicilské straně ve vzdálenosti 960 m od druhého sloupu. Vedlejší pole mají po 183 m. Šířka vozovky bude 60,40 m. Hmotnost konstrukce ocelového mostu podle úvodního projektu má být 66 500 tun. Most bude smíšený, 4 silniční pruhy se dvěma železničními kolejemi uprostřed. Založení sloupů se předpokládá kruhové o průměru 55 a 44 m.

Zahájení stavebních prací 2005, dokončení v roce 2011. Zároveň byl vyhlášen konkurz na zakázku pro provedení stavby včetně zpracování prováděcího projektu. V zájmu vážných uchazečů o zakázku stavby mostu s projektem bylo uspořádáno seznamování se zadáním v dalších městech Evropy a také ve Spojených státech a v Japonsku.

Podle Travaux č. 807/ duben 2004

NOVINKY NA TRHU STAVEBNÍCH VÝROBKŮ

Výroba laminátových podlah v roce 2003

Podle sdělení Svazu evropských výrobců laminátových podlah bylo v roce 2003 vyrobeno celkem 380 mil. m² výrobků (evropská produkce), z nichž bylo 227 mil. m² prodáno v západní Evropě, 63 mil. m² ve východní Evropě, v Severní Americe 71 mil. m² a v Asii 18 mil. m². V Německu je rozvoj

laminátových výrobků pro podlahy trvale vzestupný i při současné recesi stavebního trhu a představuje množství 54 – 59 – 63 mil. m² za roky 2001 – 03. Francie odebrala v roce 2003 37 mil. m², Velká Británie 49 mil. m².

Sdělení EPLF – bilance za rok 2003

Odolné pevné povrchy pro kuchyně a koupelny jsou trvalým trendem, který je uplatňován ve všech vyspělých státech světa. Poptávka po pevných materiálech stále roste, neboť jejich předností je trvanlivost, vysoká odolnost proti oděru a v posledních letech také široký rejstřík barevnosti a povrchových úprav, umožňujících snadný úklid a udržování bezvadného stavu povrchu. Minerální materiály jsou v tomto přehledu do jisté míry podceňovány a proto byl pro zvýšení jejich podílu uspořádán mezinárodní veletrh pod názvem „European Solid Surface Show“ v listopadu 2004. Návštěvníci měli možnost se dozvědět o uplatnění těchto materiálů v podlahových prvcích.

Infoleták EPLF

Z VELKÉ BRITÁNIE

Pro výstavbu malých nemocnic vznikl ve Velké Británii program LIFT (Local Improvement Finance Trust), který financoval již 42 různých investičních akcí pro zdravotnictví na místní úrovni. Účast na programu mají vždy tři partneři, 60 % prostředků jde ze soukromých zdrojů, 20 % z ministerstva zdravotnictví a 20 % z Partnerství pro zdraví. Nyní uvažuje vláda o stejném modelu financování pro regeneraci obytných domů v rámci obcí a dokonce i pro výstavbu olympijských zařízení v roce 2012.

Více prostředků do fondů zdravotní péče a penzijního zabezpečení požaduje na vládě odborová konfederace pracovníků ve stavebnictví u veřejných zakázek. Prostředky by se měly najít při vypořádání se s černou ekonomikou ve stavební výrobě, která dosáhla již výše 4,5 mld. liber. Firmy v této zóně neplatí pojistné ani daně a dodávají podprůměrnou kvalitu.

Ceny staveb vzrostly v Londýně za poslední rok o 3 %, v ostatních částech Anglie o 4 %.

Podle Building č. 07/2004

Stavebnictví ve Velké Británii má nedostatek pracovníků. Proklamovaná péče o pracovníky z východní Evropy však není na dostatečné úrovni co do bezpečnosti na staveništi, ani co do platových podmínek. Při stále více se nabízející možnosti uplatnit se nyní ve stavebnictví vlastní země může nastat odliv těchto imigrantů zpět a Velká Británie bude stát před těžkou krizí. Odbory proto varují před nesprávným chováním firem vůči těmto pracovníkům.

Londýnský fotbalový klub Arsenal, jako před ním již řada klubů, sehnal prostředky na obnovu svého stadionu ve výši 357 mil. liber. Stadion pojme 60 000 diváků a bude otevřen na počátku sezony 2006/07.

Soubor budov od arch. Fostera na břehu řeky Temže (směr Chelsea) se vyznačuje nezvyklým půdorysem polooblouku a sklízí zasloužený obdiv odborné veřejnosti. Z 286 bytů má na nábřeží Albion Riverside výhled na řeku celých 70 %. Největší byty však budou stát až 10 mil. liber (penthouse duplex). Spodní dvě podlaží jsou věnována obchodní vybavenosti, restauracím, kavárnám, obchodům a fitness-centru. Nad nimi je šest bytových podlaží. Fasády jsou obloženy hliníkovými lamelovými prvky.

Building č. 8/2004

Generální dodavatel stavby skotského parlamentu za 430 mil. liber firma Bovis Lend Lease sdělila, že od roku 1999 bylo v projektové dokumentaci této stavby provedeno celkem 15 000 změn. To je podle ní příčinou zpoždování při dokončení stavby, kterou měla v srpnu 2004 otvírat britská královna Alžběta II. Původní rozpočet na 401 mil. liber byl překročen právě kvůli těmto změnám v projektové dokumentaci.

Architektonická firma GMW získala kontrakt na vypracování dílčího územního plánu v Nairobi (Keňa) se zadáním, obdobným již existujícím plánům v Bostonu, Kapském městě a v Manchesteru. Projekt má stát 600 tis. liber a bude financován způsobem PPP (Public-Private-Partnership – společné veřejné a soukromé partnerství).

Před rokem vyhlásila britská vláda program výstavby 200 000 bytů na území Thames Gateway do roku 2016. Byty měly mít úroveň přijatelnou a vyhovující obyčejným obyvatelům (affordable housing). Po roce bylo shledáno, že dosavadní výsledky tohoto programu jsou velmi malé. Náklady byly odhadovány na 446 mil. liber. Mezitím vzrůstá možnost zaměstnání na druhém západním konci Londýna a plánovaná pracovní místa v blízkosti Thames Gateway zatím neexistují. Dosud chybí i koncepce dopravy včetně mostu přes řeku Temži.

Firma Willmott Dixon nabízí výstavbu panelových domů za dvě třetiny času, potřebného k běžné výstavbě. Na staveništi by se prováděla pouze montáž prvků, které se vyrobí jinde. Subdodavatelé jsou postaveni před situací, že jejich dodávky nepůjdou na stavbu, nýbrž do výroby mimo staveniště (off-site). Firma zdůrazňuje, že je nutno dodržet 3 zásadní podmínky pro úspěch tohoto způsobu dodávky:

- projektová dokumentace musí být dokončena před zahájením stavby,

- subdodávky musí přicházet přesně podle harmonogramu,
- vyžaduje se přesná příprava staveniště a vedení celé stavby. Celá věc vyžaduje změnu myšlení všech partnerů výstavby.

(Pozn. překladatele: V našich poměrech nebyl kdysi tento systém bohužel doveden do konečného stádia, ač byl uvažován a dokonce studijně analyzován).

Britská vláda hodlá prodloužit investorům lhůty pro úhradu stavebních dodávek z dosavadních 30 – 60 dní na 60 – 90 dní. Vláda zřídí místo, které tento návrh projedná. Současně oznámila úmysl zvýšit podíl státních investic do výstavby veřejného sektoru, což se v důsledku nedostatku prostředků ve státní pokladně neočekávalo.

Stavební firma JDM Accord byla odsouzena k zaplacení pokuty ve výši 100 tis. liber za zavinění v oblasti bezpečnosti práce, které vedlo ke smrtelnému úrazu dělníka dopravním prostředkem při výstavbě silnice. Zatímco se dbá na bezpečnost chodců a dalších uživatelů prostoru, zanedbávají se pravidla pro bezpečnost u vlastních zaměstnanců.

Po smrtelném úrazu při výstavbě stadionu ve Wembley v únoru 2004 pádem jeřábu se stal dvěma pracovníkům další případ ublížení na zdraví, když spadli s jiným typem jeřábu z výšky 4 m. Vztýčení obloukové ocelové konstrukce, zhotovené na zemi však proběhlo po objevení a opravě několika vadných svarů bez problémů.

Zajímavá zpráva pro naše fotbalové příznivce – třetí největší akcionář klubu Liverpool FC S. Morgan neuspěl s návrhem vložit do klubu 50 mil. liber pro posílení fotbalového týmu a pro rekonstrukci stadionu blízko Stanley Parku. Zamítnutí přišlo od rady města Liverpool a bylo pro všechny závazné.

Anglický architekt Norman Foster je autorem obrovské polokulové skleněné střešní konstrukce pro budovu knihovny Svobodné univerzity v Berlíně. Jeho úspěchy při výstavbě Berlína jsou nejlépe sledovány německými architekty. Univerzita udělila Fosterovi ocenění Transatlantic Bridge Award.

Building č. 09, 10, 11, 12/2004

Britský ministr pro zaměstnanost Ivan Lewis plánuje řešení nedostatku odborných pracovníků sil v britském průmyslu (včetně stavebnictví) příchodem pracovníků z nových zemí Evropské unie. Tento počet by měl dosáhnout asi 220 000 osob ročně až do roku 2009. Některé britské firmy již mají pro tento účel navázány kontakty v Polsku, České republice a na Slovensku.

Budoucí nové byty a bytové domy musí mít průkaz o energetické efektivnosti provozu. Tento výnos bude závazný pro všechny byty, postavené s účastí státu (30 % z celku). Výnos

není patrně zatím platný pro občanskou výstavbu (školy, věznice atd.). V případě nesplnění výnosu musí stavebník zabezpečit dodatečné energetické zdroje (solární panely) nebo zvýšit izolaci obvodových plášťů (stěn a střech).

Univerzita v Cambridge získala od města pozemky o rozloze 57 ha pro výstavbu kolejí a zaměstnaneckých bytů v rámci plánu rozšíření výuky pro 20 000 studentů v roce 2025.

Celková částka programu výstavby a rekonstrukce školských staveb ve Velké Británii dosahuje 60 mld. liber. Takový rozsah si vyžaduje mimořádná opatření v řídicí sféře včetně projednání otázek financování, pojištění, postupu programu a priorit na nejbližší tříleté období. Účast soukromého kapitálu bude jedním z důležitých faktorů, přispívajících k úspěchu programu.

Building č. 18/2004, str. 11, 12, 13

Časopis Building, z kterého čerpáme informace o britském stavebnictví, byl již potřetí vyhlášen jako nejlepší odborný časopis za posledních šest let. Ocenění se týká pohotovosti, pravdivosti, různorodosti a konzistentnosti podávaných informací.

Ministerstvo zdravotnictví je iniciátorem plánovaných setkání odborníků o bezpečnosti a ochraně zdraví na staveništích. Jedná se zejména o zvýšené počty usmrčených dělníků a vážných poranění v poslední době. Plánem je snížit tyto počty do roku 2005 o 40 % a do roku 2010 o 66 %. Zvýší se dozor na jednotlivých stavbách a zvýší se také odpovědnost firem za dodržování bezpečnostních opatření, zejména při práci ve výškách.

Building č. 19/2004, str. 13, 15

Další obětí divoké cenové války mezi stavebními podniky se stala firma Loweth, založená již v roce 1892. Jejich více než 200 pracovníků ztratilo práci. Firma byla známá svou seriózností, stavěla mj. pro Barclay Bank, Royal Bank of Scotland a pro ministerstvo zdravotnictví. Důvodem zániku firmy jsou prakticky nulové zisky při tuhém konkurenčním boji o zakázky.

Projektová kancelář GMW Architektů je jedinou britskou firmou, která se dostala do úzkého výběru pro projekt letiště Wuhan v Číně. Letiště bude mít odbavovací budovu o ploše 100 000 m² a kapacitu 12 mil. cestujících/rok. Do provozu má jít již v roce 2007.

Building č. 20, str. 16, 18

Záměr, aby si každý dodavatel prováděl certifikaci svých výrobků sám, dostává již obrysy. Dosavadní praxe v certifikaci předpokládá objektivní posouzení kvality

dodávky – výrobku, avšak je příliš nákladná a časově pomalá. Proto se nyní uvažuje o rozšíření odpovědnosti dodavatele za kvalitu dodaných výrobků i na předložení atestu o provedeném ověření vlastností výrobků dodavatelem.

Zvýšení cen stavební oceli je důsledkem vysoké poptávky z Číny, která tyto ceny již zvýšila o 50 % na 60 liber/tuna v porovnání s rokem 2003. Cena oceli tak ovlivní cenu staveb asi o 2 %.

Podle průzkumu u menších stavebních firem pracujících vedoucí pracovníci až 70 hod. týdně v zájmu udržení chodu firmy. Celkový počet odpracovaných hodin v britském stavebnictví se odhaduje nyní na 900 mil. hodin. Vedoucí pracovníci čerpají průměrně ročně často pouze 10 dní dovolené, jen 30 % z nich až 20 dní.

Building č. 21, str. 16, 19

První londýnskou výškovou budovou, která splňuje všechny požadavky na bezpečnost proti ohni podle nových předpisů je budova Barclays Building ve čtvrti Canary Wharf. Předpis nyní požaduje, aby všichni přítomní ve výškové budově opouštěli v případě nebezpečí požáru budovu po schodištích. Zdůvodnění hovoří o tom, že podle průzkumu se budova takto vyprázdní rychleji než s použitím výtahů. Konstrukce schodišť se tomuto požadavku musí přizpůsobit. Jak schodiště tak i výtahy musí být lépe izolovány proti ohni a musí odolat i případnému výbuchu v budově.

Na stavbě Terminálu 5 letiště Heathrow u Londýna nepřestávají stávky jednotlivých stavebních profesí. Většinou stávkující požadují zvýšení mezd. Nyní stávku připravují dělníci firmy Watson na ocelových konstrukcích. Odpůrci stávek namítají, že stavební dělníci jsou lépe placeni než v průmyslu. In jiných třech velkých stavbách se o vyhlášení stávky rozhoduje hlasováním. Stávka je pravděpodobná.

Novostavba velvyslanectví Velké Británie v Maroku a rekonstrukce velvyslanectví v Moskvě byly pozastaveny, neboť na základě atentátu na zastupitelský úřad v Istanbulu v roce 2003 byla dána přednost vybudování zvýšené ochrany vyslanectví v rizikových zemích. Urychlují se ochranné práce v Jemenu a Indonésii, nyní se plánuje ochrana ve Srí Lance, Polsku a v Kataru. Pro budovy v Turecku se urychleně hledají finanční prostředky. Ochrana budov v Iráku se ukázala být nákladnější než se očekávalo. Výstavba objektů vyslanectví v Pekingu byla odložena na neurčito z důvodů vysokých nákladů (kolem 60 mil. liber).

K pokrytí zvýšených odborných nároků na výuku na stavebních vysokých školách musí být přijímání učitelé s většími praktickými

zkušenostmi. Požaduje to vedení Svazu stavebního průmyslu, které nabízí školám spolupráci při zabezpečení tohoto požadavku.

Podle Building, č. 24/2004, str. 14, 15, 17, 18

Výdělky stavebních dělníků za rok 2003 stouply v průměru o 16 % a dosáhly týdenní výše 425 liber. Stavební firmy dosáhly v roce 2003 vyššího obrátu o 7 % i při sníženém počtu zaměstnanců o 1 %. Obliba firem pro bytovou výstavbu u občanů stoupla z 81 na 86 %, celkově se zvýšila spokojenost občanů s odborným týmem projektantů, dodavatel, stavební dohled ze 42 % na 49 %. Pouze ukazatel bezpečnosti práce se nezlepšil.

Podle Building, č. 25/2004, str. 15

V jižním Londýně byl postaven třipodlažní dům z prefabrikátů, které byly vyrobeny v polském Krakově a po převozu do Londýna byly polskou montážní četou sestaveny za čtyři dny. Cena 1 m² domu je 1 260 EUR, což je o 12 % méně než u domu v tradiční technologii a o 20 – 30 % méně, než u stavby domu podle britského modulového systému. Tento způsob výstavby je vhodný zejména pro sociální výstavbu s nižším požadovaným standardem.

Pro spojení všech pěti terminálů letiště Heathrow se plánuje výstavba vlaku monorail (jednokolejná trať), po které by jezdily malé vozy pro čtyři osoby ve dvouteřinových intervalech. Automat ve vozech, které budou obíhat v uzavřeném okruhu, zastaví vůz tam, kde si to posádka stiskem štitku bude přát.

Konzultační inženýři stavebního průmyslu varují, že stavební výroba je zahlcena prací a nebude schopna plnit náročný program výstavby, který vláda nedávno schválila se zvýšením o téměř 10 mld. liber. Zejména se to týká náročného zdravotního a školského programu výstavby a rekonstrukcí.

Podle Building, č. 28/2004, str. 12, 13, 16, 19

Příprava Londýna na Olympijské hry 2012 je v plném proudu. Ačkoli ještě nebylo rozhodnuto o místě konání Olympijských her v roce 2012, probíhají v Londýně v širokém rozsahu přípravné práce s nadějí, hraničící s jistotou, že tyto hry budou přiděleny právě Londýnu. Celkové náklady, odhadnuté na 3,6 mld. liber, by měly být již téměř zajištěny a místo Lea Valley na východním okraji londýnské aglomerace také. Jedná se o opuštěná území (brownfields), tedy pozemky volné po ukončení průmyslové a částečně zemědělské činnosti. Vlastní příprava bude mít stejný metodický postup jako tomu bylo při dostavbě letiště Heathrow – Terminal 5. Vybudován má být hlavní stadion pro 80 tisíc diváků, olympijská vesnice pro 17 000 účastníků blízko Stratfordu a mj. nové

mosty přes řeku Lea. Po hrách má být celý areál přeměněn na kulturní centrum jako protějšek známého South Bank. Na rozdíl od výstavby v Pekingu pro hry v roce 2008, kde jsou jednotlivé objekty navrhovány různými architekty, je v Londýně architektonické pojetí svěřeno architektu Fosterovi, jenž kolem sebe vytvořil tým pro jednotné vyjádření architektury staveb. Pravdou je, že se převážná část přípravných prací a samotné počáteční stadium výstavby Lea Valley neztratí, neboť město Londýn připravuje velkorysou výstavbu jak bytovou tak i celé infrastruktury. Východní Londýn je jedním z těžišť těchto plánů.

Stavebníci bytových domů přijali s upokojením prohlášení britského kancléře Gordona Browna o posílení státního rozpočtu na bytovou výstavbu o 1,3 mld. liber pro příští tři roky. Bude se podporovat další sociální výstavba v rozsahu asi 10 000 bytů. Znamená to, že se rozpočet pro bytovou výstavbu zvýšil od roku 1997 dvojnásobně a dosáhne 7,2 mld. liber. Zvýšení rozsahu výstavby koresponduje s úsilím britské vlády zaměstnat ve Velké Británii mnoho tisíc stavebních řemeslníků ze zemí nově přistupujících k Evropské unii, ale také z jiné oblasti Evropy a bývalého Sovětského svazu. Stavebních řemeslníků je ve Velké Británii značný nedostatek.

Nový věžový dům o 22 podlažích se projektuje v Londýně South Bank za Tate Modern. Věž pod jménem Bankside 4 je tak již čtvrtou výškovou budovou v tomto místě. Stavba musí vyhovovat požadavkům pro nové projekty podle principů prosazovaných princem Charlesem. Místní komunita požaduje, aby stavba měla všechny parametry trvale udržitelné stavby, nadále však takové stavby považuje za nepatřičné do daného prostředí. Podobný spor o porušení lidských práv ve vnitřním Londýně (20 podlažní věžový dům) místní obyvatelé u soudu prohráli.

Svaz stavebního průmyslu požaduje na vládě, aby zvýšila příspěvek na akce, které napadají činnost dodavatelů (tzv. kovbojů), kteří vykonávají práce nezákonným způsobem. Tyto firmy nedbají zdravotních a bezpečnostních předpisů, což mělo v roce 2003 za následek úmrtí 70 pracovníků na stavbách. Tento počet činí 30 % podíl všech úmrtí v průmyslu ve Velké Británii a je to víc než např. v zemědělství.

Podle Building č. 30/2004, str. 11, 12, 14

BUDOUČNOST BYTOVÉ VÝSTAVBY VE VELKÉ BRITÁNII

Časopis *Building* uveřejnil na jaře 2004 sérii článků o předpokládaném rozvoji bytové výstavby ve Velké Británii „Housing Futures 2024“. Byly uvedeny problémy, související se stavem současné bytové situace a s krizí,

kteřá v zemi je. Závěry série nabídky i její řešení. Bytové domy jsou ve Velké Británii převážně uvažovány jako výhodná investice. To reflektuje cyklické etapy poptávky, postupné zvyšování ceny bytů v kontextu s nízkým výnosem a přenos osobních úspor do nemovitostí. Jsou to symptomy selhání centrální politiky a příčiny vzniku nerovnováhy na trhu bytů a tím i bytové krize. Vlastnictví bytů trvale roste, v Londýně o 1 %, jinde až o 3 % ročně. Zajímavé je, že se soukromé nájemní byty začaly v poslední době stavět s nižším vybavením, aby se umožnilo chudším lidem získat byt při úbytku sociálních bytů.

Hlavní město Londýn se v bytové otázce vymyká obecným trendům země. Koupit byt je zde značně nákladné a obecně platí, že typ a lokalita bytů, které by lidé chtěli, jsou většinou nedosažitelné. Proto také trvá zájem o levnější bydlení v novostavbách na předměstích a ideální představy o renesanci středů měst zatím berou za své. Selhala řada nových typů bytů mezi roky 1990 a 2000 a idea o výstavbě půdních nadstandardních nástaveb ve městech se vytratila a byla nahrazena záchrannou akcí ve formě sociální výstavby často pro přistěhovalce. Nedobře dopadly i malometrážní byty z prefabrikátů, které měly být vlajkovou lodí pro mladé lidi jako startovací byty. Shrnuto, nynější bytová krize je výsledkem zanedbání a podinvestování v sociální a fyzikální infrastrukturu měst i přesto, že do bytové otázky byly vloženy velké prostředky.

Výhled dalšího vývoje varuje, že i nadále bude značná část nových bytů ekonomicky nepřístupná části populace. Je tedy nutno s touto skutečností počítat při plánování účinných nástrojů centra, podporujících myšlenku vhodného bytu pro každého. S tím souvisí i nutnost dát větší prostor možnosti získat potřebné prostředky cestou lepší úvěrové i jiné politiky. Pouze prostřednictvím většího výběru lokality, standardu a ceny lze dosáhnout vyrovnání všech faktorů bytové situace. Do ní zasáhly nepříznivě i nové požadavky na technickou úroveň bytů, např. značné omezení spotřeby energie, zesílená tepelná a zvuková izolace, nové způsoby větrání atd. Na tyto potřeby není připravena převážná část bytových souborů z dob 1950 – 1990 v sídlištních celcích, které by se mohly stát novými „slumy“. Nepříznivě působí na celostátní bytovou politiku značný rozdíl mezi jednotlivými oblastmi země. Jediný způsob, jak zlepšit situaci, spočívá v tom, aby regiony získaly dostatek přidělených prostředků, které by využily k řešení regionálních a lokálních problémů v bytové oblasti bez dalších zásahů z centra. U méně oblíbených severních regionů se musí touto cestou zamezit jejich vyliďňování. Celá debata ukázala na obtížnost řešení bytové krize ve Velké Británii a závěry, které jsou dále uváděny, jsou souhrmem názorů velké řady odborníků, kteří se k tématu vyjádřili.

Závěry: Otázka bydlení pro jednotlivce souvisí s řešením mnoha aspektů jeho života, s existenčními, rodinnými, zájmovými i finančními podmínkami, avšak také s úrovní nabídky bytů, které jsou na trhu, včetně umístění, poskytovaných dalších služeb, stavu životního prostředí atd. Pokud nejsou tyto faktory převážně v souladu, je obtížné plánovat z centra jakékoli velké projekty v bytové politice. Bydlení v budoucnosti bude citlivější na nové potřeby společnosti a na demografické, technologické a environmentální změny. Situace vyžaduje hlubší poznání těchto faktorů a z toho vyvození důsledků. Musí se také provést radikální seznam problémů, které mohou nepříznivě ovlivňovat různá stadia rozhodování. Přitom budoucnost na dalších 20 let není při současném rychlém vývoji mnoha aspektů společenského rozvoje zcela uchopitelná, avšak při ohlédnutí za posledními 20 lety nebudou změny tak dramatické, aby nebylo možné se značnou přesností odhadnout tento vývoj a jemu přizpůsobit celý soubor potřebných opatření.

Building, č. 09, 10, 11, 12/2004

Z NĚMECKÉ VÝSTAVBY

Spolkové ministerstvo pro životní prostředí vydalo novou koncepci o podpoře řešení na získávání energie z alternativních zdrojů. Tato podpora představuje částku 4 mil. EUR a je určena kombinovaným pilotním projektům pro získání tepla ze slunce a ze země, případně z biomasy. Cílem opatření je získat v roce 2010 alespoň 12 % spotřeby energie z obnovitelných zdrojů a do roku 2020 až 20 %. Koncepce nese název „Solarthermie 2000 plus“.

Využívání větrné energie v Německu je na předním místě v mezinárodním porovnání. Odhaduje se, že v roce 2012 bude instalovaný výkon větrných zařízení okolo 22 600 MW ve vnitrozemí a 6 700 MW na pobřeží Severního a Baltského moře. Do roku 2030 má být pokryta celková spotřeba energie ze 30 % z větrné energie. V celosvětovém měřítku budou v roce 2012 v provozu větrná zařízení asi pro 150 000 MW (nyní je to asi 40 000 MW).

Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, str. 6, 7, 8, 12

V roce 2004 se zvýšila celosvětová poptávka po stavební oceli v porovnání s rokem 2003 nejméně o 60 – 70 %. Je tomu tak zejména pro zájem ze strany Ruska a Číny. Tato skutečnost působí neblaze na zájmy německých stavebních firem, které jsou nuceny kupovat ocel od německých výrobců za vyšší ceny, srovnatelné s cenami pro export. Po dohodě svazů stavebních firem a výrobců oceli v Německu se vytvořil „systém včasného varování“, jehož cílem je

včasné předzásobení stavebních firem ocelí před zvýšením její ceny.

Při trvající stagnaci stavební výroby se ukazuje jako možné řešení posílení stavebního trhu na poli rekonstrukcí a modernizací stávajícího stavebního fondu v Německu. To může činit až 60 % celkového objemu stavebních prací, zejména v bytové výstavbě.

Pro čerstvé absolventy vysokých stavebních fakult se nabízí 15 měsíční odborné dodatkové studium v oblasti managementu staveb a nemovitostí. Studium pořádají společně univerzity v Berlíně a v Helsinkách s anglickým vyučovacím jazykem pod názvem „Construction and Real Estate Management.“ Budou např. přednesena témata o vazbě přírodních věd na stavební technologie, o právních předpisech pro stavební procesy, o nových formách ekonomických hodnocení staveb po celou dobu jejich životnosti (LCC – Life-cycle Costs), o rehabilitacích a revitalizacích nemovitostí atd. Studium je ukončeno magisterskou zkouškou.

Baumarkt + Bauwirtschaft, č. 6/2004, str. 4, 6

V odborných kruzích se živě diskutuje o účinnosti tak zvaných dvojítych fasád domů. Na jedné straně se zdůrazňuje jejich význam pro vyšší tepelnou a zvukovou izolaci domů, na druhé straně se kritizuje jejich vyšší cena a také přehřívání vnitřních prostorů domů. Proto se sešli přímo na první postavené výškové budově s dvojíty fasádou „Victoria“ v Düsseldorfu stavební odborníci, aby se na místě pokusili dosáhnout jednotného názoru na věc. Pod heslem „Praxis trifft Wissenschaft“ – praxe se setkává s vědou – bylo poukázáno na nezbytnost ověřovat v praxi výsledky vědy a vyvozovat z toho potřebné závěry, které mohou být různé případ od případu a také jiné podle úhlu pohledu jednotlivých odborností.

Na německém stavebním trhu dominují malé firmy s obratem do 2 mil. EUR to z 91,8 %. Pouze 0,2 % firem patří k velkým s obratem nad 50 mil. EUR, představují však jednu čtvrtinu rozsahu všech prací a dodávek.

Německé stavební firmy se mohou při správné obchodní politice uplatnit v České republice. Je však nezbytné se dobře seznámit se všemi v ČR platnými předpisy, např. investice do veřejného sektoru nad 2 mil. Kč musí v přípravě projít výběrovým řízením, jednotlivé okruhy staveb jsou zde uvedeny (správní budovy, vedení pro media, dopravu, zdravotnictví a sociální stavby atd.). Zdůrazňuje se zejména bytová výstavba ze soukromých zdrojů, která může být v dohledné době středem zájmu německých firem vzhledem k zvyšující se solventnosti

občanů, kteří mají zájem o nadstandardní kvalitu bydlení.

Novinky z prezentace věžových stavebních jeřábů uvádí článek se zřetelem na další zlepšení parametrů jeřábů podle jednotlivých hlavních výrobců (Liebherr, Potain, MAN). Některé typy mají již vyložení až 75 m, maximální hmotnost se pohybuje až do 8 tun, při vyložení 55 m je hmotnost břemene až 1,6 t (Potain).

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 7 – 8/2004, str. 6, 10, 14, 40, 50

VELKÝ TECHNICKÝ ROZVOJ V POSLEDNÍM DESETILETÍ

V žádném předchozím období nedoznal technický rozvoj ve stavebnictví takový rozmach jako v minulých deseti letech. Stručně lze říci, že to způsobil stav nouze – stagnace, která vyvolala v Německu velké úsilí o nové výrobky, technologie a postupy, jimiž se podniky snažily překonat konkurenci. Celý průmysl dodávající do stavebnictví zvýšil z konkurenčních důvodů výrazně také kvalitu svých výrobků při poměrně příznivém poměru cena – kvalita a nabídku doplňkových služeb (servis) při zavádění, ošetřování nebo opravách těchto výrobků. Od roku 1993 do roku 2003 se zvýšil počet udělených certifikací kvality na výrobky a materiály pro hrubou stavbu třikrát, na protipožární ochranu staveb dvakrát. Poněkud se zpomalila tvorba celoevropských harmonizovaných norem pro stavebnictví; v současnosti je jich zpracováno okolo jednoho sta a dalších 350 jich ještě zbývá dokončit.

V platnost však vstoupily zejména normy CEN a EN pro výpočty a provádění stavebních konstrukcí, pro protipožární, tepelnou a zvukovou ochranu a pro úspory energií i když převážně s dobrovolným určením termínů zavádění v jednotlivých zemích Evropské unie. Cílové parametry nově zaváděných výrobků spočívají v zlepšení vlastností pro bezpečnostní a ekologické požadavky, ve zvýšení kvality provádění staveb, v dokonalejší manipulaci s výrobky, ve snížení nákladů na pořízení stavby ale také na snížení provozních potřeb (údržba) a zvýšení životnosti výrobků.

Při certifikačních procesech byly ověřovány zejména:

- protipožární ochrana
- nové druhy zasklení s vyššími parametry ochrany
- obkladové materiály ocelových konstrukcí s lepšími protipožárními parametry
- nové výrobky pro tepelná zařízení s vyššími protipožárními vlastnostmi, totéž pro větrací a klimatizační zařízení

u betonových konstrukcí

- betonové konstrukce se speciálním profilováním
- předpjaté vyztužování s vysokou pevností

- postupy předpínání u extrémně velkých rozponů konstrukcí
- prefabrikované konstrukce z vysoko-pevnostního betonu
- zesilování konstrukcí přídatnými opatřeními

u technologie výroby betonu

- pojiva – rychle tvrdnoucí prvky ze stříkaného betonu, kvalitní cementy s nízkým obsahem zásad nebo s vysokou odolností vůči síranům, pojiva pro samohutnící betony

u kovových konstrukcí

- nové druhy ocelí s jemným zrnem, zušlechtěné oceli
- nové systémy spojování ocelových konstrukcí (náhrada materiálů a tvarů spojovacích prvků)
- vysokopevnostní ocelové nosné profilované plechy
- technologie provádění ocelových konstrukcí včetně nenosných – fasádních prvků
- napojování ocelových konstrukcí na betonové

u zděných konstrukcí

- velkorozměrové zdící prvky – bloky
- prefabrikované zdící prvky na výšku podlaží včetně jejich dopravy a montáže
- zdivo s tepelně technickými parametry podle nových požadavků
- zamezení tepelných mostů ve zděných konstrukcích
- zdící výrobky z odpadových (recyklovaných) materiálů

u základových konstrukcí

- výroba nevyztužených sloupů nebo stěn „mixed in place“
- spřažené konstrukce pilot s uplatněním ocelových tyčí

u skla

- částečně předpjaté sklo
- vrstvené bezpečnostní sklo s folií
- stavební profilové sklo
- lepené skleněné konstrukce

u fasádních konstrukcí

- kontaktní tepelný systém s omítkou nebo keramikou
- fasádní desky
- sendvičové fasádní prvky s krycími vrstvami z oceli nebo ze dřeva a s izolací
- folie a materiály pro membrány
- pásy pro přístup světla
- u tepelné a zvukové ochrany
- izolace z tvrdných pěn
- uplatnění izolantů z pěnového skla
- nové izolace na bázi bavlny, lnu, konopí, dřevotřísky, dřevěných vláken, vlny a celulózy

u nádrží a potrubí z umělých hmot

- zlepšení fyzikálních a chemických parametrů současného sortimentu
- nové konstrukční prvky na bázi skleněných vláken, integrované lapače škodlivin

u odvádění odpadních vod

- nová řešení na bázi vodního skla
- nové povrchy potrubí na bázi pryskyřičných vláken

u odlučovačů a čistíren odpadních vod

- optimalizace průběhu průtoku pro zlepšení stupně čištění u kompaktních zařízení
- nové typy zařízení – oběhové a vsakovací jednotky
- nové čistírenské technologie

u izolací střech

- uplatnění nástřiků z umělých hmot pro utěsnění konstrukcí
- nové izolace proti vodě
- izolační pásy pro utěsnění spár
- zvláštní konstrukce střech z betonu, polotuhých povlaků a z litého asfaltu
- u výrobků pro úsporu energie
- výrobky pro obálky staveb
- výrobky pro techniku v domácnosti

V jednotlivých členských státech Evropské unie je však takový rozvoj možný pouze částečně a existuje řada rozdílů také v harmonizačních technických procesech. Německo je v této souvislosti na tom dobře, neboť má základnu pro všechny uvedené inovační programy. V praxi mezinárodní spolupráce a výměny zboží jsou však značné nedostatky, které brání dalšímu zlepšení situace na mezinárodním stavebním trhu, mimo jiné i v oblasti metodiky řízení stavebního průmyslu jako celku, dále v různé kvalitě normalizačních opatření a konečně i v úrovni odborných kádřů. Zde hrají svou roli také učební osnovy zejména na vysokých školách, které vychovávají odborníky v různém stupni zaměření odbornosti a kvality výuky. Nezbytná zde bude prohloubená mezinárodní spolupráce vysokých škol a národních vědeckotechnických základů. Na druhé straně se může snadno řada zavedených inovací znehodnotit, pokud by převládl názor, že pro daný investiční záměr není tak vysoká kvalitativní úroveň potřebná a z finančních důvodů nebude výsledek technického rozvoje uplatněn (požadavky na realizování minimálního ještě přijatelného řešení). Tento postup proti technickému rozvoji je lákavý, avšak s důsledky, které se mohou projevit v provozní fázi stavby. Komplexní ekonomický pohled na celý investiční záměr od jeho vzniku přes projekt, provedení, provoz a likvidaci předmětu záměru může technický rozvoj podpořit. Nová řešení mají již ve svých cílech zakotveny požadavky na kvalitu v rámci uvedeného komplexního pohledu na investici. V příštím období se budou zvolna měnit dosud zaběhlé názory stavebníků a investorů na efektivnost stavby s vyčleňováním prostředků pouze na pořízení stavby. To může dát i nový impuls k dalšímu velkému skoku v rozvoji technických a technologických opatření, jehož účinek se bude hodnotit za následujících deset let.

Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, str. 28 – 34

ZE ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE

Přistoupením deseti nových zemí za členy Evropské unie se zvýšil počet obyvatel EU o 74 mil. na 455 mil., zvýšil se celkový hrubý produkt asi o + 5 % z 9 170 mld. EUR na 9 615 mld. EUR a roční stavební produkce na 1 010 mld. EUR (přes jeden bilion EUR). Odhad provedl časopis Construction Europe. Podle *International Construction III/2004*, č. 4, str. 8

Portugalsko dále pokračuje ve výstavbě dálnic v zemi. Projekt dálničního mostu o délce 830 m mezi městy Carregado a Benavente severně od Lisabonu zahrne také 11 km přístupových komunikací.

Jeden z největších závodů na úpravu odpadních vod v Evropě se připravuje v Nizozemsku za 330 mil. dolarů v oblasti města Den Haag na pobřeží moře. Zařízení má obslužit asi 1,7 mil. obyvatel. Podle *Design-Build*, příloha ENR, 04/2004

Největší stanice na získávání solární energie na světě se staví v Německu (Sársko). Její kapacita bude 8,4 MW. Zařízení pokryje pozemek o rozloze 16,5 ha a bude mít 50 000 solárních panelů. Podle nových předpisů musí distribuční firmy povinně odebírat celou vyrobenou energii z těchto solárních zdrojů. Podle *Enginnering News Record*, 10. 5. 2004, č. 19

Pro letiště Gatwick v Londýně bylo zhotoveno přemostění letištní plochy lávkou o rozpětí 128 m. Konstrukce, jejíž hmotnost je 2 400 tun, byla vyrobena na místě vzdáleném 1,5 km od místa uložení, převezena a osazena na základy ve výšce 22 m nad vozovkou, aby mohla podjíždět i nejvyšší letadla Jumbo.

V září 2004 byl vybrán dodavatel na výstavbu komplexu nového velvyslanectví USA v Berlíně. Pětipodlažní budova s podlahovou plochou 13 800 m² bude stát 70 až 100 mil. dolarů a bude odevzdána do provozu v roce 2007.

Největší evropské stavební firmy dále pronikají do zahraničí. Německá firma Hochtief se uplatňuje ve Spojených státech a dále v Kanadě, švédská firma SKANSKA již existuje v USA, nyní také v Hong-Kongu, kde však tvrdě soupeří s britskou firmou Balfour Beatty o postavení na trhu. Ve východoasijských trzích všichni spatřují možnosti trvalejšího působení vzhledem k rychlému rozvoji řady zemí (Čína, Vietnam, Indonésie, Indie).

Konference o bezpečnosti práce a ochraně zdraví v rámci Evropy se uskutečnila v říjnu 2004. Ročně zemře na evropských stavbách 1 300 osob a zraní se až 850 000 pracovníků.

Stavebnictví je jedním z nejdůležitějších hospodářských odvětví, zaměstnává 12 mil. pracovníků a hodnota stavebních prací činí okolo 900 mld. EUR ročně.

Upřesněný odhad výkonnosti stavební výroby v Evropě za rok 2004, provedený evropskou federací FIEC, hovoří o nárůstu + 0,9 %, v reálné hodnotě 944 mld. EUR. Nejvyšší nárůst má mít Maďarsko (+6,8 % a 7 mld. EUR) a Česká republika (+5,0 % a 8 mld. EUR), Portugalsko, Německo, Dánsko a Nizozemsko vykazují záporné hodnoty. U velkých zemí se očekává největší růst ve Velké Británii (+1,6 % a 120 mld. EUR) a Itálii (+1,4 % a 112 mld. EUR).

Podle *International Construction*, č. 43/5/2004, str. 8, 9, 18, 27

FRANCOUZSKÁ CENA PRO
NEJLEPŠÍ ŘEŠENÍ LIKVIDACE
ODPADŮ

V červnu 2004 vyhodnotila komise francouzské národní federace pro inženýrské stavitelství výsledky soutěže firem v zavádění řešení na odstraňování stavebního odpadu. Cílem soutěže bylo přispět k úsilí ve zlepšování environmentálních podmínek při výstavbě inženýrských děl ve Francii. Hlavním zdrojem stavebního odpadu jsou bezesporu silniční stavby (novostavby nebo rekonstrukce), a tím je dáno také rozdělení cen, které získaly stavby silnic. Ceny byly vypsány v kategoriích stavebník, stavební dodavatel a zvláštní cena. Inženýrské stavby ve Francii produkují ročně 280 mil. tun odpadu, z nichž je již 186 mil. tun recyklovaných a znovu použitých. Ostatních 94 mil. tun je z recyklace vyloučeno jako nebezpečné a škodlivé hmoty nebo se jedná o inertní materiály. Některé dílčí cíle soutěže jsou:

- vytvářet další opatření pro recyklaci nebo znovuvyužití inertních materiálů;
- zcela vyloučit spalování hmot na staveništi;
- zahrnovat užití recyklovaných materiálů již do vypisovaných výběrových řízení;
- zahrnovat cenu za likvidaci odpadu do pořizovací ceny stavby;
- působit na zájemce o zakázku, aby sami navrhovali opatření pro zlepšení environmentálních podmínek na staveništi.

U oceněných případů byla vyzdvížena zejména spolupráce mezi partnery, která byla příkladná a velmi efektivní. V součtu zúčastněných podání bylo dosaženo řady pozoruhodných efektů, například byla recyklována těžená křída na cement v rozsahu 470 000 m³ nebo se 2 mil. m³ skalní hmoty rozdrtilo na kamenivo pro výrobu betonu. Dařilo se také lépe trasovat silnice s cílem

minimalizovat poměr výkopy – násypy v zájmu snížení převozu zeminy. Další ročník soutěže se plánuje na rok 2005.

Podle *Travaux*, č. 810/2004

ZEMNÍ PRÁCE V KONTEXTU
FRANCOUZSKÉ VÝSTAVBY

Číslo 810 odborného francouzského časopisu *Travaux* přináší množství příkladů z realizace zemních prací na velkých stavbách úseků dálnic s podrobnými údaji o všech technických a technologických parametrech. Jedná se především o podrobný průzkum podloží, který může značně přispět k ekonomice výstavby, dále pak o optimální řešení trasy dálnice, o řešení přesunu hmot, o způsoby provádění podkladních vrstev i povrchových úprav. Zvláštní pozornost je věnována provádění zemních prací v hornatém terénu (např. u Grenoble), včetně přípravy pro ražbu tunelů a staveb mostů a opatření v oblasti hospodaření s těžným materiálem. Podrobně jsou popsána jednotlivá nasazení stavební techniky a technické údaje o výkonech nasazených jednotek. Popisy provádění opěrných zdí a injektáží v souvislosti se zemními pracemi ukazují na náročnost provádění takové stavby, případně za nepřerušovaného provozu na vedlejší komunikaci. Do této skupiny problémů patří také ochrana stavby před pádem skal. Přísná měřítka byla kladena na kontrolu všech prací a na jejich kvalitu. Celkem je uvedeno sedm velkých staveb.

Podle *Travaux*, č. 810/2004

PŘÍČINY SOUČASNÉ RECESY
V NĚMECKÉM STAVEBNICTVÍ

Prezident Hlavního svazu německého stavebního průmyslu Prof. Ignác Walter se zamýšlí nad příčinami, které ovlivňují dosud nepřekonanou recesi v německém stavebnictví, v širším významu ve výstavbě. V současnosti jen o něco málo více než 50 % stavebních firem plánuje malá zlepšení ve své činnosti na rok 2005. Bytová výstavba trpí vinou demografických problémů vývoje obyvatelstva a vlivem zákonů o nájmu a daních. Celé výstavbě výrazně chybí dostatek investic, veřejné zakázky podléhají neřešené situaci státního dluhu a veřejného rozpočtu. Dosáhne-li se tvrdým jednáním mírného zlepšení situace, pak to bude pouze dílčí zlepšení a nikoli koncepční pokrok. Krácené veřejné investice se odhadují do roku 2008 na 7,7 mld. EUR: z toho 3,4 mld. v důsledku „globálního“ celoplošného snížení investic ve všech odvětvích a dalších 4,3 mld. EUR jako výsledek škrtů v subvencích na výstavbové programy. To nespovídá o promyšlené státní investiční politice. Krize se tak spíše prohloubí. Postižená je i dopravní infrastruktura, která by měla být

hlavním článkem atraktivnější některých německých oblastí a zemí. Rozhodně mělo být pamatováno na více velkých projektů typu PPP (partnerství veřejného a soukromého kapitálu) s účastí soukromého kapitálu za cenu výhod, které soukromý kapitál do investiční výstavby přitáhne. Po prvních dobrých zkušenostech v oblasti modernizace škol se PPP nerozšířilo právě na dopravu. Dosud platný stavební řád VOB musí být reformován, neboť řada jeho ustanovení již nevyhovuje současným potřebám dynamické výstavby. Myslí se tím změna předpisů pro zadávání zakázek ve směru sjednocení v rámci celého státu, zemské úpravy potřebám výstavby škodí. Odstranilo by se tím i mnoho vzniklých sporů a soudních jednání. V porovnání s Francií je německé stavebnictví doménou zejména malých a středních podniků. Zatímco ve Francii mají největší firmy stamilionové zisky, je v Německu pouze pět velkých firem (Bilfinger Berger, Strabag, Walter Bau Hochtief a Züblin). Ostatní zanikly nebo se staly filiálkami cizích firem. Proto všechny schopné německé firmy hledají jistotu práce v zahraničí; podíl prací mimo Německo u některých firem činí až 60 – 80 %. Vláda si neuvědomuje, že pouze silné firmy s dostatečnou činností doma mohou současný nedobrá stav změnit. Nutno mít na paměti, že na rozvoj celé národní ekonomiky má značný vliv především fungující vlastní sektor stavebnictví.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, č. 7 – 8/2004, str. 1, 4

SLÁVA SOUHVĚZDÍ BRITSKÝCH VELKÝCH ARCHITEKTŮ KONČÍ?

Velcí britští světoznámí architekti, Foster, Rogers, Grimshaw, Farrell a Hopkins, všichni povýšení za zásluhy do šlechtického stavu (sir) pomalu končí svou více než dvacetiletou nadvládu v navrhování velkých staveb. Jejich věk se pohybuje od 65 do 71 let a v jejich ateliérech pomalu převládá nálada ke změně stylu práce a generační výměně. Všichni prohlašují, že již mají budoucnost svých ateliérů promyšlenou. Někteří již provedli jisté organizační změny. Není nevyznané, jak by se po odchodu „šéfů“ jejich kanceláře jmenovaly. Na škodu celé britské architektury je, že by jejich odchod mohl nastat najednou v krátké době. A příklady z minulosti hovoří o tom, že většinou generace, následující po generaci zakladatelů, neudrží stejnou odbornou a uměleckou kvalitu práce. Architektonický návrh je totiž reflexí povahových vlastností svého autora nebo vedoucího širšího projektového týmu. Bilance provedených návrhů při odchodu uvedeného souhvězdí architektů, bude ohromující v celosvětovém kontextu. Určitě o tom bude popsáno mnoho papíru, a to právem.

Podle Building, č. 27/2004, str. 23 – 24

MODEL PPP NA NĚMECKÝCH DÁLNICÍCH

S desetiletým zpožděním v porovnání s britskou výstavbou se pomalu začíná provádět financování veřejných staveb, zejména dálnic v modelu PPP – partnerství veřejného a soukromého kapitálu. Plán německé vlády je značný, odhaduje se, že by se tak mělo investovat až 8 mld. EUR jako pětina objemu všech veřejných zakázek z rozpočtů státu, krajů a obcí. Aby se mohlo dosáhnout plánovaného objemu, musí být splněny mnohé dosud neuzavřené problémy. Jedním z nich je instalace elektronického způsobu vybírání mýtného pro nákladní dopravu. Jiným problémem je úplně vyjasnění koncesionářských smluv a jejich částí. Pomoci by mohly i menší projekty, např. privatizace dálnic v určitém regionu (Porúří). Dosud je rozhodnuto pouze o dvou projektech výběru mýtného, v roztockém tunelu (francouzská firma Bouygues) a tunelu v Lübecku (firma Hochtief a Bilfinger Berger). Do roku 2006 však nemá vláda mnoho chuti začínat projekty, které by ohrožily její další vládnutí. Propast mezi počínáním v jiných sousedních zemích a Německem se tak spíše rozevře, i když lze podat důkaz, že na papíře existují rozpracované předpisy pro komplex obecného zabezpečení modelu PPP. Jsou připraveny podmínky pro vypisování konkursů, vzorové smlouvy se soukromým sektorem, orientační pomocné texty pro země, kraje a obce v souvisejících otázkách modelu PPP, rámcové podmínky vzniku modelu PPP atd.

Podle Baumarkt + Bauwirtschaft, 9/2004, str. 6

POJEM GIS A JEHO ZAMĚŘENÍ

V Evropě se zavedla zkratka GIS jako pojem, který znamená ve všech jazycích v podstatě totéž: Geografický Informační Systém. Jeho podsystémy se již potom svými zkratkami rozlišují, např. v němčině znamenají zkratky LIS, RIS, SIS zemský (Land), prostorový (Raum) nebo městský (Stadt) informační systém. Obecně jsou v programech GIS zahrnuty všechny nástroje informační techniky, jejichž pomocí lze vytvářet databázi, spravovat ji, analyzovat jednotlivá data, systémově je vybírat a užívat. GIS je účinný prakticky ve všech oborech národního hospodářství s mnoha přednostmi pro řešení problémů v geodézii, v plánování měst i v prostorovém plánování, v environmentálních programech, v dopravě, ve stavitelství v řízení staveb a dalších výrobních oborech, v logistice, geologii atd. Je však velmi účinným informačním systémem i pro oblast řízení (management) oborů mimovýrobních, např. pro rozvoj turistiky, řízení záchranné sítě, rozmístění obchodních

a jiných jednotek atd. Po jiné linii se GIS rozlišuje podle použitých způsobů svého vytváření, jako je CAD, Desktop Mapping, obrazové zpracování apod.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 9/2004, str. 37 – 39

Z ČINNOSTI ZAHRANIČNÍCH INŽENÝRSKÝCH KOMOR

Z NĚMECKÝCH INŽENÝRSKÝCH KOMOR

Bavorská komora stavebních inženýrů vydala stanovisko k nařízení o deregulaci v rámci stavebního zákona (Bauordnungs-Deregulierungsgesetz), jehož záměrem je zjednodušit praxi u části stavebního zákona, zejména v oblasti povolování staveb. Stanovisko vyjadřuje souhlas s předloženým návrhem s tím, že prosazuje zavedení funkce „statika – koordinátora“, který by měl za povinnost koordinovat všechna statická řešení třetích partnerů (prefabrikace, konstrukce krovu atd.). Jeho úloha musí být jasně formulována v jednom článku stavebního zákona. Komora také souhlasí se zvýšenou nezávislostí zkušebního znalce na stavebníkově. Další vyjádření komory k návrhu očekává, že o některých nových ustanoveních bude ještě vedeno jednání.

Bavorská komora se dále vyjádřila ke změnám v ustanoveních nového předpisu se zřetelem na pasáže o odměňování znalců. Komora se domnívá, že zařazení této skupiny odborníků není adekvátní jejich činností a významu a navrhuje přesun do jiné skupiny. Přehled o honorářích za tyto činnosti je uveden na Intranetu komory.

Bavorská komora rozšířila již existující služby o poskytování informací o pracovních místech pro praktikanty po dokončení studia. Věc působí i opačným směrem, orgány a organizace, které pro své činnosti hledají praktikanty, mohou seznam, pořízený komorou, také využívat.

Stavebníci a investoři se v případě zájmu mohou obracet na Komoru stavebních inženýrů, aby jim pomohla vyhledat odborníka, vhodného pro spolupráci na jejich investičních záměrech.

Seznamy, které komora sestavila, skýtají stavebníkům záruku, že jim bude nabídnut kvalifikovaný odborník. Byly již pořízeny seznamy pro stavební koordinátory, pro oblast památkové péče, poradenství v oblasti energií, městské plánování, pro statické problémy a protipožární ochranu.

Bavorská inženýrská komora obstarala pro své členy v rámci širší akce výhodné podmínky poskytování slev při nákupu nebo leasingu aut, při tankování nebo nákupu mobilu. Slevy jsou až 28 %. S firmou Vodafone uzavřela komora dohodu o poskytování výhod při používání mobilu.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, příloha Bayern

Spolková komora inženýrů vyzývá inženýrské organizace, aby zvýšily svůj zájem o práci v zahraničí. Podle odhadu nemá 3/4 těchto organizací styk se zahraničím a z nich o tom uvažuje jen asi 1/3. Malé inženýrské organizace však mohou proniknout do zahraničí pouze jako součást větších organizací, jak ukázaly dosavadní zkušenosti. Největší možnosti vidí komora v práci v nových zemích EU v oblasti modernizace staveb, s ohledem na vysokou úroveň znalostí a řadu zkušeností v technické inovaci.

Inženýrská komora v Berlíně nabízí levnou poradenskou činnost pro své členy v otázkách souvisejících s reformou stavebního správního práva. Dosavadní praxe ukázala, že honoráře poskytované externím právním subjektům jsou mimořádně a neúměrně vysoké.

Spolková inženýrská komora zveřejňuje nyní na internetu statistiku o své činnosti i činnosti svých členů. Mezi jiným uvádí přehledy o počtu znalců pro jednotlivé obory činnosti, nabídky práce, přehled o hospodářských výsledcích, údaje o daních, investicích a subvencích.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, str. 9, 10

KAM SPĚJE INŽENÝRSTVÍ?

Úvaha o současnosti a budoucnosti inženýrství jako organické součásti rozvoje společnosti je obsahem článku v časopise Deutsches Ingenieur Blatt, který letos slaví své desetileté výročí. Tento časopis (ve zkratce DIB) je orgánem 16 zemských inženýrských komor, spojených ve Spolkové inženýrské komoře. Časopis se zabývá všemi aktuálními problémy, jež se v činnosti jednotlivých zemských komor i spolkové komory objevují. Neskrývá přitom mnohé obtíže, dramatické momenty a časté destruktivní případy, které se vyskytují v průběhu let v německé výstavbě, zejména pak v obdobích recese. Mnozí členové zemských inženýrských komor očekávali, že komory budou účinněji pomáhat v jejich vlastní

podnikatelské činnosti, např. při získávání zakázek. Inženýrské komory však musí brát v úvahu aktuální hospodářský stav země, který je poznamenán vysokou nezaměstnaností s negativními sociálními dopady včetně sociálních nejistot, vysokým byrokratickým aparátem s vysokými osobními výdaji. Počet asi 40 tisíc členů komor nepředstavuje v celoněmeckém rámci žádnou zvláštní politickou sílu, která by mohla ovlivnit svými odbornými návrhy existující hospodářské dění. Stavebnictví v současné době není v Německu klíčovým oborem, jak kdysi bylo. Žádné povolání není rozptýleno do tolika podoborů (a tím i profesních svazů) jako je tomu ve stavebnictví. V 16 spolkových zemích je inženýrská činnost chráněna vlastními zákony v rámci různých stavebních a jiných právních ustanovení. Z uvedeného počtu inženýrů je zhruba 40 % konzultačních inženýrů – (v němčině Beratende Ingenieure), ostatní jsou tzv. svobodnými členy, kteří jsou buď samostatnými podnikateli nebo zaměstnanci v soukromém sektoru. Svobodné členství je historická zvláštnost z dob, kdy se nepodařilo přesvědčit zemské politiky o nutnosti zařadit členy stavebních komor mezi zákonem chráněná svobodná povolání. Termín konzultační inženýr je podle zákona pouze vyjádřením inženýrské činnosti s vlastní odpovědností a nezávislostí, všem ostatním inženýrům je tento statut zakázán (titul „inženýr“ je ovšem chráněn). Zcela jinak a zásadně je ošetřena činnost lékařů, právníků a v některých zemích také architektů. Ti musí, pokud chtějí provádět odbornou činnost, být především členy svých profesních komor. Seznamy inženýrů – členů komory, kteří jsou považováni za kvalifikované odborníky pro jednotlivé oblasti stavebního inženýrství jsou pořízovány jen v některých zemích. Značným nedostatkem při vytváření stavebních komor v minulosti bylo, že v sobě soustřeďovaly omezený segment odborností, závislý jako žádný jiný na konjunktuře a strukturálních výkyvech národního hospodářství. Pouze ve čtyřech zemských komorách, v Bádensku-Württembersku, Hessensku, Porýní-Falcku a v Sársku existovala možnost přijímat odborníky ze všech inženýrských oborů, stejně však se skromnými výsledky. Vezme-li se v úvahu různost zákonných opatření ve spolkových zemích, týkajících se stavebních záležitostí, např. oprávnění k projektování, odborné penzum znalců nebo různá technická pravidla, je jasné, jak slabá je pozice stavebního inženýra v celostátním rámci. To všechno vede autora článku, prezidenta inženýrské komory Bádenska-Württemberska Gerda Kordese, k vyjádření o tržním chování inženýrů. Měli by respektovat např. zákonný předpis o odměňování inženýrské práce HOAI, ve skutečnosti si při nedostatku práce navzájem konkurují nabídkou nižších tarifů a potom se obracejí se žádostí o arbitráž na komoru

nebo z obavy o ztracení další zakázky raději mlčí. Otázkou je, co může dělat komora pro zlepšení situace? Podle názoru autora může poskytovat pouze pomoc a částečnou ochranu a veřejně poukazovat na zjištěné skutečnosti. Zejména na to, že konzultační inženýři si počínají v rámci svých možností dobře a že jejich činnost by měla být vzorem pro ostatní kolegy – inženýry. Gerd Kordes je přesvědčen, že počátkem zlepšení stavu je hlubší spolupráce inženýrských komor s komorami architektů, které mají ze zákona lepší postavení v národním hospodářství i v povědomí společnosti.

Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, str. 14 – 16

SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ KONZULTAČNÍCH INŽENÝRŮ

Samostatně působící němečtí konzultační inženýři jsou v řadě otázek chráněni inženýrskou komorou obdobně jako je tomu u svobodně podnikajících lékařů, právníků, lékárníků, notářů a architektů. V oblasti sociálního pojištění byl v roce 1990 dohodnut režim, kterým se v současné době toto pojištění řídí. Podmínkou je povinné členství subjektu v inženýrské komoře. Systém pracuje jako samostatně hospodařící subjekt s fondem, do něhož členové pravidelně přispívají a který vyplácí svým členům v nastalých případech dohodnuté částky na bázi solidarity členů podle daného pořadí oprávnění. Podle platných předpisů však systém není přístupný všem členům komor nýbrž pouze skupinám konzultačních inženýrů ve spolkových zemích. Financování pojištění je podle současného zjištění zabezpečeno v rámci celostátního pojišťovacího systému na dlouhou dobu a zaručuje i mladším členům jistotu výplat sjednané částky v okamžiku plnění. Jednotlivé zemské inženýrské komory si sjednaly různé způsoby řízení v podstatě stejného systému, případně se vytvořily skupiny zemských komor s jedním systémem (např. k bavorskému přistoupilo Hesensko, Durynsko, Sasko, a Porýní – Falcko). Od roku 2003 je celé Německo zapojeno do systému pojištění. Pro budoucnost platí, že bude nutné obhajovat základy systému i v rámci celé Evropské unie a snažit se o jeho integraci. Článek, jehož autorem je bývalý prezident Bavorské komory stavebních inženýrů prof. Karl Kling, je velmi podrobný, zasvěcený a podnětný. Pokud by měla platit výzva k integraci systému v rámci států Evropské unie, bude česká strana nesporně obohacena o zkušenosti, které již se systémem mají německé komory.

Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, str. 48 – 55

NEZBYTNÉ KROKY K ZÍSKÁNÍ ZAHRANIČNÍ ZAKÁZKY

Německé projektové kanceláře trpí již několik let chronickým nedostatkem zakázek v samotném Německu. Vyskytuje se možnost rozšířit svou působnost také na zahraniční zakázky. To i při současném rozšíření evropského jednotného prostoru bude velmi obtížné, avšak možné, pokud budou tyto kanceláře promyšleně připravovat takovou „expansi“ své práce. Uvedený článek podává souhrn možností a podmínek, které přitom musí být plněny. Těmito možnostmi jsou:

- ucházení se o účast na výběrovém řízení,
- navázání kontaktů, např. prostřednictvím kanceláře svazu konzultačních inženýrů v Bruselu,
- osobní kontakty se zahraničními projektovými kancelářemi,
- získání vlivného zahraničního zástupce se znalostí věci,
- účast na odborných cestách a delegacích,
- kontakty na velké německé nebo zahraniční stavební firmy,
- kontakty na kolegy v zahraničních inženýrských komorách.

Podmínky pro dobré navázání spolupráce jsou:

- znalost angličtiny (bezpodmínečně),
- znalost místních zvyků,
- příprava vlastní propagace v angličtině,
- zveřejnění své činnosti na internetu,
- kontakty přímo na místě,
- vymezení finančního rámce a časového faktoru.

Německé zájemce nutno upozornit na skutečnost, že v převážné většině zemí je německá struktura projektových kanceláří s počtem do 5 pracovníků zcela neznámá. Naskytá se tudíž možnost spojit síly více projektových jednotek dohromady také vzhledem k silné konkurenci, která na tomto poli již existuje. Napomoci v uvedených věcech by mohly také německé zastupitelské úřady případně organizace, které jsou v určité zemi přítomny. K proniknutí do země může přicházet také v úvahu „jen“ počáteční nabídka odborné spolupráce znalců nebo expertů. Některou z možností a také všechny podmínky, které byly výše jmenovitě uvedeny, nutno zcela naplnit. U výběrových řízení musí být prvním krokem zájemce zjištění, zda účast na výběru má vůbec smysl. Podle prvních zkušeností nutno uvést, že nelze zejména podcenit finanční otázky případného kontraktu, že nelze počítat s krátkodobým efektem činnosti a také to, že místní kontakty všeho druhu jsou bez výjimky nezbytné.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 6/2004, str. 44 – 47

PROJEKTOVÉ KANCELÁŘE MUSÍ BÝT STÁLE VÍCE VE STŘEHU

Při stále větší konkurenci na neztvrdlém trhu se písečku německých investic musí každá projektová organizace, pokud nemá buď naprosto spolehlivého zákazníka na delší období nebo nemá přílišné ambice rozšiřovat svou činnost, neustále kontrolovat vývoj na trhu investic a práce a vyvozovat závěry ze signalizovaných náznaků změn. Zákazníci – stavebníci se dělí na několik skupin: nejzajímavější z hlediska plánování práce je skupina veřejných investorů, u nichž nenastávají problémy se solventností, což může být obtížné u další skupiny stavebníků. Skupina soukromých stavebníků staví většinou pouze jednou a z hlediska rozvoje projektování není zásadní. Důležitým faktorem úspěchu je spokojenost zákazníka s projektovou dokumentací jak v kvalitě tak co do pochopení jeho potřeb a požadavků, případně u inženýrských částí projektové dokumentace velmi dobré vztahy s hlavním projektantem – architektem. Zcela kladná je schopnost projektové kanceláře reagovat na nové potřeby výstavby a nebát se pracovat na projektech, které dosud nebyly v portfoliu kanceláře. Bývá tomu tak při nových vládních výstavbových programech a v poslední době i při kombinovaném financování projektů PPP s účastí soukromého kapitálu. Mimořádně dobrá může být nynější spolupráce s energetickým průmyslem a ve všech akcích, spojených s úsporami energie. Základem zásady „být ve střehu“ je také, a možná zejména, neustálé získávání informací, které pomáhají k vyjasnění vlastního stavu trhu, k nacházení východisek ze současných složitých poměrů v investiční oblasti a k dalšímu rozvoji vlastní činnosti projektové kanceláře. Doba vytříbí kvalitní partnery ve výstavbě od méně kvalitních, kteří v nových podmínkách konkurence nemohou obstát. To však neplatí pouze pro německé projektanty a konzultační inženýry.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 6/2004, str. 48 – 49

JEDNÁNÍ BAVORSKÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY S VLÁDOU

Bavorsko jako jedna ze spolkových zemí pocítuje stejně jako jinde tihu celostátní recese ve výstavbě. Bavorská komora stavebních inženýrů, která byla vždy v čele snah o rozvoj země i celého Německa, iniciovala setkání s členem zemské vlády Dr. Becksteinem v zájmu nalézt možné řešení této složité situace. Bavorsko má dostat z Berlína 600 mil. EUR na výstavbu dálnic, samo počítá s příspěvkem 1,8 mld. EUR. Na projektování navíc vynaložila země v roce 2003 dalších 38 mil. EUR. Komora také vytvořila značný tlak na zemský parlament,

týkající se dalších investic do infrastruktury, a tím také s cílem udržet pracovní místa pro inženýry a dbát na to, aby se jejich odborné znalosti nenávratně neztratily. Tento cíl byl jedním z řady námětů, které komora vložila do stanoviska k celkové situaci v investiční výstavbě. V něm se vyjádřila k celkovým problémům současné situace ve veřejných stavbách, k reformě správního řádu 21 v oblasti silnic, pozemních staveb a zásobování vodou, k potřebě změn ve stavebním řádu a k financování výstavby alternativními způsoby. Část stanoviska, věnovaná památkové péči, vyvolala poděkování ze strany vedoucího vrchního stavebního úřadu země za tuto iniciativu, spojenou s péčí o stavební dědictví země. Vážnost, kterou se komora stavebních inženýrů těší u vlády i obyvatelstva Bavorska, je zárukou toho, že její představitelé budou vždy zváni k závažným rozhodnutím, týkajícím se investiční výstavby v zemi.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 9/2004, příl. str. 1

DOTAZNÍK PRO ČLENY INŽENÝRSKÝCH KOMOR

Spolková inženýrská komora zpracovala ve spolupráci se všemi zemskými komorami dotazník, který rozesílá členům všech komor se žádostí o jeho vyplnění. Dotazník obsahuje otázky, týkající se současné situace v investiční výstavbě v místě, kde člen komory působí. Měla by tak být shromážděna poměrně přesná data o všech aspektech situace, především však vztažena k hospodářským otázkám. Vyplnění dotazníku zabere čas kolem 30 minut a bude rozeslán jednou za rok. Od souhrnu výsledků z odpovědí v dotazníku si komory slibují získat celkový kvalifikovaný pohled na problematiku investiční výstavby v zemi a podklad pro případnou argumentaci při jednáních se státními úřady a parlamentem. Komory se domnívají, že je v zájmu členů, aby dotazníku a jeho vyplnění věnovali pozornost.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 9/2004, str. 12

POSTAVENÍ INŽENÝRŮ NA NĚMECKÉM PRACOVNÍM TRHU

V situaci oslabeného růstu národní ekonomiky je přirozeně značná část lidí bez práce. Inženýři nejsou výjimkou. V současné době je v Německu bez práce 65 000 inženýrů, což je o polovinu více než před deseti lety. Především se jedná o starší pracovníky, nejlépe jsou na tom začínající odborníci. Podle struktury odborného zaměření je na 100 nezaměstnaných inženýrů různý počet volných míst (viz tab.):

**Počet volných míst na 100
nezaměstnaných:**

strojný inženýr	23
jiní inženýři	6
elektroinženýr	12
stavební inženýr	4
průměr inženýrů	11
geometr	4
ekonomický inženýr	7
architekt	2

Z tabulky vyplývá, že nezaměstnaní stavební inženýři, zeměměřiči a architekti mají jen velmi malou šanci získat nové místo. Na druhé straně si stavební firmy stěžují, že nemohou získat kvalifikované pracovníky, kteří by odpovídali jejich odborným představám. Vínou svádějí na špatný stav odborného školství a také na nezáměr mladých o toto povolání. Kvalitnější z nich volí studium lékařství, práva, ekonomie příp. jazyků. Podle prováděného průzkumu nevěří stavební firmy, že se v budoucnu situace výrazněji zlepší.

Podle *Deutsches Ingenieur Blatt*, č. 9/2004, str. 28 – 31

PŘÍKLADY PROVÁDĚNÍ ZÁKLADOVÝCH PRACÍ V OBTÍŽNÝCH PODMÍNKÁCH

Francouzský časopis *Travaux* č. 807 přináší celou sérii popisů provádění základových prací v podmínkách, které se vymykají běžným situacím. Jsou uváděny příklady použití mimořádného strojního a jiného vybavení (staveniště Issy-les-Moulineaux), obtížných geologických podmínek (staveniště v Monaku), nestabilních zemin (staveniště v Bayonne), uplatnění berlínských zdí při zakládání ve městě Marseille; je uvedena také metoda sledování geotechnických prací během provádění. Zvláštní článek je věnován zakládání v nadmořské výšce 3 842 m v Alpách pro výstavbu lanové dráhy na horu Aiguille du Midi.

Travaux č. 807 / duben 2004

DÁLNIČNÍ VIADUKT MILLAU – NĚKTERÉ ASPEKTY PŘÍPRAVY STAVBY

Ve Francii u města Millau se staví největší dálniční viadukt na světě, má celkovou délku 2 500 m a jeho vozovka leží 275 m nad úrovní řeky Tarn, kterou překračuje. Uvedený soubor článků popisuje zajímavé skutečnosti, které stavbě předcházely a jiné, které později přípravu stavby ovlivňovaly. Most bude uveden do provozu v roce 2005.

VÝBĚR TRASY

Úsek dálnice A 75 mezi městy Clermont-Ferrand a Béziers měří 340 km. Je na něm mimo jiné osm velkých mostních staveb, z nichž most v Millau je nejjívnější. Jednou ze staveb je viadukt Truyere blízko světoznámého ocelového železničního mostu Garabit od inženýra Eiffela. Dálnice je důležitým spojením se Španělskem a tato skutečnost vyžadovala co nejrychlejší, a tím i nejkratší překonání údolí řeky Tarn. Proto nebyl přijat původní návrh, založený na sestupu trasy serpentinami na nižší úroveň s délkou mostu 600 m a následným výstupem zpět tunelem (solution basse). Dalším důvodem pro „vysoké řešení“ (solution haute) byl menší dopad na životní prostředí a přitom bez omezení urbanistické koncepce města Millau. Zásadní rozhodnutí bylo provedeno až na základě studií sedmi dalších možností v alternativním materiálovém provedení beton nebo ocel.

Tvar mostního tělesa byl předložen v pěti variantách. Pouze jedna z nich uvažovala kabelový most s více poli (se šesti vnitřními rozpory 342 m plus 2 x 204 m na krajích). Tato varianta byla vybrána mimo jiné i pro nejmenší propočítané náklady na výstavbu. Autoři předpokládali řešení z předpjatého

betonu, nakonec však byla zvolena ocelová konstrukce z důvodu nižší hmotnosti a také větší stability na zatížení větrem. Mostní pilíře, které převyšují mostovku o 90 m, mají celkovou výšku až 335 m (pilíř P2) a 320 m (pilíř P3). Eiffelova věž je vysoká 300 m.

Z hlediska financování mostu v Millau byl vládou schválen způsob koncesionářské smlouvy, postup, který dosud nebyl ve Francii na dálnicích uplatněn. Tím byl otevřen přístup koncesionářů i k dalším obdobným budoucím akcím, zejména při jistém nedostatku prostředků ve státním rozpočtu. Koncesionář bude mít právo vybírat mýtné na vybudovaném stanovišti, umístěném šest kilometrů severně od mostu. Mýto bude mít 18 pokladen. Celý postup udělení koncese je v článku podrobně popsán. Vítěz, společnost Eiffage, podepsala smlouvu 30. května 2001. Ta vstoupila v platnost uveřejněním v Úředním listu. Celková cena mostu je 320 mil. EUR a zaplatí ji celou Eiffage. Koncese je udělena na 78,5 roku (do 31. 12. 2079). Tato mimořádně dlouhá doba si vyžádala určité smluvní jistoty pro obě strany. Tarif mýtného bude v létě 6,10 EUR a v zimě 4,57 EUR za osobní vozidlo.

Travaux, č. 808/2004

UPLATNĚNÍ OCELOVÝCH VLÁKEN V PŘEDPÍNANÝCH PRVCÍCH

Na světě byl poprvé úspěšně odzkoušen plošný konstrukční stropní betonový prvek bodově podepřený s minimálním množstvím výztuže (0,75 kg/m² místo 21 kg/m²). Běžná výztuž byla nahrazena ocelovými vlákny, která byla dosud používána pouze jako garance deskových betonových prvků proti vzniku trhlin. Bylo použito 150 tis. vláken na 1 m³ betonu s průměrem vlákna 1 mm a s délkou 50 mm. Vlastní betonová deska měla tyto parametry:

- rozpětí 5 x 5 m, tloušťka 25 cm, sestava desek v příčném profilu 5 + 2,5 + 5 m s mírným zvýšením na dvou středních podporách
- vláknobeton třídy F 1,2/1,0, ocel St 1 570/1 770
- následná předpínací ocel 140 mm² bez spojení s monolity
- rovnoměrné předpínání ve styku desek a uprostřed pole
- deska ve stavu 1 za užitého zatížení
- statický průkaz proveden podle DIN 1045-1

Výhodou vláknobetonu bylo, že na rozdíl od běžného betonu s malou pevností na ohyb se uplatněním ocelových vláken podstatně zvýšila tato pevnost. Vlákna vyztužený beton je při zatížení pružnější. Tuto vlastnost je nyní možno zavádět do výpočtů a navrhovat betonové prvky s ocelovými vlákny, ačkoli pouze vláknitá výztuž by nebyla pro dimenzování dostatečná. Kombinace

ZE SVĚTA VÝSTAVBY

BUDOVÁNÍ SILNIČNÍHO TUNELU V TOULONU (FRANCIE)

Příklad výstavby tunelu v Toulonu zahrnuje všechny aspekty, které existují při provádění stavby uprostřed města v náročném terénu a za stísňených podmínek. Délka tunelu je 1 847 m. Cílem výstavby bylo ovšem odlehčení městské přetížené komunikační sítě a zkrácení doby k projetí trasy Marseille – Nice. Problémy nastaly také s ražením tunelu pod vysokými a hmotnými budovami (Concorde a Sadi Carnot) se zbytky starého opevnění města a s blízkostí moře. Výstavbě tunelu „Toulán“ je věnováno v podstatě celé číslo časopisu *Travaux* 806 a část čísla *Travaux* č. 808 zahrnuje podrobný popis prací s příspěvky všech zúčastněných profesionálních partnerů (geologie, hydrogeologie, geotechnika, ražební zařízení, otázky ochrany proti vodě, konstrukční zásady, opěrné systémy, sociologické problémy). V čísle *Travaux* 808 se uvádí zejména řešení větrání, bezpečnosti při provádění i v provozu tunelu, opatření pro evakuaci případných postižených, způsob řízení velké inženýrské stavby atd.).

Travaux, č. 806 a 808/2004

výztužení z ocelových vláken a dodatečného předpínání byla možná pouze za dokonalé spolupráce odborníků z výzkumu a praxe. Při prezentaci byla konstrukce zatížena postupně vodou v nádržích až po staticky propočítané zatížení, vedoucí k porušení konstrukce a byl změřen průhyb, který dosáhl hodnoty 1,5 mm. Na základě úspěšného uplatnění ocelových vláken v předpínaných betonových prvcích se připravuje směrnice s termínem vydání koncem roku 2004, která umožní zavedení této technologie na trh. Uplatnění lze uvažovat v řadě pozemních bytových a občanských budov.

Deutsches Ingenieur Blatt, č. 4/2004, str. 60 – 62

VÝVOJ V RECEPTURÁCH PRO BETONY

V laboratořích se trvale vyvíjejí nové receptury pro čerstvý beton, které jsou značně přínosné pro zvyšování kvality a trvanlivosti betonových konstrukcí. Jejich uplatněním se zvyšují šance na lepší pozice stavebních firem na trhu. V podrobnostech jsou betonové směsi lépe zpracovatelné, mají vyšší fyzikální vlastnosti (pevnost), avšak jsou náročnější na dodržování receptur. Z řady požadavků jsou důležité:

- správná skladba komponentů,
- dodržování přesných časů míchání pro různé receptury,
- uplatnění třírozměrového míchání.

U samohutnicího betonu se již pohybuje potřebná optimální doba míchání okolo 30 sek. Postupně se receptury z laboratoří dostávají do praxe v různých oblastech výstavby a dosažené kvalitativní parametry ukazují na velmi dobré výsledky, které přinášejí také ekonomické úspory. Uveřejněný článek popisuje vlastnosti betonů podle těchto receptur s tím, že záleží také na zkušenostech obsluhy.

Baumarkt + Bauwirtschaft, č. 6/2004, str. 60 – 62

ZAJÍMAVOSTI O NOVÉM ŘECKÉM MOSTĚ

Řadu let se budoval most přes Korintský záliv u Patrasu, mající za úkol rozdělit automobilovou dopravu, směřující dosud na poloostrov Peloponéz pouze přes Athény. Most mezi oblastmi Rion – Antirion se bude jmenovat „Most Charilaose Trikoupiše“ podle ministra, který se zasloužil o prokopání korintské šíje před více než sto lety. Dálnice přes záliv napomůže rozvoji východní části Řecka a bude součástí systému evropské dopravní struktury, plánované mimo jiné také při jednání v roce 1994 v Essenu (Jadran – Albánie – Řecko). V přípravném období se provedla řada průzkumů dna zálivu, jehož hloubka vody činí až 65 m, spojená s únosností několika různých geologických

struktur a vlivem seismicity na bezpečnost provozu na mostě. Důležité také byly studie o odolnosti sloupů v případě nárazu lodí. Celkové náklady na výstavbu byly 772 mil. EUR, z toho na výstavbu 630 mil. EUR, na náklady spojené s udělením koncese 65 mil., na náklady na finanční krytí 77 mil. EUR. Most byl dokončen 4 měsíce před původním termínem a byl v provozu již v době zahájení Olympijských her v srpnu 2004. Technické parametry mostu: Celková délka je 2 252 m mimo nájezdních ramp na pevninu a je rozdělena na pět polí 286 m, 560, 560, 560 a 286 m se čtyřmi věžemi o výšce až 164 m, nesoucími závěsné kabely. Každá z věží je sestavena ze čtyř pylonů, vycházejících v úrovni mostovky z jednoho osmihranného základového podstavce o průměru 24 m a vysokého až 115 m, založeného do dna zálivu. Spotřeba materiálu a práce pro tyto věže: 60 tis. m³ betonu, 22 tis. tun výztužné oceli, 1 mil. pracovních hodin. Mostovka byla provedena v kombinaci oceli a betonu v šířce 27,2 m, na nosné ocelové konstrukci je položena betonová deska o variabilní výšce 25 cm (uprostřed rozpětí) až 40 cm (v místě věží). Bylo položeno celkem 182 ocelových dílců o hmotnosti 300 až 400 tun a 2 200 betonových desek, každá o hmotnosti 12 tun. Organizace práce byla dokonalá, prvky konstrukcí byly připraveny na zvláštních stenech na pobřeží a přepravovány na most pomocí moderních technických prostředků. Z hlediska architektonického je most přínosem pro celou oblast pro svou lehkost a tvarovou krásu. Z hlediska financování jde o koncesi, poskytnutou společností Gefyra SA, v níž mají podíly velké řecké firmy (47 %) a společnost Vinci (53 %). Stát přispěl k výstavbě v rámci rozvojového programu oblasti částkou 335 mil. EUR. Koncese byla udělena na dobu 42 let s právem výběru mýtného. V roce 2005 se předpokládá, že přes most přejede až 11 000 vozidel/den. Mýtné bude stanoveno ve výši asi 30 až 40 % dnešního tarifu za lodní převoz.

Travaux č. 809/2004

ROZVOJ BETONOVÝCH PŘEHRAZ HUTNĚNÝCH VÁLCOVÁNÍM

Za posledních dvacet let se ve světě realizovalo nejméně 250 velkých přehrad technologií betonu hutněného válčováním. Tato relativně nová technologie se rozšířila převážně z ekonomických důvodů (úspora materiálu, pracovní síly i času). Ve Francii byla již v roce 1988 zahájena studie, která měla za úkol řešit všechny aspekty zavádění nového způsobu výstavby tížných přehrad hutněním betonu válčováním (beton compacté au rouleau – BCR). Nyní je ve výstavbě asi 30 takových přehrad, např. přehrada The Dan v Thajsku dlouhá 2 500 m o výšce 95 m s objemem 5 mil. m³ betonu, v roce

2000 dokončená přehrada Beni Haroun v Alžírsku je 714 m dlouhá s výškou 118 m a spotřebovala 1,5 mil. m³ betonu. Nové přehrady jsou typově tížné. Tento typ byl nadlouho opuštěn při betonáži hrází do bednění a nyní se vrací. Výhodou nové technologie je nezávislost na kvalitě břehů přehrady, které s ní nejsou vazebně zatěžovány, a také větší stabilita na hydrostatický tlak vody oproti předchozím typům tížných přehrad. První projekty v technologii BCR byly pojaty jako homogenní, beton plnil funkci jak statickou tak i vodotěsnou. Ukládání betonu se provádělo ve vrstvách po 30 cm. Avšak záhy se ukázalo, že ve styku dvou vrstev nastávají mechanické problémy (homogeničnost, granulometrie, tepelné rozdíly při pokládkách). Oddělení obou již zmíněných funkcí bylo nezbytné a současný stav technologie je takový, že vodotěsnost je zabezpečována vrstvou na návodní straně se systémem drenáže. Do úvah přišly i další technické problémy (tření). Při výstavbě čínské přehrady bylo na návodní straně uplatněno i částečné bednění. Převládají však stále výhody v nákladech a rychlosti výstavby v porovnání s jinými technologiemi. V realizacích jednotlivých přehrad existují značné technologické rozdíly, dané lokalitou, klimatem a kvalitou komponentů (kamenivo, cement, popílek, písek). Bylo již dosaženo postupu betonáže v objemu 100 000 m³/měsíc. Dokonalá příprava je ovšem u takového objemu nezbytná a při výstavbě další přehrady v Číně (Longtan – výška 218 m – největší na světě) s objemem betonu 7,5 mil. m³ jistě vzniknou nové technologické rekordní výkony.

Podle Travaux, č. 810/2004

PROBLÉM PORUCH VE STABILIZACI PŮD

Úprava půd vápnem nebo hydraulickými pojivy pro vytváření podkladních vrstev se provádí z několika důvodů:

- zlepšování kvality jemného podkladu při jeho zhutňování stroji
- při použití lomového granulovaného materiálu s nejistými vlastnostmi
- při nízké kvalitě zemín z provedených výkopů na staveništi
- ekonomické důvody – tento způsob úprav je levnější

Obecné uplatnění tohoto způsobu může však způsobit značné komplikace v dobrém spojení vrstev podkladu (chemické reakce, mineralogické problémy). Proto byly zahájeny na vysoké škole v Ales (Francie) práce na studii, která má za úkol stanovit souhrn problémů pro osvětlení všech faktorů, které mohou vést k poruchám ve stabilizaci půd a svými výsledky vydat doporučení

k dalšímu technologickému pokroku v této věci. Součástí studijní práce je identifikace původu poruch, volba koncepce a metodiky studie a shromáždění všech potřebných dat o faktorech, které vstupují do problému (charakteristika druhů půd, mechanické vlastnosti, způsoby hutnění, typy strojů a další). Studie bude dokončena do konce roku 2004. Výsledky budou zveřejněny na jaře roku 2005.

Podle Travaux č. 810/2004

OVĚŘOVÁNÍ ZKOUŠEK BETONŮ V PRAXI

Nestačí zjišťovat na zkouškách v laboratoři pouze pevnost betonu a pak ji prověřovat po 28 dnech na staveništi. Některé druhy betonu s pomalým rozvojem pevnosti musí být prověřovány i po 56 dnech. To je jeden z nových poznatků, které byly získány spoluprací zkušebních laboratoří s praxí. Vedle pevnosti je nutné prověřovat kvalitu betonu také co do trvanlivosti požadovaných parametrů po celou dobu jeho životnosti. Kvalita betonu je často závislá na dalších složkách kromě cementu; nové hmoty a jejich kombinace vstupují do výroby betonu stále častěji. Dlouhodobější vlivy v chování betonu nemohou laboratorní zkoušky plně zjistit. Týká se to mimo jiné i vlivů prostředí na beton (mráz, účinky solí), které v laboratoři jsou pouze simulovány a musí být trvale prověřovány na stavbách (sírany). Portlandské cementy se chovají jinak než vysokopecní. Nedoporučuje se tudíž jejich kombinace v jednom betonu.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 1 – 2/2004, str. 35

UPLATNĚNÍ OCELI VE VÝSTAVBĚ JE ŠIROKÉ

Jak ukázalo ocelářské fórum „Stahlforum 2003“ je uplatnění oceli ve výstavbě velmi široké a zasahuje do všech oblastí výstavby. Použití oceli na mostech, na halách s velkým rozpětím a na výškových stavbách je v podstatě již klasikou. Nyní se ocel uplatňuje také v dalších druzích sociálních staveb, na sportovních stavbách, nemocnicích, školských budovách a jinde. Řada vybraných příspěvků z jednání uvádí významné projekty a realizace ocelových konstrukcí, z nichž lze uvést viadukt v Millau (Francie) v délce 2 460 m, novou střechu na letišti v Düsseldorfu nad plochou 23 000 m², věžovou stavbu Swiss Re v Londýně s ocelovou mřížovinou jako obvodovou stabilizační konstrukcí celé budovy, zastřešení tribun při rekonstrukci berlínského starého olympijského stadionu. Ve všech příspěvcích se zdůrazňují přednosti konstrukční oceli, jako je vysoká pevnost, tvárnost, možnost spojování do velkých celků, možnost recyklace a při

uplatnění antikoročních materiálů i dlouhá životnost. Budoucnost oceli je možno vidět i v architektonicky náročných projektech tvarů střech, schodišť, dále ve vybavení dopravních staveb a v městském mobiliáři. Výčet zdaleka nezahrnuje všechny možnosti uplatnění oceli ve výstavbě.

Podle Deutsches Ingenieur Blatt, č. 1 – 2/74, str. 44 – 49

BILANCE ČINNOSTI PROJEKTOVÝCH FIREM V USA

Bilance činnosti projektových kanceláří ve Spojených státech za rok 2003 má dvě rozdílné tváře. Zatímco projektování na tuzemských zakázkách u největších 500 firem vykazovalo celkový pokles obrátu o 4,9 % na 39 mld. dolarů, projektování pro zahraniční výstavbu vykazovalo u těchto firem nárůst o 11 %, celkem 10,1 mld. dolarů. Tím byla zachráněna i celková bilance za rok 2003 s konečným výsledkem zhruba + 2 % v porovnání s předchozím rokem. Tato data jsou v souladu s celkovým stavem výstavby ve Spojených státech, která v roce 2003 zvýšila svůj hospodářský efekt pouze málo. Projektování trpí tím, že výsledek činnosti – projektová dokumentace – není výrobkem v pravém slova smyslu. Je to do značné míry manažerská činnost, obstarávání různých záležitostí, autorský dozor. Zdá se, že nejlépe si vedou projektové jednotky, které pochopily svou pomocnou roli účastníkům výstavby, dokáží analyzovat požadavky klientů a navrhovat jim dobře formulovaná odborná řešení. Jiné však vyčkávají na novou vlnu zakázek s nadějí, že „každý příliv zvedá i všechny lodě“. Lze dodat „pokud nejsou drahé“.

Podle Engineering News Record, č. 15/2004, str. 56 a další

UDRŽITELNÁ VÝSTAVBA (SUSTAINABLE CONSTRUCTION)

ANALÝZA CELOŽIVOTNÍHO CYKLU STAVBY

Sektor stavebnictví je velkým spotřebitelem přírodních zdrojů. Svědčí o tom značná hmotnost jakékoli stavby a také mnoho odpadů, které po stavební činnosti zůstávají vzhledem k dosud málo uplatňovanému

požadavku na navrhování takových projektových a stavebně technologických řešení, které množství odpadů sníží. Je nezbytné, aby tato řešení zahrnovala také rozbor účinků stavby po dobu, vymezenou v podstatě okamžikem pořízení základních stavebních materiálů až do doby odstranění stavby po skončení její životnosti. V budoucnu se musí podstatně lépe hospodařit se všemi, zejména neobnovitelnými materiálovými a energetickými zdroji v zájmu vlastního přežití obyvatel planety. I jednodušší stavba vyžaduje až 60 základních materiálů a až 2 000 zvláštních výrobků s různou životností a v různých výrobních technologiích. Shrnout potřebná data o všech faktorech je často nad možnosti i nejzkušenějších projektových nebo výrobních týmů, avšak je to jediný způsob, jak získávat stále přesnější podklady pro poznání materiálových a výrobních toků pro jednotlivé druhy staveb s přihlédnutím k členění řízení celoživotního cyklu stavby.

Life-cycle analysis (LCA) – analýza celoživotního cyklu staveb je dnes již disciplína, která se uplatňuje v řadě vyspělých zemí. Zahrnuje v sobě mimo jiné také dopady staveb na městské mikroklima, na okolní infrastrukturu, vytváří předpoklady pro řešení vnějšího environmentálního prostředí vyššího celku a sociálních, zdravotních a bezpečnostních faktorů obyvatel. Součástí LCA je ratingový systém, jehož smyslem je získat nástroje pro výchovnou a řídicí činnost v rámci integrovaných systémů navrhování, stavění a provozování staveb. Závažnost a komplexnost systému kolísá podle regionů a v evropských zemích se mohou výrazněji projevit jiné priority než např. v Severní Americe. V Evropě budou problémy stávajících i nových staveb společné zejména v oblasti parametrů, mezi které lze počítat celoživotní energetickou bilanci, environmentální požadavky a úspornost materiálových zdrojů, to znamená že např. v otázce úspor energie půjde u obou skupin staveb o stejné postupy. V Severní Americe se nové městské celky rozvíjejí velmi rychle a existující stavební fond má vyšší parametry ocenění. Tím se vytváří odlišná situace také z hlediska LCA. Pro rychle se rozvíjející oblasti je charakteristickým prvkem odklon od individuálních potřeb k environmentálním požadavkům s integrovanými systémy infrastruktury a k různějším opatřením ve tvorbě krajiny. Analýza celoživotního cyklu staveb bude velmi účinná v rozvojových zemích, které procházejí zásadními změnami a zavádějí nové, jinde již prověřené systémy hospodářství se stanovením priorit. LCA umožní stanovit skutečné hodnoty staveb a technologií a případně vyčíslit ztráty při nesprávném hodnocení jednotlivých plánovacích systémů. Obecně je třeba podtrhnout, že zavádění LCA je důležitým úkolem všech účastníků investičního procesu, vlastníků, investorů, developerů, projektantů,

dodavatelů, provozovatelů a také územně správních míst a poskytovatelů úvěrů (bank) a celé veřejnosti. Uvedený příspěvek je dalším pohledem na problém analýzy celoživotního cyklu, jak již byl popsán v řadě jiných statí. *Sustainable Building and Construction, UNEP 2003*

NOVÉ POJETÍ PROJEKTOVÁNÍ STAVEB V 21. STOLETÍ

Toto nové pojetí zahrnuje koncepci navrhování staveb od těžby materiálů a výroby produktů pro stavby až po ohodnocení pozůstatků staveb po skončení jejich životnosti. Systém navrhování, který se takto uplatňuje, se nazývá projektování „cradle-to-cradle“ jako uzavřený materiálový okruh (cyklus) se zhodnocením a pokud možno co nejvyšší návratností materiálů, použitých ve stavbách, do nového koloběhu. Přitom ovšem je třeba respektovat veškeré zásady bezpečnosti, fyzikální vlastnosti, ochranu zdraví a prostředí. Cílem není pouze méně odpadů, nýbrž i vytváření dalších pozitivních efektů. Stavba vždy produkuje různé zplodiny, sloučeniny kyslíku a uhlíku, spotřebovává mnoho energie, často neblaze působí na vnitřní mikroklima a okolí. Zde uvedené i další negativní jevy musí být překonávány. Filozofie „cradle-to-cradle“ tak vytváří podklady pro tvorbu zdravějších, méně závadných technologií stavění ve výše uvedené šíři v zájmu zlepšení životních podmínek současné populace i dalších generací. V podstatě jde o „rematerializaci“, tedy znovuvyužití všech materiálů, které do stavebního procesu vstoupily. Jinými slovy cílem má být stoprocentní recyklace všech v úvahu přicházejících materiálů z demolovaných staveb. Tato koncepce vyžaduje mimo jiné také zásadní projektovou přípravu této recyklační fáze. Za tím účelem bude nutno prohloubit znalosti projektantů na poli hydrologie, krajinyotvorby, vegetačních a klimatických procesů, místních energetických zdrojů atd. Ekonomické a sociální dopady takového systému navrhování jsou zjevně příznivé ve všech možných variantách staveb a podle stupně rozvoje jednotlivých zemí. Příklady, které jsou v článku uváděny, o tom předkládají svědectví. Do úplného uplatnění „cradle-to-cradle“ však uplyne zřejmě ještě značná doba i v takových rozvinutých zemích, jaké jsou v západní Evropě. Směr však je již nastolen a má své hluboké zdroje, ekologické, ekonomické a sociální oprávnění.

Sustainable Building and Construction, UNEP, 2003

PODÍL SEKTORU STAVEBNICTVÍ NA TRVALE UDRŽITELNÉM ROZVOJI

Ve světě není termín stavebnictví vždy stejně chápán. V podstatě se jím myslí činnost

stavebních firem, které dodávají stavební práce jako hlavní nebo vedlejší dodavatelé. Sektor však zahrnuje v mnoha zemích také výrobu stavebních materiálů a výrobků pro stavby, činnost projektových a inženýrských organizací. Tato šíře termínu stavebnictví (někdy výstavba) může účinně přispět k trvale udržitelnému rozvoji společnosti, neboť jednotliví činitelé úzce spolupracují. K podpoře spolupráce všech činitelů sektoru stavebnictví na trvale udržitelném rozvoji společnosti je třeba nejprve definovat jejich funkce, podíly účasti a rozsah problémů. Zvláštností sektoru je jeho mnohočetné partnerství, v řadě případů s odlišnými zájmy a prioritami, a tím i s různou prioritou u opatření, která jsou pro trvale udržitelný rozvoj společnosti nezbytná. Na druhé straně žádný jiný sektor národního hospodářství nemůže více přispět k významnému pokroku na zlepšení podmínek pro trvale udržitelný rozvoj. V první řadě jde o trvale udržitelné stavební procesy jako takové (sustainable construction per se), tedy o výrobu, údržbu a demolici staveb a infrastruktury (např. silnic). Stavební procesy mohou být zdrojem vyšší environmentální kvality, a tím splňovat požadavky udržitelného rozvoje, jestliže budou:

- používat co nejvíce místních materiálů bez nároků na jejich dopravu na velké vzdálenosti od místa těžby po místo spotřeby,
- uplatňovat technologické postupy s nižší spotřebou energie a s minimálními stavebními odpady,
- uplatňovat způsoby demolice (nebo lépe **dekonstrukce**) s vyšším podílem následné recyklace získaných materiálů.

To vyžaduje úzké propojení zájmů všech partnerů ve výstavbě, z nichž významnými jsou především:

- orgány, řídící program výstavby v celostátním a regionálním měřítku v tom smyslu, že připraví včas úplné právní prostředí a předpisy pro takovou výstavbu, upraví nebo zavedou příslušné normy a standardy a založí příslušné výzkumy,
- správní orgány v místě stavby, rozhodující o umístění a parametrech stavby v rámci své působnosti se zřetelem na potřeby rozvoje lokality, obyvatel a jejich sociálních a environmentálních požadavků,
- vlastník – investor, jehož povinností bude vyžadovat návrhy a vlastní výstavbu takových staveb, které budou nejen kvalitní z hlediska funkčního a nákladů na pořízení, nýbrž také z hlediska nižších nákladů na provozování včetně nižších výdajů na energii, údržbu a opravy a nižšího zatížení životního prostředí (environmentální kvalita),
- projektant, který musí zahrnout do svého návrhu nejen všechna technická a ekonomická hlediska provedení

stavby, nýbrž také všechna opatření pro snižování materiálové, energetické a environmentální náročnosti řešení, počínaje volbou vhodných stavebních materiálů, technologických postupů, zohledněním efektivního provozování dokončené stavby a konče racionálním odstraněním stavby po jejím dožití. Tento úplný záběr jako nové pojetí projektování bude vyžadovat pružné přejímání dokončených výzkumných řešení a na druhé straně pozornost co do výchovy a dalšího vzdělávání projektantů a bude pro úspěch celého úsilí sektoru stavebnictví (výstavby) pro zvýšení trvale udržitelného stavění velmi důležitý, ne-li rozhodující,

- stavební dodavatelé, respektující ve své práci všechny požadavky norem a dalších předpisů, musí splňovat i požadavky, vyplývající ze zachování životního prostředí na stavbě a v jejím okolí (vliv stavební činnosti – hluchost, prašnost, bláto, vlivy na stávající zeleň, omezení provozu v okolí stavby, dočasné zábory pozemků, tvorba stavebního odpadu, snížení bezpečnosti). Vedle toho musí stavební dodavatelé vytvářet předpoklady pro dodávky v nejvyšší kvalitě bez nedostatků, dodatečných prací na odstraňování závad a přísném plnění všech smluvních termínů, včetně naprostého uvolnění okolí stavby do projektovaného stavu po jejím předání.

Stavba během provozu musí být zcela funkční, bezpečná a neohrožující své okolí a také provozovaná s optimálními (minimálními) požadavky na údržbu a na cykly oprav. I tato hlediska musí být zahrnuta do komplexního návrhu stavby, jak bylo výše uvedeno a musí být zohledněna v ekonomickém rozboru efektivnosti investice. Stavebníka – investora bude nepochybně zajímat nákladovost provozní doby investice, místní orgány, vliv provozované stavby na okolí. Do těchto úvah potom stejným způsobem přistoupí také péče o ekonomiku a environmentální problémy při odstranění stavby. V rámci péče Organizace spojených národů vznikla publikace Agenda 21 na pomoc řešení programů výstavby v rozvojových zemích, která veškeré výše uvedené aspekty obsahuje a rozvíjí. Rozvojové země jsou totiž dosud v oblasti udržitelného rozvoje teprve na počátku a kopírují převážně všechny projekty, které jsou do jejich zemí importovány odbornými organizacemi z rozvinutých zemí. V zájmu zkvalitnění výstavby na celém světě musí proto vyspělé země učinit další kvalitativní krok v rozvoji trvale udržitelné výstavby, a tím i společnosti. Dosud bylo poměrně málo příležitostí vytvořit ze všech partnerů ucelené kolektiv v zájmu prodiskutování problémů, spojených s vyšším podílem účasti stavebnictví na trvale udržitelném rozvoji. Konsenzuální rámec bude však velmi nutným předpokladem pro učinění dalšího kroku na tomto poli, zejména

při vytváření jednotné terminologie, směřování priorit a metod zavádění.

Sustainable Building and Construction, UNEP 2003

NÁKLADY BĚHEM CELOŽIVOTNÍHO CYKLU STAVBY

Jak známo, prosazuje se stále více myšlenka podřídit úvahy o nákladech na pořízení stavby pohledu, který zahrnuje do těchto úvah celý cyklus života stavby, od těžby potřebných materiálů pro stavbu a výrobu potřebných výrobků pro ni, přes nákup a přípravu pozemku, všechny stadia navrhování, provádění, provozu až po její demolici a zhodnocení pozůstatků po stavbě. V různých materiálech již byla popsána metoda provádění celkové analýzy celoživotního cyklu stavby Life-cycle Analysis (LCA), zabývající se všemi faktory, existujícími v uvedeném celoživotním období stavby. Ruku v ruce s tím pak následuje ekonomická rozvaha o nákladech Life-cycle Costs (LCC), který se podle některých odborníků zabývá stavbou od stadia stavebního záměru až po hodnotu pozůstatků po stavbě. Fáze projektování musí zahrnovat i nákladovost na získávání materiálů pro stavbu. Podle Mezinárodní organizace pro standardizaci (ISO) v materiálu ISO 15686 je LCC definováno jako „celková cena stavby nebo její části po dobu jejího života, zahrnující náklady na plánování, návrh, provedení, údržbu a likvidaci a hospodaření se zůstatky.“ Britský výklad je poněkud odlišný, podle Construction Best Practice Programme: „systematické zohlednění všech výdajů a příjmů z pořízení a vlastnictví stavby (majetku).“ Počátek úvah o zavádění LCA a LCC spadá do doby, kdy vznikly problémy při hledání optimálního financování zejména staveb veřejného sektoru ve vyspělých zemích, kdy ani nejbohatší země nemají dostatečné prostředky na krytí všech požadovaných investic ze svých rozpočtů. Na druhé straně tlak veřejnosti na stále vyšší kvalitu společenského života a životní úroveň obyvatel vytváří u politiků, zastoupených v řídících orgánech všech stupňů, nutnost reagovat z obavy před propadem své oblíbenosti v příštím období, na tyto požadavky. Systém LCC umožňuje v případě státních zakázek s účastí soukromého sektoru mít všechny potřebné poznatky o celkové investiční náročnosti zakázky a tím umožňuje i všem vstupujícím partnerům plánovat v dlouhodobém výhledu potřebné, případně postupně získávané prostředky. Při předávání postavených akcí dalšímu partnerovi pak přesně stanovit jejich skutečnou hodnotu v kterékoliv fázi. Partneři se mohou rozhodovat podle přesných informací, zda do investice vložit své prostředky nebo ne (s výhledem na míru zisku). Dobrým příkladem je účast soukromého kapitálu při spolufinancování dálnice, kdy je postavený úsek provozován

soukromým subjektem a po jisté době, ve které provozovatel vytěží z provozu svou účastnickou sumu, včetně zisku, předá tuto investici do rukou státu. Dosavadní statistika hovoří o tom, že dosud používá systém LCC velmi malá část klientů. Je tomu tak proto, že použití LCC vyžaduje dlouhodobé znalosti a výsledky sledování, které dosud chybí. Nejsou také k dispozici objektivní data o životnosti různých materiálů a výrobků. Největší tíha na přesnější vyjádření účinků všech faktorů spočívá na návrhu stavby. Ten ovšem nemůže často optimalizovat náklady v období provozu, náklady na údržbu a cyklus oprav a výměn dožitých konstrukcí a právě zde mohou být dosaženy největší úspory v rámci celého života stavby. Postupné zavádění LCC však i zde bude přinášet stále přesnější data v zájmu přesnějšího vyjádření celkových nákladů na stavbu.

Sustainable Building and Construction, UNEP 2003

MODELOVÁNÍ IDEÁLNÍ TRVALE UDRŽITELNÉ OBCE

Ve Velké Británii je již řadu let středem pozornosti zpráva sira Johna Egana, který v ní formuloval názor na trvale udržitelnou výstavbu včetně modelu přístupu místních správ k této problematice. Hlavními tezemi Eganova návrhu jsou:

- místní správa musí mít vedoucí úlohu v koordinaci a spolupráci všech zúčastněných partnerů na výstavbě;
 - pro vyškolení odborníků v oblasti environmentálních aktivit je nutno vytvořit obecná profesní pravidla, platící napříč všemi profesemi, tvořícími základnu schopností řídit akce, směřující k trvale udržitelné výstavbě;
 - školení odborníků musí být kontinuální, nikoli jednorázové a musí být centrálně podporováno a jednotně řízeno;
 - vláda, oblasti i obce musí sledovat přednostně jediný společný cíl.
- Další aktivita v této oblasti přichází z vládou řízené nadace RICS Foundation, která ve své studii požaduje:
- vyjasnění definic pro účely trvale udržitelné obce a trvale udržitelného prostředí v ní,
 - vyjasnění polohy partnerství ve věcech trvale udržitelné výstavby včetně principů a vyhodnocování variant po celou dobu jeho trvání,
 - odbornosti musí být na nejvyšší možné úrovni ve všech profesích po celou dobu jejich existence.

Všichni odborníci se shodují, že vedení obce musí mít jasno v otázkách rozvoje obce, zejména s ohledem na zdroje, kterými disponuje, na sociální politiku vůči obyvatelstvu a na ekologické dopady všech rozhodnutí přijatých v rámci tohoto rozvoje. Vysoce vyhraněná odborná pomoc, která by

obci mohla usnadnit plánovací, koncepční a rozhodovací procesy, by měla být jedním z faktorů, které by se měly rozvíjet v rámci celé země. Čím více zkušeností taková instituce bude mít, tím lépe budou rozvojové potřeby obcí trvale udržitelné.

Building č. 17/2004, str. 57 – 58

NÁSTROJE PRO ENVIRONMENTÁLNÍ POSOUZENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVEBNÍHO FONDU

Řada zemí již zpracovala metodiku vyhodnocování stávajícího stavebního fondu z environmentálního hlediska s cílem podpořit procesy, které se odehrávají při různých rozhodováních o těchto stavbách (prodej, koupě, modernizace, rekonstrukce, demolice). Rada pro výzkum a inovace staveb (CIB – skupina 100) shromáždila souhrn znalostí a zkušeností z těchto zemí a podrobila je zkoumání co do úplnosti, kvality a možného zobecnění. V článku jsou uvedeny zkušenosti ze Švédska, Norska, Austrálie a Kanady a také jinak pojaty materiály z Francie a Japonska. Většina zkušeností kombinuje vlastní postupy hodnocení formou externího posuzování (často ve spojení s certifikací). Environmentální posouzení zabírá stále více místa v těchto kombinacích, a to nejen při projektování, nýbrž také ve fázi provádění staveb. Například švédská metoda zahrnuje celkem 90 environmentálních aspektů ve čtyřech hlavních skupinách: vnitřní prostředí budovy, vnější prostředí, energie a přírodní zdroje. Metoda je podpořena řadou grafů, které byly získány během prací na hodnocení. V Norsku bylo zahájeno obdobné hodnocení již v roce 1994 a vznikl Eco-program, jehož garantem je norský výzkumný stavební ústav. V poslední době je jeho činnost v útlumu a záležitost vyžaduje změny metodiky. Kanadská Green-Globes metoda je založena na vyplňování dotazníku, který je součástí dokumentace stavby. Mnohé body v dotazníku lze odpovědět slovy „ano“ nebo „ne“. Výsledkem toho je zlepšení přípravy stavby, snazší jednání s dodavateli a nakonec i vyšší kvalita dodávek a subdodávek. Na druhé straně se věc značně zkomercializovala (vyšší ceny). Francie vyvíjí vlastní metodu HQE (Haute Qualité Environnementale), založenou na národním certifikačním systému pro nebytové domy, jako jsou školy, obchodní a správní budovy, hotely a nemocnice. Systém má 14 environmentálních východisek, je však kritizován částí projektantů jako potlačující svobodu autorského projevu. Japonsko má vyvinut systém CASBEE, který zástítila vláda ve spolupráci a výzkumnými ústavy a průmyslem. Zatím se uplatňuje převážně ve fázi navrhování. Dosavadní přehled o uplatněných metodách neumožňuje jejich sjednocení, zobecnění a případné použití v jiných zemích. Budoucnost hodnotících metody je tedy zejména v jejím sjednocení

a rozšíření v zájmu zvýšení efektivnosti mezinárodního stavebního trhu ve světě.

Podle Sustainable Building and Construction, UNEP, 2003

DEKONSTRUKCE DOŽITÝCH STAVEB

Dosavadní praxe zná pojem „demolice dožitých staveb“. Jedná se o totální odstranění dožité stavby, která buď překáží nové výstavbě nebo je na obtíž existujícím environmentálním požadavkům územních nebo jiných plánů. Nové pohledy na odstraňování dožitých staveb hovoří nyní více o „dekonstrukci“ stavby a to proto, že jedním z hlavních hledisek odstranění stavby je i hospodaření s materiálem, který se z této stavby získává. Záležitost je však dosud v počátečním stadiu úvah a nelze zdaleka říci, že jsou všechny okolnosti a vazby „dekonstrukci“ vyjasněny. Materiály z dožitých staveb představují v řadě vyspělých zemí 30 až 50 % všeho odpadu, tedy množství, při kterém by se v případě jeho znovupoužití musely zavést účinné způsoby a postupy. Recyklace některých materiálů je již známá, avšak totální recyklace v případě celých staveb vyžaduje značnou studijní a další přípravu, také vzhledem k dlouhodobé životnosti staveb a různé životnosti jednotlivých zabudovaných materiálů. Existují další dosud převažující námitky proti plošnému způsobu dekonstrukci staveb:

- dosud projektované stavby s tímto způsobem odstraňování vůbec nebyly navrhovány;
- neexistují nástroje, jak dekonstrukci účinně provádět;
- finanční prostředky pro čistou demolici stavby jsou podstatně nižší;
- dekonstrukce stavby je pomalejší než demolice;
- často nelze počítat s recertifikací již použitých materiálů;
- ve stavebních předpisech není na materiály z dekonstrukci pamatováno;
- ekonomické a environmentální zisky z dekonstrukci nejsou dosud vyčísleny.

Jediné, co je jasné, že v budoucnu bude k dekonstrukci nutně nesporně přistoupit. Stane se tak tehdy, až bude zcela jasné, že zdroje surovin jsou téměř vyčerpány a že buď nejsou již k dispozici, nebo jejich cena stoupla nad únosnou míru. Nová projektová řešení (pro dekonstrukce staveb po období jejich dožití za několik desetiletí) by však již měla být zahájena alespoň zatím v dílčích otázkách:

- navrhovat co nejvyšší procento recyklace schopných materiálů;
- minimalizovat druhy materiálů;
- nikdy neuvažovat toxické nebo nebezpečné hmoty;
- nenavrhovat složené konstrukce ze vzájemně těžko oddělitelných materiálů;
- dávat přednost typovým a certifikovaným materiálům;

- navrhovat mechanická a nikoli chemická spojení;
- využívat možnosti otevřených konstrukčních systémů s vyměnitelnými prvky;
- oddělovat nosnou a nenosnou část stavby;
- umožňovat výměnu stavebních prvků po celou dobu životnosti stavby (izolace, prvky větrání, klimatizace, vytápění atd.);
- umožnit v návrhu dílčí rekonstrukce nebo modernizace;
- využívat prefabrikovaných (montovaných) konstrukčních prvků.

Výzva, která spočívá v přeměně myšlení z „demolice“ na „dekonstrukci“ je zásadního rázu a lze ji přirovnat k jiným z dřívější významným technologickým změnám ve výstavbě.

Podle Sustainable Building and Construction, UNEP 2003

OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ ČISTOTY OVZDUŠÍ V USA

Vydáním nových předpisů o dodržování čistoty ovzduší byla zahájena prověrka jednotlivých oblastí a okrsků USA o úrovni této čistoty. Ukázalo se, že přes 2 600 okrsků vyhovuje ustanovením předpisů a nejsou nutná další opatření ke zlepšení situace, naopak u 474 okrsků jsou překročeny parametry, dané předpisy, zejména v emisích oxidu síry a oxidu dusíku z elektráren. Jiným zdrojem nečistot jsou výfukové plyny z provozu dieselových motorů zejména mimo silnice (na stavbách a jinde). Je prokázáno, že nejvíce postižených okrsků se nachází v přímořských státech západu a východu USA, v Kalifornii, okolo New Yorku, Bostonu, Washingtonu a v průmyslových zónách (Chicago, Pittsburg, Detroit atd.). Opatření v předpisech se dotknou všech nově zahajovaných staveb dálnic a silnic a dalších inženýrských děl a při jejich nezavedení hrozí odebrání státní podpory na tyto projekty. Asociace stavebních firem v inženýrském stavitelství se domnívá, že tento požadavek může přivodit ztrátu zaměstnání mnoha pracovníků a též ztrátu peněz na pozastavených stavbách. Celkem by podle propočtů mohlo jít až o 11 mld. dolarů z fondu výstavby dálnic. Řada úseků dálnic, považovaných dosud za „čisté“, by se podle nových předpisů mohla dostat do seznamu těch, u kterých nejsou dodrženy minimální požadavky na čistotu ovzduší. U tak velké části světadílu, jež jsou Spojené státy, není vymáhání stejných parametrů čistoty ovzduší snadnou záležitostí zejména při tvrdé a ekonomicky postavené obraně znečišťovatelů.

Podle Engineering News Record, č. 17/2004, str. 13

NOVÉ VEDENÍ SVAZU PODNIKATELŮ VE STAVEBNICTVÍ V ČR

Jedním z výsledků jednání Valné hromady Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR, která se uskutečnila dne 1. října v kongresovém centru hotelu Holiday Inn v Brně je i zvolení nového vedení Svazu podnikatelů ve stavebnictví v České republice.

Valná hromada měla pochopitelně na svém programu i celou řadu dalších témat a mezi nimi k nejzajímavějším patřila zpráva o činnosti Svazu za uplynulé období odvíjející se pochopitelně od stavu českého stavebnictví. Valná hromada stanovila i strategii Svazu pro příští čtyřleté volební období. Zpráva, zejména v pasážích věnujících se vývoji situace v českém stavebnictví, je podle mého názoru pro všechny členy Komory velice zajímavá, není však možné ji v plném rozsahu téměř 14 stran textu v časopise Z+I přetisknout. Doporučuji však všem kolegům její prostudování nebo alespoň seznámení se s ní na webových stránkách Svazu podnikatelů ve stavebnictví www.sps.cz. Dále byly delegáty Valné hromady schváleny některé základní dokumenty Svazu - změní Stanov SPS, změní Etického řádu i nové Směrnice pro placení členských příspěvků SPS.

Personální změny ve vedení Svazu podnikatelů ve stavebnictví však patří k mediálně nejsledovanějším. Předesílám však, že se nejednalo o žádnou senzaci. Dosavadní prezident Svazu doc. Ing. Milan Veverka, CSc., oznámil předsednictvu SPS na jeho posledním, zářijovém zasedání, že do funkce prezidenta na příští čtyřleté volební období nebude, po více než patnácti letech výkonu této funkce, dále kandidovat. Přesto projevil zájem dále Svazu v jeho činnosti pomáhat, bude-li o jeho pomoc zájem. Činnost doc. Veverky byla po zásluze odměněna nejen upřímným poděkováním, ale i nově zřízenou funkcí čestného prezidenta, s právem účastnit se zasedání prezidia, do které byl jako historicky první čestný prezident SPS, představenstvem zvolen.

Valná hromada v tajných volbách zvolila nové představenstvo Svazu podnikatelů ve stavebnictví, které ihned po ukončení Valné hromady na svém prvním zasedání zvolilo nového prezidenta Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR. Novým prezidentem Svazu byl zvolen Ing. Václav Matyáš, ve funkci generálního ředitele Svazu potvrdilo představenstvo dosavadního generálního ředitele Ing. Miloslava Maška, CSc. Na návrh nového prezidenta pak byli představenstvem zvoleni i viceprezidenti Svazu. Prvním viceprezidentem byl zvolen Ing. Bořivoj

Kačena, viceprezidenty pak Ing. Rudolf Borýsek, Ing. arch. Zdeněk Klos a Ing. Pavel Ševčík.

Tuto stručnou informaci doplním pro čtenáře Z+i o charakteristiky nových funkcionářů SPS v ČR ve znění, v jakém byly předloženy delegátům Valné hromady.

Ing. Václav Matyáš, prezident SPS v ČR - předseda představenstva a generální ředitel firmy HOCHTIEF VSB. Prošel mnoha technickými i provozními funkcemi při výstavbě metra i JE Temelín. Aktivní člen dosavadního představenstva SPS, má podíl na dobré spolupráci Svazu s vládou i parlamentem ČR.

Ing. Bořivoj Kačena, 1. viceprezident SPS v ČR - předseda představenstva a generální ředitel Staveb silnic a železnic a.s. je odborníkem v oboru dopravních staveb a špičkovým manažerem. V roce 2004 byl zvolen manažerem roku. Je aktivním členem představenstva od založení Svazu.

Ing. Rudolf Borýsek, viceprezident SPS v ČR - generální ředitel firmy LIAS LSM k. s. Vintřův. Prošel mnoha technickými a řídicími funkcemi až po vedoucího výroby Závodu průmyslové výroby PS v Karlových Varech-Otovicích. Od roku 1996 je viceprezidentem Svazu. Ve Svazu zastupuje výrobce stavebních hmot.

Ing. arch. Zdeněk Klos, viceprezident SPS v ČR - spoluhlavitel a ředitel firmy NOSTA Nový Jičín. Dvě volební období aktivně pracoval jako předseda dozorčí rady Svazu, další období jako člen představenstva a viceprezident Svazu. V letošním roce byl zvolen na kongresu FIEC viceprezidentem Evropské federace stavebního průmyslu se sídlem v Bruselu, kde zastupuje Českou republiku a Polsko.

Ing. Pavel Ševčík, viceprezident SPS v ČR - ředitel Bytostav Ostrava a. s. Jako absolvent Stavební fakulty VUT v Brně pracoval v oboru realizace bytových staveb od funkce mistra až po vrcholné řídicí funkce. Je aktivním členem dosavadního představenstva Svazu a současně působí jako předseda krajské stavební společnosti Severomoravského kraje. Ve Svazu zastupuje střední stavební firmy.

Nesporným uznáním autority České komory stavebních inženýrů a techniků při volbách nového vedení SPS, je zvolení autora této informace členem Představenstva Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR s úkolem zajišťování spolupráce s Radou výstavby - SIA, zejména ČKAIT a ČSSI.

*Ing. Svatopluk Zídek
člen Představenstva SPS v ČR*

ZPRÁVA ZE ZÁJEZDU DO SKOTSKA 7. - 15. 5. 2004

Ve dnech 7. - 15. května 2004 uspořádala OP ČSSI Zlín ve spolupráci s OK ČKAIT Zlín a Jihlava tematický zájezd pro autorizované osoby do Skotska. Organizaci zájezdu zajistila cestovní agentura Gabi a zkušenosti z obdobného zájezdu nezištně poskytla OP ČSSI Hradec Králové.

Odjezd byl 7. 5. 2004 ze Zlína a Jihlavy po trase Praha - Plzeň - Norimberk - Karlsruhe - Antverpy.

8. 5. 2004

Bylo prohlédnuto přístavní město Antverpy, předmětem prohlídky byla historická část města. Centrum města prochází rozsáhlou rekonstrukcí dopravní infrastruktury. Na Katedrálím náměstí jsme se seznámili s rozsáhlou výstavbou podzemních garáží, dále s rekonstrukcí pěší zóny. Navštívili jsme rekonstruovaný objekt Rubensova domu.

Ve městě Bruggy byl po odborné stránce technicky a architektonicky citlivě upravený pěší přechod od parkovišť k historickému

Falkirk-lodní zdviž

Dopravní stavby mohou být krásné, to nám dokazují nejen mosty. Lodní zdviž na kanále na rozhraní Anglie a Skotska je dílo architektonicky a technicky velmi zajímavé.

jádra města, zejména dřevěný most a přechody. Vlastní historické jádro je velmi citlivě restaurováno.

Následoval noční přejezd trajektem z Zeebrugge do Hullu.

9. 5. 2004

Po vylodění následoval přejezd do Yorku. Zde se uskutečnila prohlídka historického

London-City

Střed Londýna se mění. Zatímco v Paříži se odvážili vybudovat ucelený soubor moderních staveb La Défense v uctivé vzdálenosti od historického centra, v Berlíně moderní výstavba na Potsdamer Platz vyplnila za války vybombardovaný a následně 50 let nevyužívaný prostor, v Londýně budují nové, moderní centrum přímo v City, pár kroků od historických budov. Čas ukáže, která koncepce byla lepší.

Pohled z hradu STIRLING je pro urbanistu fascinující. Tvarově a materiálově sjednocené zástavby bytových domů vkládají do mysli otázku, zda jde o přesvědčení stavebníků nebo o tvrdou ruku stavebního úřadu.

Aberdeen

Aberdeenu se říká žulové město a je pravda, že za podmračeného dne může působit nevlídně. Strohé, šedé kontury budov jsou změkčeny parky, zahradami a květinovou výzdobou. Marischal College je druhou největší žulovou budovou na světě. Kámen pochází z lomu Rubislaw Quarry, ve kterém se těžilo od roku 1741 do roku 1970. Opuštěná lomová jáma je poměrně blízko středu města.

města, seznámení s rekonstrukcí katedrály. Z nové výstavby jsme si prohlédli realizaci nákupního centra u městského hradu. Velmi zajímavé bylo využití tradičních materiálů a prvků architektury při jeho výstavbě.

V Durhamu jsme se seznámili s rozsáhlou výstavbou nákupních komplexů a parkovacích garáží včetně nových přístupových komunikací a mostů. Prohlídka historického jádra včetně rekonstruovaných objektů hradu pro universitu a katedrálu. Cestou na místo ubytování ve Falkirku jsme se zastavili v opatství Jedburg Abbey.

10. 5. 2004

Třetí den byl věnován Edinburghu. Kromě prohlídky historického hradu a města – Dlouhé míle jsme si prohlédli především realizaci nové budovy Skotského parlamentu. Rozsáhlá extravagantní stavba je ve stadiu dokončování. Jedná se o kombinaci rekonstrukce některých stávajících objektů a rozsáhlé výstavby nových budov. Předán do užívání bude ještě v tomto roce i když stav při prohlídce tomu neodpovídal. Dále jsme se seznámili s mimořádným urbanistickým konceptem edinburského Nového města, které poskytuje mimořádně kvalitní městské prostředí.

Cestou z Edinburghu na sever jsme se zastavili u Perthu v budově Scone Palace a v Clamis Palace. Nocleh byl zajištěn v Aberdeenu.

11. 5. 2004

Tento den byl zahájen prohlídkou moderního centra Aberdeenu – zejména výstavby nákupních center u autobusového nádraží.

Dále jsme navštívili královský zámek Barmoral Castle, městečko Pítochry a dále město severu Invermess. Tam byla po stránce odborné velmi zajímavá výstavba nového centra města, včetně autobusové a železniční stanice, rozsáhlých obchodních center, multifunkční kulturní scény a parkovacích domů.

Nocleh po následující dva dny byl zajištěn u jezera Loch Ness.

12. 5. 2004

Celý den byl věnován návštěvě ostrova Skye. Cestou kolem Ellean Donan Castle jsme se zastavili u novostavby odvážného mostu, který spojil po mnoha letech ostrov s vlastním Skotskem. Na ostrově jsme navštívili Dunvegan Castle a město Portree. Po návratu kolem Invergarry jsme si prohlédli rekonstruované propustě na Kaledonském průplavu /Neptunovy schody/ u města Fort Augustus. Péče o udržení a rozšíření sítě průplavů je zásadní pro zajištění ekologické dopravy s ohledem na budoucí turistické využití.

13. 5. 2004

Cestou od Loch Ness jsme se zastavili u nově vybudované lanové dráhy na Ben

Navis. Zastavili jsme se na jezeře Loch Lomond ve vesnici Luss a ve městě Stirling. Další zastávka nedaleko Falkirku se týkala unikátního stavebního díla předaného veřejnosti v roce 2003 – nové vodní zdviže na průplavu do Edinburgu – Falkirk Wheel. Následoval noční přejezd Anglie.

14. 5. 2004

Londýn – v rámci celodenní prohlídky města jsme se seznámili vedle historických objektů zejména s novými stavbami posledních let – v City jde především o novostavby bank a administrativních budov, dále o novou budovu související s parlamentem, dále stavby Milenia, zejména vyhlídkové Oko a novou technicky i architektonicky odvážnou lávku přes Temži, dále novou zástavbu po pravé straně Temže – komplexů obytných i administrativních budov. Na závěr dne jsme si prohlédli novou výstavbu v Londýnských dočích.

15. 5. 2004

Po noclehu v Gillinghamu jsme se přepravili na evropský kontinent jízdou Eurotunelem. Následoval přejezd Francie a Německa do ČR.

*Ing. Vladimír Blažek, CSc.
oblast ČKAIT Hradec Králové*

*Fotografie a popis fotografií poskytl
Ing. Karel Vaverka*

Modrá laguna - termální koupaliště v přírodním prostředí lávového pole využívá ochlazenou vodu z geotermálního zdroje

lesů, které byly vykáceny v době počáteční kolonizace. Přesto jsou ostrovy zajímavé jak svými historickými stavebními památkami, tak i členitostí skalnatého pobřeží. Ostrovy se pyšní údajně nejvyšším skalním útesem vysokým 600 m, který je, stejně jako ostatní útesy, poset množstvím hnízdicích ptáků.

Plavba na lodi nebyla též nudná, lodní trasa mezi Norskem a Velkou Británií je lemována množstvím vrtných plošin, pozorní cestovatelé zahlédli delfíny i velryby.

Ostrov Island, který je celý sopečného původu, má rozlohu podstatně větší než naše republika a přitom je osídlen pouze 270 tis. obyvateli, tedy hustota osídlení je asi

50 x menší, přičemž 2/3 obyvatel žije v aglomeraci hlavního města Reykjavíku. Z toho pak vyplývá, že se projíždí značně dlouhé úseky, kde není žádné obydlí. Silnice č.1 je okružní silnicí kolem celého ostrova v délce 1380 km a sleduje většinu nejzajímavějších míst. Prochází jak rozsáhlými lávovými poli, tak horskými oblastmi s řídkým travním porostem, tak i relativně úrodnými nížinami.

K největším zajímavostem pochopitelně patří sopky a ledovce. Je víc než symbolické, že značná část z 35 aktivních sopek je současně pokryta ledovcem. Vulkanické projevy lze sledovat jak v podobě lávových výlevů různého stáří a různé plochy, tak i z výronů

EXKURZE ISLAND 2004

Ve dnech 9. - 25. července 2004 jsme uspořádali exkurzi hotelbusem do pro nás exotické země – Islandu. Vedle poznání přírodních krás a způsobu života v mimořádných přírodních podmínkách nás zajímala i problematika využití geotermální energie. Odborný program nám pomohl upřesnit islandský konzul v Praze.

Hotelbusem jsme přicestovali do dánského přístavu Hanstholm, odkud každou sobotu ve 20 hod. odjíždí luxusní trajekt Norðna na plavbu mezi Dánskem, Faerskými ostrovy, Norskem a Islandem. Týdenní hvězdicový turnus této lodi nám poskytl téměř 3 dny na prohlídku Faerských ostrovů. Ostrovy jsou nazývány též smaragdovou perlou v Atlantickém oceánu. Skutečně jasně zelená barva na všech těchto ostrovech je charakteristická. Příčinou jsou velmi časté deště a spásání povrchu četnými stády ovcí, které zde žijí po celý rok polodivokým způsobem. Typická je též úplná absence

Drnový dům - typická zemědělská farma Islandu minulých století

Radnice v Reykjavíku je nejen moderní architekturou, ale i zdrojem informací o Islandu

horké vody či páry. Typická jsou i častá zemětřesení, které jsme naštěstí nepocítili.

Pro Island je charakteristické studené, velice proměnlivé, zvláště deštivé počasí. Naše výprava měla ideální podmínky, za celou dobu jsme mokli pouze půl dne, a to v Reykjavíku, takže jsme krásy Islandu mohli vychutnávat naplno. V oblastech s aktivní vulkanickou činností – poznají se snadno podle mnohých výronů páry – jsou instalována zařízení pro využití energie. Nejvýznamnější z nich jsou na sopce Krafla, kde jsme absolvovali podrobnou exkurzi, na poloostrově Reykjanes a v Reykjavíku, kde je horká voda využívána k vytápění města. Popis vodojemů nazvaných Perlan, kde jsme trávili deštivé odpoledne, byl již dříve zveřejněn ve Stavebních listech. Z ledovců vytékají mohutné řeky, které vytváří překrásné vodopády, z nichž 13 významných jsme si detailně prohlédli.

Odborných i turistických informací z tohoto zájezdu je značné množství, takže cestovní zpráva s fotografiemi je vydána na CD ROM.

*Ing. Jiří Schandl
přednosta oblasti ČKAIT České Budějovice
člen Stavovského soudu ČKAIT*

foto Ondřej Zemek

VYUŽITÍ GEOTERMÁLNÍ ENERGIE K VÝROBĚ ELEKTŘINY

V rámci odborné exkurze na Island jsme dne 16. července 2004 navštívili i geotermální elektrárnu postavenou na jihozápadním úbočí sopky Krafla. Jde o tepelnou elektrárnu o instalovaném výkonu 2 x 30 MW, přímo využívající místní zdroje geotermální páry. Energetická kapacita zdroje je uváděna ve výši 480 GWh/r.

Zařízení přímo využívá páru získávanou ze systému hlubinných vrtů. Těch je celkem 22, z toho 17 vrtů poskytuje až 110 kg/sec páry

o tlaku 7,7 ata o teplotě cca 185° C a 5 vrtů až 36 kg/sec páry o tlaku 2,2 ata o teplotě až 130° C. (Porovnáním s tabulkami syté vodní páry lze konstatovat, že jde o mírně přehřátou páru).

Vrty poskytující páru s vyšším tlakem jsou hluboké až 2220 m. Pára s tlakem nižším je získávána z vrtů o hloubce do cca 1350 m. Oba typy páry se až ke vstupu do turbin vedou a zpracovávají odděleně, turbíny jsou konstrukčně přizpůsobeny na přívod dvojí páry. Z vrtů spolu s párou vystupují i příměsi plynů – především CO₂ s malou příměsí H₂S.

Funkční princip elektrárny: Z vrtů, rozložených na ploše cca 3 - 4 km² je pára vedena nadpovrchovým sběrným potrubím do čisticí stanice. Zde probíhá čištění od unášených mechanických nečistot – v prvním stupni v ležatých válcových kotlích s přepážkami na principu lamelových odsazováků, ve druhém stupni pak ve vertikálních odstředivých odlučovačích – opět ve tvaru kotlů, avšak ve vertikální poloze.

Z čisticí stanice je parovody o délce cca 300 m vedena upravená pára do výrobní budovy s turbinami a generátory. Turbíny (výrobce Mitsubishi) jsou řešeny tak, že pára s vyšším tlakem je přiváděna uprostřed hřídele a systémy oběžných lopatkových kol jsou uspořádány zrcadlově – s narůstajícími průměry směrem ke koncům hřídele. U třetích kol narůstá skokem jejich průměr (jednu z turbin jsme viděli rozebranou – v repasi), zřejmě je mezi 2. a 3. kolem přiváděna pára s nižším tlakem. Pod turbinami je osazen sprchový kondenzátor. Chladicí voda pro kondenzaci se získává ve ventilátorových chladicích věžích sestavených do bloku v sousedství výrobní budovy.

Kondenzát z elektrárny se vytlačuje potrubím zpět na lávové svahy sopky a zřejmě se

spolu s deštěm opět vrací do sopečného „kotle“. Malá část odpadní vody, znečištěné zachyceným prachem z čisticí stanice, je vypouštěna do blízké vodoteče.

Zajímavým údajem bylo sledování vertikálních pohybů celého okolí elektrárny vlivem skryté činnosti sopky. Krátce po zahájení provozu (v r. 1977) došlo k sérii vulkanických pohybů trvajících až cca do roku 1990. Při nich nejprve došlo k dosti náhlému poklesu území o cca 2 metry, které se řadou postupných pohybů změnilo až na cca 2 m zvednutí oproti výchozímu stavu. Toto zvednutí trvá v podstatě až dodnes – v posledních cca deseti letech jsou pohyby již relativně malé a bez náhlých změn. Příčinou pohybů zřejmě není provoz elektrárny, ale vnitřní vulkanická činnost sopky Krafla.

*Ing. Jaroslav Mráz, autorizovaný inženýr
pro oblast Technologické zařízení staveb,
oblast ČKAIT České Budějovice*

ZPRÁVA ZE ZÁJEZDU NA SLOVENSKO 21. - 24. 9. 2004

Tradiční podzimní zájezd uspořádala opět OP ČSSI a OK ČKAIT spolu s cestovní kanceláří Gabi pro své členy. Zájezd měl za cíl oživit po několika letech znalosti o Slovensku a zmapovat projevy společenských změn za uplynulých 15 let. Mimo odborné náplně byl i určitou relaxací pro naše členy.

21. 9. 2004

O půlnoci odjíždíme z Hradce Králové a přes Olomouc, Rožnov p. R. a hraniční přechod Bumbalka přijíždíme v ranních hodinách do **Banské Bystrice**. První dojem z nedokončeného autobusového nádraží není nejlepší a znovu nás může přesvědčit, že budování obdobných prostor není budoucností dopravy moderního města. Prohlídku města zahájíme u Památníku SNP, kam se po letech vyhnanství vrátila rozsáhlá plastika z obce Kališče. Prohlédneme si stavbu pastoračního centra, kde vysoké finanční náklady hatí nedokončená řemeslná práce. Hlavní náměstí SNP je většinou kompletně (až na budovu radnice) opraveno. Dřívější šed' nahradil rušný život centra města. Z náměstí byla vyloučena veškerá doprava včetně trolejbusů a nahradila ji pěší zóna s desítkami zahrádek a letních restaurací. Zcela jistě ku prospěchu města. Výstavba nových objektů administrativy a bank na kraji historického jádra je velmi rozpačitá, rovněž nic se nepodařilo učinit

s tvrdým dopravním oddělením nové části města od historického jádra.

Po prohlídce města odjíždíme na **Donovaly**. Zde nás překvapí rozsah výstavby a rekonstrukcí hotelů turistického centra včetně velmi náročné architektonické úpravy pro pěší (dva mosty přes komunikaci) a výstavby lanovek, z nichž lanovka na Zvolen je v provozu i v létě.

Z Donoval následuje pěší cesta pod Jánskou skálu Velkou Fatrou k hotelu **Šachtička**, i ten je nově rekonstruován. Odsud autobusem odjíždíme do hotelu Grand v Demänovské dolině, kde budeme tři noci spát. Hotel Grand je jedním z celé řady moderních hotelů a penzionů, které v tomto středisku v posledních letech vyrostly a mají velmi dobrou úroveň (včetně služeb).

22. 9. 2004

Dopoledne navštívíme největší slovenské jeskyně **Slobody**. Odpoledne následuje prohlídka lyžařského areálu **Chopok**. Ten byl zcela přebudován – lanovka z důvodů ochrany přírody nevede již na vrchol Chopku, ale celkem je v areálu pět lanových drah, dvanáct sjezdovek. Nejnovější 6 místnou lanovkou Doppelmayr vyjíždíme na Čertovu hoľu. Přes nepřízeň počasí někteří po hřebenech Nízkých Tater, či po úbočí se vydávají zpět k hotelu Grand. Navečer máme naplánovanu návštěvu nového termálního Aquaparku u Liptovského Mikuláše. Rozsáhlý areál má 9 bazénů, 18 tobogánů a množství dalších atrakcí. Celkový dojem však není nejlepší především vzhledem k osamělé poloze bez zeleně. Prohlédli jsme si město Liptovský Mikuláš, i zde je patrná rozsáhlá změna k lepšímu již slovenská města procházejí, včetně rozlehlých nákupních center, pěších zón a zejména množství obchodů a restaurací.

Aquapark Liptovský Mikuláš

23. 9. 2004

Odjíždíme do Vysokých Tater – **Tatranské Lomnice**. Lanovou drahou na **Skalnaté pleso**. Prohlédli jsme rekonstruovanou lanovku na Lomnický štít, někteří jdou pěšky po magistrále jiní se vrátí lanovkou dolů a prohlíží si opravené objekty Tatranské Lomnice, Lesné a Starého Smokovce. Ze Smokovce odjíždíme na Štrbské pleso, kde je ovšem špatné počasí a tak jedeme zpět do hotelu. Večer se koná v hotelu Grand pro účastníky slavnostní večeře.

24. 9. 2004

Opouštíme Demänovskou dolinu a zastavujeme se k prohlídce města **Martin**. Zde navštívíme centrum města přebudované na rozsáhlou pěší zónu. Zaujala nás přestavba a novostavba Slovenského komorního divadla a Městského informačního centra. Podél Váhu pokračujeme k prohlídce **Žiliny**. I zde bylo zcela obnoveno historické centrum, vybudována pěší zóna. Zaujala nás především náročná architektonická úprava náměstí Andreje Hlinku. Ze Žiliny jedeme přes Lazy pod Makytou, kde se koná setkání „Na hranici“ české a slovenské komory, do **Zlína**. Zájezd končí prohlídkou výstavby „Ekologických domů“ u Zlína.

Ing. Vladimír Blažek, CSc.
oblast ČKAIT Hradec Králové

ZPRÁVA ZE ZÁJEZDU DO FRANCIE A ŠPANĚLSKA 2004

Každoroční zájezd pro naše členy byl uspořádán ve dnech 28. 5. - 6. 6. 2004 OP ČSSI a OK ČKAIT v Hradci Králové. Po organizační stránce jej zajistila cestovní agentura Gabi. Trasa zájezdu byla vybrána členy ČSSI a ČKAIT ze čtyř nabídek.

28. 5. 2004

Zájezd byl zahájen odpoledním a nočním přejezdem po trase Praha – Plzeň – Rozvadov – Heilbronn – Heidelberg – Mühlhausen do Lyonu.

29. 5. 2004

Ráno jsme se zastavili na prohlídku **Lyonu**. Toto historické a průmyslové město nás překvapilo svou upraveností, čistotou a velkou péčí o technickou infrastrukturu, ať jde o řešení inženýrských sítí, dopravy a dopravy v klidu. Všechny komunikace v centru města jsou ukončeny podzemními parkovišti. Městská hromadná doprava je zajištěna především systémem metra, ale pro pohodlí v pěší zóně byla nově vybudována i trolejbusová doprava. Z veřejných budov nás zaujala především přestavba městského divadla. Po prohlídce jsme pokračovali v cestě do města **Lurdy**, kde jsme byli ubytováni 4 noci.

30. 5. 2004

V Lourdech jsme se seznámili s výstavbou tohoto výjimečného poutního centra, které

má celkem 550 hotelů, z nichž mnohé stavby představují svou úrovní špičku. Z křesťanského centra nás především zaujala výstavba nového pastorálního centra a poté podzemní katedrála jako unikátní železobetonová konstrukce.

Dále jsme se vypravili do oblasti **Gavarnie** v Pyreneích a prohlédli jsme si výstavbu francouzského horského střediska **Bareges**. Navečer jsme navštívili **Tarbes**, kde nás upoutala především péče o zahrady Jardin Massey a úprava centrálního náměstí s rozsáhlými podzemními parkovacími domy.

31. 5. 2004

Dopoledne jsme navštívili významné lázeňské středisko na pobřeží Atlantiku **Biarritz**, kde jsme se seznámili s výstavbou i rekonstrukcí hotelových komplexů. Na hranicích Francie a Španělska jsme vyjeli ozubenou železnici, která je významnou technickou památkou – v provozu již přes 100 let na Svatý vrch Monte Igeldo **La Rhune**, odkud je rozhled na téměř 100 km pobřeží rekreačních komplexů. Odpoledne jsme přešli do Španělska a navštívili další významné centrum pobřeží **San Sebastian**. Seznámili jsme se s jeho rozsáhlou výstavbou, zejména s Kulturním centrem na pobřeží, rekonstrukcí centrální části města i nábreží. Pod katedrálou opět s komplexem podzemních garáží.

1. 6. 2004

Vyjeli jsme do Národního parku Nacional des Pyrenées s cílem seznámit se s výstavbou přehradní soustavy **Gabas**. Bohužel po výjezdu lanovou drahou na **Pic de la Sagette** jsme mohli jet úzkokolejnou drahou pouze do vzdálenosti 2 km a kvůli sněhu jsme se k vlastní přehradě nedostali. Odsud jsme pokračovali do horského střediska **Gourette**, kde jsme si prohlédli výstavbu rozsáhlých hotelových komplexů. Ani zde jsme nemohli pro sněh dokončit program přejezdem horského průsmyku a museli se vrátit do Lurd.

2. 6. 2004

Opustili jsme Lurdy a pokračovali směrem do Španělska údolím Aran. Zastavili jsme se v dalším lyžařském středisku **Bagergue** a přes průsmyk **Port de la Bonaquia** (2072 m. n. m.) pokračovali do **Espotu**. Zde jsme zajeli místními taxíky do centra Národního parku d'Aiguës Tortes i Sant Maurici – k jezeru San Maurici, kde jsme se kromě nádherné přírody seznámili i se skutečností, že i technické dílo (jezero má navýšenou hladinu o 15 m kvůli energetickému využití) lze vybudovat bez jakéhokoliv viditelného dopadu do okolní přírody.

Následoval přejezd přes Coll del Canto do města a státu **Andora**. Zde jsme se seznámili s hektickou a technicky mimořádně náročnou výstavbou tohoto hlavního města malého státu. Realizace staveb ve zdejších podmínkách je mimořádně náročná na technický důvtip a organizaci. Limitem města

je však prakticky neřešitelná dopravní situace v úzkém říčním údolí.

3. 6. 2004

Z Andory jsme pokračovali krátce přes francouzské území nově vybudovaným tunelem ve výšce 2000 m. n. m. na silnici do Španělska pod Pas de la Casa, který urychlil dopravu na tomto přetíženém evropském tahu. Při tom jsme poněkud zabloudili do horského města **Porté Puymorens**. Po přejezdu do Španělska jsme pokračovali podél Pyrenejí do **Ribes de Freser**. Odsud vede nově rekonstruovaná ozubnicová dráha vzhůru ke klášteru **Núria** do výšky 1960 m. n. m. Prohlédli jsme si muzeum výstavby železnice a na konci moderně rekonstruovaný klášterní komplex rekonstruovaný na rozsáhlý hotel.

Po nahlédnutí do hor a zpáteční jízdě do Ribes de Freser následovala jízda do **Barcelony**. Při hledání hotelu jsme se mohli v několika hodinách seznámit s katastrofální dopravní situací katalánského velkoměsta.

4. 6. 2004

Dopoledne jsme se vydali do klášterního komplexu Monseratt. Zde jsme se seznámili nejenom s jeho postupující výstavbou a rekonstrukcí, ale obdivovali jsme také zcela nově vybudovanou ozubnicovou železnici spojující klášter s rozsáhlým parkovištěm v údolí.

K celodenní prohlídce **Barcelony** jsme zvolili jediný možný způsob, využití okružních turistických autobusů. Během cesty jsme si měli možnost prohlédnout především výstavbu veletržního areálu, Španělskou vesnici, dále výstavbu olympijského komplexu na hoře Montjuik. Problematika využití areálu je patrná z jeho rychlého stárnutí, což je asi problém všech takto náročných staveb. Dále jsme se seznámili s novou výstavbou přístavního areálu, stavbami společenského centra a mořského akvária. Podél pobřeží se potom táhne pás rozsáhlé výstavby administrativních a lázeňských budov. Po návratu do centra následovala prohlídka historického města a jeho památek. Zbývající část cesty se týkala památek významného architekta Gaudího – dům na Rue de Catalunya, stále pokračující výstavba kostela Sagrada Familia, městského parku a dalších objektů na trase.

5. 6. 2004

Po celonočním přejezdu Španělska a Francie jsme se ráno ocitli v **Monte Carlu**. Prohlídka zahrnuje úžasnou výstavbu tohoto města, obytné čtvrti, stadion, tržnici, parkovací domy, probíhající rekonstrukci Kasína až po zcela nový objekt společenského a kongresového centra Grimaldi.

Z Monte Carla pokračuje přejezd po pobřeží Středozemního moře do Itálie a přes Janov – Brescii a Trodenu do místa posledního noclehu **Sant Lugano** v Dolomitech.

6. 6. 2004

Ráno jsme si ještě prohlédli lyžařské středisko **Cavalese** a odtud přes Paso di Lavazó, Bolzano, Innsbruck, Salzburg a Dolní Dvořiště do ČR.

*Ing. Vladimír Blažek, CSc.
oblast ČKAIT Hradec Králové*

PO ŠESTI STECH LETECH VYSVĚCEN NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY NOVÝ KLÁŠTERNÍ CHRÁM – UNIKÁTNÍ STAVBA I V EVROPSKÉM MĚŘÍTKU

Dne 2. září 2004 vysvětil biskup plzeňské diecéze František Radkovský nový chrám Nanebevzetí Panny Marie, mnišského řádu trapistů, v nově vybudovaném klášteře Nový Dvůr na Karlovarsku. Jak v průběhu slavnosti pan biskup uvedl, došlo k takovéto události v Čechách naposledy v polovině 14. století, to znamená před šesti sty lety, v Klášterní Skalici u Kutné Hory.

Myšlenka založit v Čechách nový klášter trapistů vznikla v devadesátých letech minulého století v trapistickém klášteře Notre

Damme v Sept Fons ve Francii, kde v uvedeném období přijali několik noviců z bývalého Československa. Poté co novici složili přísný klášterní slib, byli opatem kláštera vysláni do Čech, aby vyhledali pro sebe a pro řád místo vhodné k vybudování nového kláštera.

Řád trapistů vznikl v 17. století na půdě cisterciáckého řádu ve francouzském klášteře La Trappe, od kterého odvozuje řád svůj název. Řád trapistů se tehdy rozhodl dodržovat přísnější pravidla, které dodržuje až dodnes. Denní program mnichů trapistů vyplňuje pouze modlitba a tvrdá práce. Přísným pravidlům řehole odpovídá i zásadní podmínka pro život nového kláštera – do tří let od založení se musí klášter stát finančně soběstačným. Novodvorskí mniši se toho cíle snaží dosáhnout rozvojem výroby ekologických potravin, vyrábějí a prodávají hořčici, balí čaj, chovají krávy a ovce a těží dřevo ze svých lesů.

Jako nejvhodnější místo pro záměr vybudovat klášter v ústraní vyhověl mnichům v průběhu jejich hledání zdevastovaný státní statek Nový Dvůr, v téměř nedotčené přírodě u Dobré Vody cca 10 km od Teplé. Tento bývalý hospodářský dvůr, vybudovaný v 18. století pro premonstrátský klášter v Teplé, byl téměř v ruinách. Tepelsko patří v současnosti k nejméně osídleným regionům v naší vlasti, zato je však nejvíce sekularizovanou oblastí snad v celé Evropě.

Zdevastovaný hospodářský dvůr byl čtyřkřídlový a měl půdorysný rozměr cca 75 x 75 m. Na západním křídle, na nejvyšším místě areálu stál barokní objekt jednopatrové rezidence, která sloužila pro ubytování členů premonstrátského řádu v Teplé, s průjezdem do dvora. Dvoupodlažní levá část rezidence obsahovala v obou podlažích byty zaměstnanců, pravá pak v přízemí kuchyni a čeledník a v patře sýpku. Jižní křídlo hospodářského dvora tvořily stáje pro dobytek, severní křídlo mohutná stodola. Východní křídlo naproti rezidenci sloužilo

Chrám a východní křídlo z rajskeho dvora

Interiér klášterního chrámu je bez ozdob - pouze světlo a tvar

jako kolny pro zemědělské nářadí, sklady a stáje pro koně. Asi 50 metrů od dvora stojí výtvarně zajímavý objekt, vybudovaný současně s celým dvorem, dříve ovčín, později stáj pro koně. Objekt rezidence i celý dvůr byl vybudován v druhé polovině 18. století.

Nový areál kláštera je vybudován na stejném čtvercovém půdorysu jako historický hospodářský dvůr. Zcela nová jsou severní a východní křídla. Severní křídlo se stalo místem pro vybudování srdce kláštera, kterým je nově vysvěcený klášterní kostel. Východní křídlo, rovněž zcela nově vybudované, obsahuje nejvýznamnější prostory kláštera – kapitulní síň, sakristii a skriptorium (pracovnu mnichů). Jižní křídlo, původně přízemní, bylo v přízemí části, kde se dnes nachází refektář (jídlna) s kuchyní a hygienickým vybavením, zrekonstruováno a doplněno i o propadlé klenby, a navýšeno o jedno podlaží. V tomto nově vybudovaném podlaží je umístěn dormitář (ložnice mnichů). Původní barokní rezidence, tvořící západní křídlo, byla zcela zrekonstruována. Klášter je navržen pro trvalý pobyt 42 řádových bratrů.

Nově zřízený hospodářský dvůr, tvořící ekonomické zázemí, je situován na jižní straně od budov kláštera. Kromě výrobních prostor je v něm umístěna i trafostanice a ekologická kotlina pro celý areál. Součástí hospodářství je i nově vysazený sad s ovocnými stromy a zelinářská zahrada.

Poslední etapou dobudování kláštera bude zřízení klášterního hospice ze samostatně stojícího historického objektu původního ovčína pro laické návštěvníky kláštera. V přízemí hospice budou prostory pro stravování se zázemím a kuchyní, v patře a podkroví pak ložnice návštěvníků. Kapacita hospice bude 36 ubytovaných osob.

Základním výrazem trapistických klášterů je maximální prostota a jednoduchost. Tuto

zásadu respektoval anglický architekt John Pawson, který je spolu s českým kolegou s Ing. arch. Janem Soukupem tvůrcem projektu celého areálu. Základním výrazovým prostředkem interiéru je hrubá bílá omítka, fasády jsou v okrové barvě přírodního písku sedlové střechy jsou poryty bídlíčovými šablonami.

Projektanti i dodavatelé stavebních prací se na stavbě museli vypořádat se dvěma základními a odlišnými problémy - rekonstrukcí a dostavbou původních staveb a výstavbou moderních, zcela nových staveb.

Hlavním technickým problémem rekonstrukce bylo vyřešení důkladného odvodnění i odvlhčení historických barokních objektů. Původní barokní odvodňovací systém, který byl zanesen a zcela nefunkční, byl obnoven, doplněn vhodnými terénními úpravami a sběrnou drenáží. Dalším technickým problémem bylo zpevnění částečně zachovalých cihelných kleneb a jejich doplnění novými. Nové klenby byly provedeny z kvalitních cihel tradiční technologií. Pro obnovu a nové části krovů bylo použito v převážné míře vyschlé dřevo z rozebraných krovů odstraněných budov.

Novostavba východního křídla je provedena z tradičního cihelného zdiva doplněna o zastřešení tohoto křídla i přilehlé křížové chodby ocelovou konstrukcí. Křížová chodba je na straně rajského dvora opatřena kontinuálním zasklením a je z tohoto důvodu provedena v ocelové konstrukci bez podpor, se samonosnými valenými klenbami.

Unikátním technickým dílem je klášterní kostel tvořený železobetonovou konstrukcí, jehož hlavním výtvarným prvkem je jednoduchý prostor interiéru s nepřímým osvětlením imaginárního charakteru.

Rozsah článku neumožňuje vyjmenovat všechny dodavatele, kteří by si to za svoji kvalitní práci jistě zasloužili, ale zmíním se

alespoň o dvou. Generálním dodavatelem celé stavby byla firma STARKON Jihlava CZ a.s. a dodavatelem náročné monolitické konstrukce kostela firma SKANSKA a.s. Stavba byla zahájena v květnu roku 2000, i když některé přípravné práce byly provedeny již v roce 1999. Základy kostela byly dokončeny na jaře roku 2001, nadzemní část stavby kostela byla zahájena po zajištění financování, v srpnu roku 2003.

Je určitě škoda, zejména pro inženýry a techniky, že případní návštěvníci nemohou, s ohledem na přísnou klauzuru trapistů, navštívit interiér kláštera. Návštěva kláštera, a to jen zčásti, byla umožněna pouze účastníkům slavnostního vysvěcení chrámu. Nicméně návštěva chrámu, která je umožněna bratry trapisty denně, v době konání bohoslužeb, je silným emotivním zážitkem. Zajímavá je i prohlídka exteriéru kláštera a jeho hospodářské části.

Pokud vás čtenáře Z+i článek zaujal natolik, že toužíte po dalších informacích, doporučuji návštěvu webových stránek www.novydvor.cz.

*Ing. Svatopluk Zidek
přednosta oblasti ČKAIT Karlovy Vary*

SOUTĚŽ „MÁ VLAST V SRDCI EVROPY“

Soutěž se koná pod záštitou Ministerstva kultury České republiky

MÁ VLAST V SRDCI EVROPY
POZNEJ JI A CHRAŇ

V SOUVISLOSTI SE VSTUPEM DO EU CHCEME MOTIVOVAT NAŠE OBČANY, ZEJMÉNA MLADOU GENERACI, K VĚTŠÍ PÉČI O NAŠE KULTURNÍ DĚDICTVÍ I HISTORICKÉ TRADICE A POSÍLIT TAK JEJICH NÁRODNÍ HRDOST PŘI SOUČASNÉM UPEVŇOVÁNÍ MEZINÁRODNÍHO PARTNERSTVÍ.

OBSAHOVÁ NÁPLŇ:

VŠECHNY VĚKOVÉ KATEGORIE

1. MONITORING STAVU PAMÁTEK - ZEJMÉNA ZANEDBÁVANÝCH A OPOMÍJENÝCH

seznámení se s místními zapsanými památkami, subjektivní posouzení stavu jejich údržby, navázání kontaktu s jejich

majiteli či správci, upozornit je na zjištěné drobné závady s cílem prevence větších škod, vytipování objektů technických, historických, lidové architektury vhodných k památkové ochraně a zápisu.

2. SEZNÁMENÍ SE S PŮVODEM A HISTORIÍ URČITÉ PAMÁTKY NEBO LOKALITY

zpracování podrobného popisu (rešerše) vycházející z písemných pramenů, kronik, dobových tisků, rozhovorů s pamětníky, dobových fotografií a stavební i projektové dokumentace atp.

3. PŘEVZETÍ KONKRÉTNÍ PÉČE O PAMÁTKU (PATRONÁTU)

po kontaktu s jejím majitelem či správcem uzavřít dohodu o pomoci při drobné údržbě a úpravě okolí dobrovolnickou prací i soustavnou preventivní péčí např. o malou stavbu - pomníček, kříž u cesty, kapličku, část parku, Boží muka, památné stromy atp., údržba opuštěných hrobů či starých hřbitovů (zejména v příhraničních oblastech)

4. PODPORA NÁVŠTĚVNOSTI PAMĚTI-HODNOSTÍ

vytvoření www stránek propagujících příslušnou památku, vytváření procházkových okruhů, návštěvnických stezek, informačních tabulí naučných stezek, turistického značení atp.

KATEGORIE - MLÁDEŽ

Od 11 let

1. OBNOVA A UDRŽOVÁNÍ HISTORICKÝCH TRADIC

obnova starých lidových tradic, zvyků, jarmarků, poutí a jiných lidových slavností, např. cechovních a hornických slavností, skok přes kůži, majáles, šibřinky, pašijové hry atp.

2. SPOLUPRÁCE S REGIONÁLNÍMI MUZEI PŘI ZÁCHRANĚ MALÝCH MOVITÝCH PAMÁTEK

záchrana drobných užitkových předmětů, technických památek, starého selského náčiní a nářadí, hraček atp. Uspořádání malých výstavek či expozic s tematickým vlastivědným zaměřením, staré knihy a tiskoviny, pohledy, plakáty dobové fotografie apod.

Od 15 let

1. ZPRACOVÁNÍ VLASTIVĚDNÉ STUDIE REGIONU

podrobné zmapování místopisné, historiografické, folklorní atp., situace vymezeného regionu, obce či městské čtvrti.

2. NAVÁZÁNÍ ZAHRANIČNÍCH PARTNERSTVÍ

navazování pravidelných partnerských vztahů zejména v příhraničních oblastech se Slovenskem, Polskem, Německem a Rakouskem, společná výměna a budování nových turistických možností a vzájemného

poznávání s našimi partery v Evropské unii - společná a vzájemná pomoc při péči o památky v oblastech, kde v minulosti docházelo k největší devastaci a zničení kulturních hodnot. Obnova tradičních poutí a lidových slavností atp.

Děti a mládež

7-10 let, 11-14 let, 15-18 let, starší 18 let

KOLEKTIVY - družiny, oddíly, party, spolky, občanská sdružení i další NNO. Pro objektivní hodnocení jim bude přiřazena věková kategorie podle věkového průměru všech členů kolektivu.

SOUTĚŽ BUDE PROBÍHAT - OD ZÁŘÍ 2004 DO 31. SRPNA 2005.

Hodnocení bude provádět celostátní hodnotící komise po předběžném posouzení regionálních komisí podle přínosu v následujících čtyřech oblastech - **1. společenská, 2. odborná, 3. výchovná a 4. ekonomická**

Přihlášky mohou podávat přímí účastníci, ale i kdokoliv (organizace, jednotlivci) může přihlásit přínosnou realizovanou akci vyhovující podmínkám a kategoriím soutěže na následujících adresách:

mavlast.crdm@adam.cz

ČRDM - MÁ VLAST - Senovážné náměstí 24, 116 47 PRAHA 1

Ing. Svatopluk Zídek

přednosta oblasti ČKAIT Karlovy Vary

bydlení a interiéru. Soutěž je doprovodnou akcí Mezinárodního stavebního veletrhu FOR ARCH 2004.

V letošním roce hlavní cenu za nejlepší odbornou publikaci z oblasti urbanismu, architektury, interiéru a umění získala publikace

Technické památky Visegrádské čtyřky

Vydavatelství:

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Cena je udělena za průkopnický počín, který je výsledkem spolupráce Inženýrských komor a inženýrských organizací zemí Visegrádské čtyřky a představuje vybrané historicky zajímavé a cenné technické památky.

Čestná uznání z oblasti urbanismu, architektury, interiéru a umění získal soubor publikací

Marc Peschke: Stavební slohy ve Francii,

Andreas Greulich: Stavební slohy v Itálii,

Marc Peschke: Stavební slohy v Německu,

Radomíra Sedláková: Stavební slohy v Česku, z nakladatelství Jan Vašut, s.r.o.

za inspirativní a encyklopedický přehled na stavební slohy v kontextu kulturního vývoje v Evropě

a publikace

Přemysl Veverka, Dita Dvořáková, Petr Krajčí,

Zdeněk Lukeš: Slavné pražské vily, vydané

Uměleckou agenturou Foibos a NTM

za citlivé zdokumentování odkazu české moderní architektury, jak ji představují slavné pražské vily.

Hlavní cenu za nejlepší odbornou publikaci z oblasti výstavby a stavební praxe získává publikace

Autorů Alberta Bradáče a Josefa Fialy, Nemovitosti. Oceňování a právní vztahy, nakladatelství LINDE Praha.

Cena je udělena za přehlednost, komplexní pojetí a přínos pro práci soudních znalců, soudců, notářů a pracovníků finančních institucí.

Čestná uznání z oblasti výstavby a stavební praxe získávají publikace Pavel Drábek: Moderní bydlení IV - rodinný dům. Novostavba a rekonstrukce nakladatelství JAGA Group za aktuální a vypovídající zdokumentování příkladů efektivní spolupráce investorů s architekty a Petr Velfel a kol.: Stavíme a vybavujeme rodinný dům, nakladatelství Paradise studio za zmapování materiálových, technických a technologických možností, které stavebníkům nabízí současný český trh.

S použitím tiskové zprávy připravil

Ing. Svatopluk Zídek

přednosta oblasti ČKAIT Karlovy Vary

ZLATÁ PEČET FOR ARCH 2004 PRO PUBLIKACI ČKAIT

Rádi doplňujeme anonci publikace „Technické památky zemí Visegrádské čtyřky“ publikovanou v minulém čísle Z+i (číslo 3/2004) o informaci, že právě tato publikace získala cenu za nejlepší odbornou publikaci z oblasti urbanismu, architektury, interiéru a umění.

Nejvíce vypovídající je nesporně autentická tisková zpráva, kterou otiskujeme v plném rozsahu.

ABF, a.s. - Nakladatelství ARCH vypsalo již 5. ročník veřejné neanonymní soutěže ZLATÁ PEČET FOR ARCH 2004 o nejlepší a nejprodávanější odbornou publikaci z oblasti urbanismu, architektury, stavitelství,

Ing. Svatopluk Zídek, editor publikace zastupující českého spoluvydavatele – ČKAIT, přebírá z rukou předsedy poroty PhDr. Jiřího Blahoty ve Smetanově síni Obecního domu v Praze dne 14. září cenu – „Zlatou pečeť roku 2004“.

15. MEZINÁRODNÍ STAVEBNÍ VELETRH

ARCH 2004

ARF

ODBORNÁ POROTA UDĚLILA
HLAVNÍ CENU V SOUTĚŽI

**Česká komora autorizovaných inženýrů
a techniků činných ve výstavbě**

vydavatel

za publikaci **Technické památky zemí Visegradské čtyřky**

PRAŽSKÝ VELETRŽNÍ AREÁL LETNANY, PRAHA, 14. ZÁŘÍ 2004

Ing. Martin Dvořák upl.
reditor Nakladatelství ARCH
A&S, s.r.o.

PhDr. Jiří Blahota
předseda odborné poroty

Ing. Miloš Váňa
generální ředitel a předseda představenstva
A&S, s.r.o.

HODNOCENÍ PUBLIKACE ATLAS ŠTANDARDNÝCH DETAILOV

Slovenské vydavatelství Eurostav Bratislava uvedlo v nedávné době na knižní trh publikaci Atlas štandardných detailov. Autorem je Peter Beinhauer, publikace byla přeložena z němčiny. V Německu ji vydalo nakladatelství Verlagsgesellschaft Rudolf Miller, Köln, v roce 2003. Slovenské vydání publikace podpořilo Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje

SR, Slovenská komora architektů a Slovenská komora stavebních inženýrů.

Vydavatelství organizovalo k uvedení publikace na trh masivní zaváděcí kampaň nejen na Slovensku ale také v České republice. V rámci této kampaně se objevila rovněž informace, že publikaci doporučila svým členům Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Tato informace není pravdivá. Vydavatel nabídl knihu k prodeji Informačnímu centru ČKAIT. Informační centrum postupovalo standardním způsobem, to znamená, že zadalo posouzení knihy vybraným odborníkům. Žádný ze tří oslovených odborníků knihu pro zařazení do nabídky členům Komory nedoporučil. Protože se na nás s dotazy na obsah a praktickou využitelnost této publikace obrací

řada členů Komory, seznamujeme členskou základnu touto cestou s hodnocením publikace Atlas štandardných detailov.

Ze stanoviska Ing. Františka Kulhánka, CSc., Stavební fakulta ČVUT Praha:

Kniha obsahuje výkresy více než 300 základních detailů, týkajících se zakládání, obvodových a vnitřních stěn, otvorových konstrukcí, stropů, svodičů a střech. Všechny detaily jsou k dispozici v tištěné i elektronické podobě. Z úvodu slovenského vydavatele vyplývá, že se jedná o překlad německého originálu bez jakýchkoliv úprav a změn. V přiloženém letáku se uvádí, že kniha je určena architektům, projektantům a technikům jako osvědčené know-how při projektování a realizaci staveb.

Již při první letmé prohlídce knihy je zřejmé, že se nejedná o soubor vyřešených stavebních detailů, ale o soubor jejich směrného řešení. Autor zcela jednoznačně stanovuje koncepci řešení, ale neřeší materiálové, konstrukční, ani další podrobnosti tak, jak je v českých zemích zvykem. (Již výraz podrobnost, užívaný často místo termínu detail, určitým způsobem vypovídá o předpokládané úrovni konstrukčního a materiálového řešení.)

Bezprostřední použití publikace v projektové a realizační stavební praxi lze označit za nereálné. Výkresy v knize obsažené lze použít při výběru koncepčního řešení konstrukcí a detailů, pro potřeby stavební praxe je však třeba detaily dorešit jak po stránce materiálové, tak i konstrukční. Z tohoto pohledu lze uvedenou publikaci spíše považovat za učebnici konstruování (která však neobsahuje textovou část objasňující jednotlivé konstrukční principy), než za přímo použitelnou praktickou příručku.

I když v úvodu publikace je obsaženo sdělení, že autor nemůže poskytnout záruku za úplnou bezchybnost zveřejněných údajů, lze vyslovit názor, že publikace by měla obsahovat alespoň stručné upozornění na rozpor s českými normativními dokumenty, které kniha obsahuje. Zmínku o rozdílnosti v kótování a zakreslování, uvedenou v předmluvě slovenského vydavatele, nelze z tohoto pohledu považovat za dostatečnou a meritorní.

Ze stanoviska Ing. Jaroslava Šafránka, CSc., Centrum stavebního inženýrství, Praha:

Záměrem autora knihy bylo poskytnout technické veřejnosti řešení základních detailů stavebních konstrukcí. Autor rozdělil detaily na jednotlivé konstrukční části, a to od základových konstrukcí až po střešní konstrukce. V předmluvě slovenského vydání se uvádí, že před vydáním knihy se do originálů detailů nevstupovalo, i když celá řada detailů je v rozporu s našimi technickými normami a zvyklostmi. Není to pouze v odlišnosti kótování, tloušťce čar či značení hmot ve výkresech, ale hlavně v technické spornosti či

nedokonalosti některých uváděných detailů. V úvodu se dále uvádí, že cílem publikace je šetření rutinní práce s možnostmi se věnovat tvůrčí práci, což může být zavádějící informace, neboť u řady detailů je nutné jejich technické dopracování a posouzení z hlediska našich norem a předpisů.

Při posuzování jednotlivých detailů základových konstrukcí jsou např. sporné uváděné úhly svahování výkopů, či uvedené způsoby pažení výkopů. Další chyby jsou ve značení vrstev, kde jsou stejně graficky značeny jak drenážní vrstva, tak i tepelně izolační vrstva. U řady detailů podlahových konstrukcí na terénu chybí tepelně izolační vrstva v podlahách.

U dalších detailů je zřejmé, že nebyly posouzeny z hlediska stavební tepelné techniky. Např. u detailů MO 06 a MO 07 je výrazný tepelný most v místě prahu, či u detailu s větranou dodatečnou tepelnou izolací chybí upozornění na nutnost použití tepelné izolace s povrchovou úpravou zabraňující podélné exfiltraci. Vyrožené chyby jsou u detailů osazení výplní otvorů. Uvedené řešení nadzemních překladů vytváří výrazné tepelné mosty a je v rozporu s požadavky ČSN. Stejně lze hodnotit i detaily šikmých střech, a to ukončení taškové krytiny u podvěšených žlabů.

Jak vyplývá z uvedeného hodnocení, je v publikaci uváděna řada detailů, které jsou technicky sporné či nesprávné. Je škoda, že při slovenském vydání nedošlo ke kritickému zhodnocení uváděných detailů. U řady detailů je patrné, že jejich vznik spadá do doby platnosti jiných požadavků na vlastnosti konstrukcí (např. tloušťky tepelně izolačních vrstev odpovídají požadavkům platným cca před 10 až 15 roky).

Ze stanoviska Ing. arch. Josefa Smoly, Projektový a inženýrský ateliér, Praha:

Atlas je slovenským překladem německého originálu z roku 2003, do kterého slovenský editor – jak v předmluvě uvádí – nezasahoval; sám korektně upozorňuje na možné odchylky od slovenských technických norem, předpisů a zvyklostí. Kniha je doplněna elektronickou verzí ve formátu CAD (dxf, dwg a pdf).

Publikace vyniká přehledným a systémovým členěním s označením jednotlivých materiálů v detailech podle jednotného kódu. Většina informací je v grafické podobě – v tabulkách detailů, texty jsou racionálně minimalizovány. Konstrukce jsou řazeny systematicky podle obvyklé posloupnosti výstavby – od zemních prací po střechu, včetně vnitřních konstrukcí objektu. Velmi záslužné je uvedení pravidel při provádění výkopů a bednění, které jsou často na stavbách v ČR ignorovány. Totéž platí o řadě detailů zaměřených na drenáže spodní stavby.

Obdobně je uspořádán CD ROM v příloze knihy. Na rozdíl od některých jiných elektronických publikací vyniká přehlednou

orientací pro uživatele, rychlostí hledání a nabídkou informací ve více formátech.

Rovněž je nepopíratelným faktem, že podobná kniha na našem trhu dosud chybí. **Ale:**

První nesrovnalost je zakotvena již v názvu knihy, ve slově „standardní“. Slovník cizích slov (vydavatelství SPN Praha, 1981) vykládá slovo standardní jako „ustálený, běžný, normální...“. Tomu ale neodpovídají popisky u celé řady detailů, které upozorňují na existenci tepelných mostů v předloženém řešení. Tedy nejedná se o standardní/normální řešení a ve smyslu obchodního práva ze strany projektanta při použití těchto detailů ani za „plnění řádné“ v souladu s českými technickými normami a právem. Již to je důvodem, proč Atlas těžko může být návodem k následování.

Vzhledem k mému profesnímu zaměření na problematiku moderních dřevostaveb se musím bohužel velmi kriticky vyjádřit ke kapitolám věnovaným těmto konstrukcím, zejména v oblasti obvodových a střešních plášťů. Většina neodpovídá stavu techniky již ani v České republice, natož v zemi autora – mám tím na mysli zejména konstrukce s jednou vrstvou izolace, kde musíme tepelný odpor ideální skladby redukovat min. o 25 % vzhledem k rozsáhlým tepelným mostům způsobeným dřevěnou nosnou konstrukcí. I bez výpočtového ověření a upozornění autora je zřejmé, že některé detaily nevyhovují platné ČSN 73 0540 Tepelná ochrana budov, jejíž normové hodnoty činí závaznými vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu (nevyhovují ani stejně zaměřeným národními předpisy evropských zemí s obdobným klimatem).

Obdobné nedostatky vykazují dle mého názoru také např. železobetonové montované konstrukce a rovněž řada detailů týkajících se zabudování oken do obvodového pláště.

Závěrem proto konstatuji, že bez přepracování cca 25 % obsahu se zohledněním českých technických norem může publikace sloužit pouze v omezené míře jako příklad a návod k řešení. Její široké použití v praxi by přes četné klady prohloubilo i již tak špatnou situaci v praktickém navrhování tepelné ochrany budov a úspor energií v českém stavebnictví.

Závěr

Na základě výše citovaných stanovisek, jejichž autoři hodnotili knihu z pozic svého profesního postavení ve výstavbě, lze konstatovat, že její negativní stránky převažují nad pozitivy. Z tohoto důvodu nezařazuje Informační centrum ČKAIT Atlas standardních detailů do nabídky a prodeje členům ČKAIT. Autorizované osoby, které si knihu zakoupily nebo se rozhodnou ji zakoupit, by měly k využití jednotlivých detailů přistupovat s vědomím výše uvedených skutečností.

K hlavním principům a koncepčním

východiskům ediční činnosti České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, realizované prostřednictvím Ediční rady ČKAIT a Informačního centra ČKAIT, patří zásada, že logo Komory na odborných publikacích, CD ROM a případně dalších dokumentech je pro autorizované osoby zvlášť a technickou veřejnost obecně garancí jejich kvality. Je zárukou věcné správnosti, souladu se současným stavem techniky a platnými právními předpisy, českými technickými normami, případně dalšími doporučenými standardy metodickými/organizačními, obchodními a technickými; v neposlední řadě pak zárukou souladu s právem Evropského společenství, které je od 1. 5. 2004 součástí právního pořádku na území ČR. Obdobné nároky uplatňujeme také na publikace jiných vydavatelů, zařazované do nabídky pro členy ČKAIT.

*doc. Ing. Karel Papež, CSc.
předseda Ediční rady ČKAIT*

*Marie Báčová
ředitelka Informačního centra ČKAIT*

Ve čtvrtek dne **17. 2. 2005** se bude konat již

11. reprezentační ples stavebnictví

ve velkém sále Žofína

na Slovanském ostrově v Praze.

Začátek je ve 20:00 hodin. Hraje taneční orchestr

J. Váchy a orchestr Kombo. Ples pořádá ČKAIT,

Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR,

ČSSI a Stavební fakulta ČVUT.

Vstupenky je možno obdržet v sídlech pořadatelských organizací a jejich regionálních pracovišť.

Český svaz stavebních inženýrů a Česká komora
autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě pořádají
s Jihomoravskou stavební společností při SPS v ČR

X. jubilejní reprezentační ples ČSSI a ČKAIT

a I. reprezentační ples Jihomoravského Svazu podnikatelů,

který se bude konat

dne **19. února 2005** v prostorách Besedního domu,

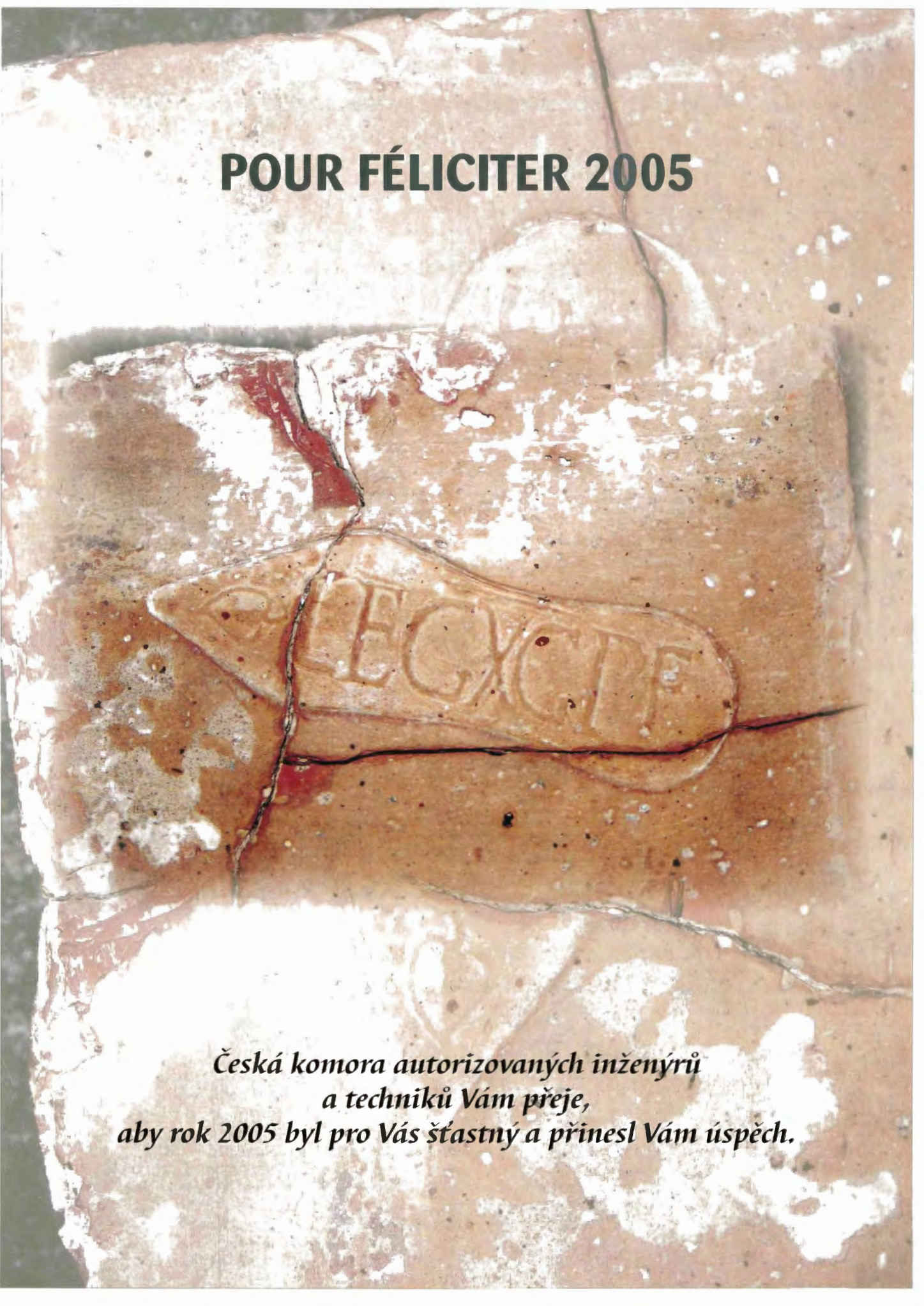
Komenského nám. 8 v Brně. Ples bude zahájen v 19.30 hodin.

K tanci a poslechu hraje a zpívá Vladimír Kerndl s kapelou Jazz Friends.

Vstupenky budou v prodeji od 15. ledna 2005 na sekretariátě ČSSI,

Vrchlického sad 2, Brno, tel.: 545 214 801, e-mail: cssi@volny.cz

(Rezervace vstupenek možná ihned)

POUR FÉLICITER 2005

*Česká komora autorizovaných inženýrů
a techniků Vám přeje,
aby rok 2005 byl pro Vás šťastný a přinesl Vám úspěch.*